

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 14. LISTOPADA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 140

Intervju:
Nikola Samardžić

Dan knjižnice

TEMA BROJA: KRONOLOGIJA STVARANJA EUROPSKE UNIJE

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091

Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA: Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Otvorena vrata

Promocijom najnovije knjige Vojislava Sekelja – zbirke pjesama »U izmučenim riječima« – i službeno je promovirano pokretanje nakladničke djelatnosti Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«.

Prvi put u povijesti Hrvati u Srbiji, odnosno u svim prethodnim državama na ovom prostoru, stvorili su si priliku da ustroje jedinstvenu nakladničku djelatnost, u kojoj će se sustavno ostvarivati pravo hrvatske manjinske zajednice na tiskanje knjiga i ostalih izdanja od trajne vrijednosti, a u cilju upoznavanja i čuvanja nacionalnog identiteta.

Nakon što je Prijedlog nakladničke djelatnosti dobio potporu ovlaštenih tijela Hrvatskog nacionalnog vijeća i Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, koja je svojevremeno i osnovana da bi provodila ostvarenje i informativnog i nakladničkog interesa hrvatske zajednice, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu donijelo je rješenje o dotaciji za sufinanciranje nakladničke djelatnosti na hrvatskome jeziku. Sredstva nisu osobito velika, ali su dostatna za pokretanje ovoga iznimno važnog posla, a veliki je doseg taj, što je konačno neka hrvatska nakladnička institucija ušla u izravno proračunsko financiranje, koje će se dodatnom državnim potporom, po projektima i natječajima, samo nadograđivati.

Značajan doprinos dovođenju nakladništva na hrvatskome jeziku u ravnopravni položaj s drugim manjinskim zajednicama dala je i Općina Subotica trajnom dotacijom na mjesečnoj razini. Na osnovi svega moglo bi se reći, da su institucionalni i materijalni okviri od strane države za ovaj posao osigurani, a na nama je da mogućnost, koju ranije nismo imali, što bolje i pametnije iskoristimo.

U svim manjinskim zajednicama, pa tako i u ovdašnjoj hrvatskoj, rezultat se lakše postiže objedinjenim a ne razjedinjenim snagama. Upravo zbog toga, od vitalnog je interesa učiniti sve, kako bi se postojeća opsežna i raznorodna nakladnička aktivnost u hrvatskoj zajednici, u kojoj postoji više različitih nakladnika, osnažila uvođenjem u široko prihvaćeni i materijalno podržani sustav nakladničke djelatnosti. Niti jedan program nije do te mjere definitivan, da ne bi mogao biti izmijenjen i prilagođen. Svatko tko uz dobru volju ima prijedlog, ideju, napisano ili nenapisano djelo, dobro je došao. Preuzimanje odgovornosti od strane profesionalne ustanove, prednost je i dodatni poticaj za autore, kojih nikad nije manjkalo među Hrvatima. Vrata su otvorena, ne treba ni kucati. Jer, dogovorom se može sve, a političkom direktivom – ništa.

Z. P.

Sustavna naklada – novi korak za hrvatsku zajednicu

U Bruxellesu održano Saslušanje o situaciji glede nacionalnih manjina u Vojvodini

Europski parlament o manjinama i incidentima.....8,9

Kronologija stvaranja Europske unije

Od ugljena i čelika do svjetske velesile.....10,11

Službeno otvoren Most slobode u Novom Sadu

Most slobode k Europi.....12,13

Održana sjednica Vijeća DSHV-a

Uključiti nacionalne manjine u izradu Ustava.....20,21

Milorad Đurić, pokrajinski tajnik za informacije

Nastavit će se dobra tradicija.....22,23

U subotu, 15. listopada svijet obilježava

Dan bijelog štapa.....24,25

ČETVRTAK, 6. 10.

Razgraničenje

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić izjavio je kako ukoliko Hrvatska i Slovenija ne pronađu racionalno rješenje oko razgraničenja na moru predstoji jedino odlazak pred međunarodni sud.

»Ukoliko ne nađemo racionalno rješenje, ako ne sjednemo za stol i ne priznaju se činjenice, prije svega one koje je utvrdila Badinterova komisija, onda idemo pred međunarodni sud u Haagu«, kazao je predsjednik Mesić odgovarajući na novinarsko pitanje što misli o odluci slovenskog parlamenta o proglašenju epikontinentalnog pojasa i nekim najavama u Sloveniji da se to pitanje riješi referendumom.

Napuštanje

Demokratska stranka više ne sudjeluje u radu Skupštine Srbije i skupštinskih odbora.

Glavni odbor DS-a odluku je donio u znak prosvjeda zbog odbijanja Administrativnog odbora Skupštine da oduzme mandate Esadu Džudževiću i Bajramu Omeragiću, dvojici zastupnika s Liste za Sandžak. Od 348 nazočnih članova GO, protivu odluke koju je predložio potpredsjednik DS-a Dušan Petrović glasova je 21 član GO, a šest ih je bilo uzdržano. Lider stranke Boris Tadić rekao je kako odluka GO ne znači da DS napušta Parlament kao instituciju i dodao kako DS želi nove parlamentarne izbore, zatim želi biti lider demokratskih promjena i formirati stabilnu vladu do ulaska u Europsku uniju.

PETAK, 7. 10.

Most

Gradske vlasti Novog Sada otvorile su Most slobode, iako je svečano otvorenje bilo planirano za 11. listopada. Most je prešlo nekoliko stotina automobila i nekoliko tisuća pješaka, uz zvuke sirena. Na čelu kolone bili su gradonačelnica Maja Gojković, ravnatelj Zavoda za izgradnju grada Igor Mirović, dužnosnik radikala

Milorad Mirčić i dužnosnik Socijalističke partije Srbije Dušan Bajatović, tj. predstavnici partija koje su bile na vlasti kada je most srušen 1999. Na drugom, neslužbenom otvorenju novosadskog Mosta slobode, 11. listopada komesar za proširenje EU Olli Rehn i predstavnici republičke i pokrajinske administracije poručili su kako obnovljeni most predstavlja simbol puta Srbije ka EU.

Svjedoci

Osam od četrnaest svjedoka iz Srbije pristalo je krajem listopada u Splitu svjedočiti na ponovnom suđenju za ratni zločin u Lori.

Oni su poslije sastanka u Specijalnom sudu za ratne zločine u Beogradu s predstavnicima vladinih i nevladinih organizacija, pristali otputovati u Split nakon što su im dane garancije za siguran boravak u Hrvatskoj.

Prijetnja

U Srbiji nema ptičjeg gripa i ne postoje dokazi o prenošenju te bolesti sa čovjeka na čovjeka, ali postoji ozbiljna prijetnja od pandemije. Zbog toga je Vlada Srbije usvojila Plan aktivnosti prije i tijekom eventualne pandemije, koji predviđa, između ostalog, i proizvodnju tri milijuna vakcina.

Ptice zaražene tom bolešću nađene su u Rusiji i Tadžikistanu, ali i u susjednoj Rumunjskoj, u delti Dunava.

SUBOTA, 8. 10.

Obećanje

Europska unija održala je obećanje o početku pregovora, a sada je sve u hrvatskim rukama, rekli su hrvatski premijer Ivo Sanader i europski povjerenik za proširenje Olli Rehn u Zagrebu.

»Zahvalio bih Olliju Rehnu što je održao obećanje da će pregovori početi onoga dana kad bude ocijenjeno da Hrvatska u potpunosti surađuje s

ICTY-em«, rekao je Ivo Sanader.

Screening počinje 20. listopada, rekao je Sanader i izrazio nadu u skoro otvaranje i brzo zatvaranje nekih poglavlja u pregovorima.

Olli Rehn čestitao je Hrvatskoj na početku pregovora koji su, kako je rekao, rezultat ekonomskih i političkih reforma i pune suradnje s ICTY-em

Prosječno

Brzina tranzicije u Srbiji u posljednjih pet godina odgovara prosječnoj brzini tranzicije ostalih zemalja u okruženju, izjavio je potpredsjednik republičke Vlade Miroljub Labus.

Potpredsjednik Vlade Srbije je, govoreći na konferenciji »Četiri godine tranzicije u Srbiji«, koju je organizirao Centar za liberalno-demokratske studije, kazao kako je u Centralnoj Europi tranzicija bila brža, ali kako je u poređenju sa susjedima, Srbija postigla veće uspjehe za isto vrijeme.

NEDJELJA, 9. 10.

Proputovanja

U Hrvatskom su Jadranu u prvih osam mjeseci ove godine ukupno ostvarena 292 kružna putovanja stranih brodova, što je 21,2 posto više nego u istim mjesecima prošle godine, a na tim je brodovima bilo 19,8 posto više putnika ili njih 322.776, objavio je Državni zavod za statistiku.

Putnici koji su na taj način ušli u Hrvatsku ukupno su ostvarili 451 dan boravka, što je 45 posto više nego u osam mjeseci 2004. Prosječno je na tim brodovima bilo 1.100 putnika.

PONEDJELJAK, 10. 10.

Pregovori

Srbija i Crna Gora je s tri pregovaračka tima, službeno započela pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU. To je u beogradskoj Palači federacije objavio europski komesar za proširenje Olli Rehn. Usprkos svečanim tonovima koji su se mogli čuti kod svih nazočnih političara, tema koja se nametala i ovog puta jest suradnja sa Haškim tribunalom, ali i održavanje referenduma u Crnoj Gori.

Rehn je naveo kako bi eventualno odvajanje Crne Gore i nesuradnja s Haagom mogli usporiti pregovore.

Ravnodušnost

Human Rights Watch navodi kako vlasti u Srbiji ne uspijevaju riješiti problem pojačanog nasilja protiv etničkih i vjerskih manjina.

»Dokad je tako, Srbija ne može očekivati približavanje Europskoj uniji«, navodi se u izvješčaju HRW-a »Opasna ravnodušnost: Nasilje protiv manjina u Srbiji«. HRW dokumentira niz nasilnih djela protiv pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica od konca 2003. do danas, uključujući fizičke napade, nasrtaje na vjerske i kulturne objekte i sknavljenje groblja.

UTORAK, 11. 10.

Trojka

U Haškom sudu je počeo proces protiv Vukovarske trojke. Sudi se Veselinu Šljivančaninu, Miletu Mrkšiću i Miroslavu Radiću, bivšim časnicima JNA, optuženima za ubojstvo više od 250 hrvatskih zarobljenika. Tužiteljstvo je dalo svoju uvodnu riječ, a potom slijedi dvotjedna stanka, kako bi tužitelji 25. listopada izveli svog prvog svjedoka.

Četrnaest godina od zločina na poljoprivrednom dobru Ovčara, desetak od podizanja optužnice i dvije od kada je i posljednji optuženi dospio u

pritor, u Tribunalu počinje suđenje na kojemu će se, prema najavama Tužiteljstva, pojaviti 80 svjedoka. Časnik bivše JNA Veselin Šljivančanin izjavio je pred sucima Haškog suda kako se ne osjeća krivim za zločine počinjene u Ovčari. Šljivančanin je naglasio kako vjeruje u pravdu i naveo kako će njegovu nevinost dokazati branitelji, ali i, kako je rekao, časni svjedoci koji će se pojaviti pred sudom. On kaže kako je izložen neistinama, a kako je najveća ona da mrzi Hrvate. »Vojnici i ja smo i u Vukovaru najviše pomagali hrvatskom narodu. To je kršćanski narod i među nama nema nikakve razlike«, rekao je Šljivančanin.

Zadovoljni

Skupština Srbije je većinom glasova odbila inicijativu Demokratske stranke za smjenu ministra pravde Zorana Stojkovića. Zastupnici DS-a nisu bili u dvorani, s obzirom da su prošloga tjedna odlučili više ne sudjelovati u radu skupštine. Optužujući demokrate kako nemaju hrabrosti s njim suočiti se, ministar pravde je rekao kako više neće polemizirati i demantirati svakodnevne laži koje stiže iz te stranke, jer za to nema vremena.

Iako je ministar pravde Zoran Stojković bio spreman za skupštinskom govornicom odgovoriti na kritike DS-a koja je republičkom parlamentu podnijela zahtjev za njegovu smjenu, za to nije imao prilike. Zastupnici vladajuće većine nisu prihvatili otvaranje takve rasprave, dok demokrate, poštujući stranačku odluku nisu ni bili u dvorani.

SRIJEDA, 12. 10.

Poduka

Ministar prosvjete i sporta u Vladi Republike Srbije Slobodan Vuksanović najavio je obuku i usavršavanje vjeroučitelja.

Vuksanović je izjavio kako će u cilju poboljšanja nastave vjeronauke vjeroučitelje u Srbiji ubuduće obučavati i usavršavati Bogoslovski fakultet u Beogradu.

Vuksanović kaže kako je to neophodno kako bi bio poboljšana kvaliteta nastave.

»Taj mladi predmet u osnovnim školama treba osmisliti na pravi način kako bi bio prilagođen djeci najmlađeg uzrasta. Kod nas postoje neke specifičnosti i zbog 50 godina komunizma. Vjeronauka je izborni predmet

i tretiramo je isto kao i drugi izborni predmet, također mlad, a to je građanski odgoj«, kaže ministar.

Sretni

Predsjednik Haškog suda Teodor Meron rekao je kako su građani na prostoru SFRJ u određenom smislu sretniji nego neki drugi.

»Građani bivših jugoslavenskih republika sretni su u jednom pogledu, a to je da, za razliku od ljudi s drugih ratnih područja, oni imaju Tribunal«, rekao je Meron i pozvao sve članice Ujedinjenih naroda na punu suradnju kako bi optuženi za ratne zločine na Balkanu bili privedeni pravdi.

»Na povijesno dostignuće Tribunala će pasti sjena ako glavni optuženici ne budu privedeni pravdi u Haag«, naveo je Meron u godišnjem izvješću Generalnoj skupštini UN, objavljenom u Tribunalu.

IDEJA NA STOLU

Sobzirom na to da je hrvatski Sjedan od šest službenih jezika u Skupštini Vojvodine, trebalo bi razmisliti da i srpski jezik postane službeni jezik u Hrvatskom saboru. Ideja je to koju bi trebalo raspraviti s predsjedništvom Sabora. Srpski jezik ne bi se uveo na taj način da se dokumenti tiskaju dvojezično, već tako da se poboljša tolerancija među zastupnicima. Ako ja u Saboru kažem ijednu srpsku riječ, to odmah postane politički problem i to bih ubuduće želio izbjeći. **Vojislav Stanimirović**, predsjednik SDSS-a Večernji list, 4. listopada

IDEJA POD STOLOM

Puste želje, pusti snovi našega Voje. Ono što nije uspio u uniformi SAO Krajine, nada se da će uspjeti na ovako perfidan način. Da ima imalo morala, ne bi mu na pamet padale ovakve nebuloze, nakon svega što je radio u doba okupacije Hrvatske. **Ivo Lončar**, saborski zastupnik, Večernji list, 4. listopada

JEDNOM KO NIJEDNOM

Kao ni sada, tako ni onda nisam imao dileme u kakvom društvu živimo. Na žalost, 5. listopada 2000. je pet godina iza nas i više nego ikad možemo konstatirati, kako nije dovoljno jednom u životu biti demokrat, da nije dovoljno jednom hrabro reći – ne svemu što ugrožava život, da nije dovoljno jednom biti odlučan. **Čedomir Jovanović**, jedan od bivših lidera DOS-a, Dnevnik, 5. listopada

AZILANTI KRIMINALCI

Problem SiCG je u tome što Albanci s Kosova imaju putovnice SiCG, a među njima ima mnogo azilanata i počinitelja kriminalnih aktivnosti. To pitanje mora biti riješeno kako građani ne bi snosili odgovornost za nedjela koja su ti pojedinci s Kosova spremni počinuti. Naši ljudi ne smiju biti taoci te situacije. **Milan Parivodić**, srbijanski ministar za ekonomske odnose s inozemstvom, B92, 5. listopada

BALKANSKA NERVOZA

Bitno je dići se iznad »balkanske nervoze«, iznad logike da sve treba rješavati odmah, ako treba i... Znači na što mislim. **Hido Biščević**, državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova Hrvatske i koordinator Akcijskog plana za rješavanje slučaja Gotovina, Večernji list, 6. listopada

ETO KRIVCA

Hrvatska je napravila dvije autoceste, a mi slavimo 13 kilometara ceste Beograd-Vršac. I čim sam vidio tko otvara Eurobasket, znao sam da smo propali. **Vladan Batić**, odvjetnik, BK televizija, 6. listopada

ODAVDE DO TOKIJA, OD BALTICA DO JADRANA

Tako je još srpskom premijeru Zoranu Đinđiću bilo osigurano, doduše »poluslužbeno«, da Hrvatska u EU ulazi samo zajedno sa Srbijom, Crnom Gorom i Makedonijom. Britanija i neke zemlje EU smatrale su da će Hrvatska u »balkanskom paketu« biti blokirana kao nekad u Jugoslaviji, te da neće pridonijeti jačanju Srednje Europe. Otvaranjem pregovora s Europskom unijom Hrvatska definitivno izlazi iz jugokonteksta.

Stari će kontinent sada u zemljopisnom smislu postati zaokružena cjelina od Baltika do Jadrana. **Alexander Oršić**, Večernji list, 7. listopada

OPTIMIST BEZ GRANICA

Bez obzira na sve što se dešava ja sam ipak optimist. Da nisam, »zapalio« bih odavde ili biste me već vidjeli kako negdje visim na banderi s užetom oko vrata. **Zoran Živković**, bivši srbijanski premijer, Kurir, 8. listopada

HVALA, HVALA, HVALA

Hvala ti, Dado Pršo, hvala ti što si unatoč tim velikim mukama istrčao i pokazao kako se bori za Hrvatsku. Hvala i tebi, Cico Kranjčare, jer se nisi bojao, jer si uvjerio svoje nogometaše da su najbolji i onda kada nisu bili. Hvala i svim ostalim kockastima, tom fenomenalnom Srni, ali i svima, baš svima, i predsjedniku, glavnom tajniku... Tako to radi Hrvatska! Pij i luduj, Hrvatska, idemo na Njemačku! **Igor Flak**, novinar, Večernji list, 9. listopada

Dujizmi

- ✓ *Razlika između Kineza i Japanaca je velika, ali za nas je mala;*
- ✓ *Kad su nam demokraciju uveli, narod je znao da je zaveden;*
- ✓ *Moj najveći neprijatelj ušao mi je pod kožu.*

Dujo Runje

Promjena geostrateške situacije u Europi i maloj Aziji

Od Bregane do Batine

Početak pregovora Hrvatske i Turske s Europskom unijom promijenio je geostratešku situaciju u Europi i maloj Aziji, kako nazivamo predvorje prave Azije s Kinom i Indijom. Kad završe pristupni pregovori s Turskom, što će, naravno, potrajati mnogo dulje nego s Hrvatskom, Europska unija će se protezati sve do Iraka! Ulaskom Rumunjske i Bugarske u EU, a nakon toga i Hrvatske, nekadašnji Balkan koji se protezao, prema uvriježenom stavu nas Agramera, od Savskog mosta u Zagrebu do Bospora, smanjit će se na Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Crnu Goru, Albaniju i Makedoniju. Grčka je već u EU, a Turska će kad-tad ući, što bi značilo da se, bar formalno, debalkaniziraju.

Ništa nakon ovog povijesnog 3. listopada neće više biti kao što je bilo. Schengenska granica će se hrvatskim pristupanjem EU s jedne strane pomaknuti s Kupe na Dunav i Unu. To će Hrvatsku politički i sigurnosno izdvojiti s nekadašnjeg Balkana i odmaknuti nas od bosanskog protektorata i klimave federacije Srbije i Crne Gore s Kosovom kao nepoćudnom izraslinom. S druge strane, kad i Turska pristupi EU, schengenska granica će se protezati od Sredozemlja do Crnog mora i dodirivati Siriju, Irak, Iran, Armeniju i Gruziju.

NARASTANJE KONTINENTA: Europa će se naduti preko Bospora i Dardanela i duboko ući u nekadašnje Otomansko carstvo. Europska unija s Rumunjskom, Bugarskom i Hrvatskom narast će na 28 članica, a kad i Turska završi pregovore u dalekoj budućnosti na 29. Bit će to nešto vrlo različito od one zajednice za ugljen s kojom je sve započelo. Turskim ulaskom EU više neće biti kršćanski klub, što je anticipirano odbijanjem da se u zajednički ustav unese rečenica o kršćanskoj provenijenciji i orijentaciji koju je zagovarao Vatikan i neki krugovi u Europi. Sad, istina, ni to više nije previše važno jer je taj ustav propao na referendumima u Francuskoj i Nizozemskoj, pa će se EU, očito, dugotrajno i mukotrpno dogovarati o nekom novom tipu zajedničke domovnice. Hrvatska je imala sreću da se našla u istom košu s Turskom i što je imala za saveznika Austriju jer je, unatoč diplomatskim izjavama da je riječ o dva odvojena slučaja, na kraju ipak odlučivala trgovina. Ali i Sanaderova upornost. Velika Britanija je pošto-poto htjela ugurati Tursku koja već 40 godina (!?) pregovara s EU-om (i njegovim prethodnicima koji su se drukčije zvali), a Austrija je predstavljala one skeptike koji ne mogu zamisliti Tursku kao europsku državu. Samo deset posto Austrijanaca podržava turski ulazak u EU bojeći se navale milijuna turskih gastarbajtera na europsko tržište radne snage. Takvo raspoloženje vlada i u većini ostalih zemalja EU-a, a Austrija je bila isturena kao njihov predstavnik.

Turska je napokon morala biti nagrađena za to što već desetljećima služi kao zapadni predštit (antemu -

*Ono što veseli je
da jednoga dana,
nadam se za manje
od tri godine,
schengenska
granica neće biti
u Bregani nego
na Batini.*

*Izbjeglički kampovi
će se pomaknuti
istočnije,*

Piše:
Zoran Vodopija

*a gospodarski rast
i standard
zapadnije.
Oslobođena
balkanskog utega,
Hrvatska će se
vratiti u Europu
i dobiti prigodu za
novi start u boljim
uvjetima. Sve su
nove članice EU-a
ipak profitirale, što
čeka i Hrvatsku*

ralis christianitatis ili kršćanski predzid), iako je čista muslimanska zemlja. Turska vojska i labava demokracija obavljaju nezgodnu ulogu štita od radikalnih islamskih režima čineći veliku uslugu Americi i Velikoj Britaniji, vjernom američkom savezniku u Europi. Tursku se nije moglo vječno držati u predsoblju EU-a jer su se time stvarali uvjeti za jačanje radikala u toj zemlji. Ulaskom u EU – koji će biti bolan i dugotrajan – Turci dobivaju šansu da jednoga dana žive u zapadno ustrojenoj demokraciji. Danas je Turska poznata po labavom pravosuđu i čvrstim organima reda, što se vidi po stanju u zatvorima i čestim osudama novinara.

ZASLUGA VLADE: Hrvatska i Turska su apsolutno neusporedive po tradiciji i demokratskim standardima. Suradnja s Haškim sudom je bila dežurni ventil za određivanje ritma hrvatskog približavanja EU. Hrvatska je, osobito u posljednjih godinu i pol, učinila sve da potpuno surađuje s Haagom. Uostalom, zagovarala je i njegovo osnivanje. O tome kako je Haško tužiteljstvo radilo i pokretalo procese protiv optuženika na prostoru bivše Jugoslavije tek će se naveliko pisati. Sad kad je sve prelomljeno preko vikenda, kad je nakon oštrog nastupa u Zagrebu Carla del Ponte odjednom dala vrlo pozitivno mišljenje o hrvatskoj suradnji s Haagom, postaje jasnije kako je primanje Hrvatske u EU za njezine članice bilo u prvom redu političko pitanje.

Jedni su zagovarali samostalan ulazak Hrvatske, drugi njezin ulazak u paket aranžmanu sa Srbijom i Crnom Gorom kako bi se iskoristilo njezino pozitivno proeuropsko djelovanje na susjede. Velika je zasluga ove vlade što je uspjela izlobirati da se Hrvatskoj prizna ono što je učinila na političkoj i gospodarskoj razini, u čemu je premašila, recimo, Bugarsku i Rumunjsku, koje su ispred nje pred vratima EU-a. Zasluga je ove vlade što je uspjela neugodan slučaj bjeGUNCA Gotovine svesti gotovo potpuno s političke na pravnu razinu. Sad, istina, predstoje teški pregovori o 35 poglavlja suradnje u svim mogućim oblicima s Europskom unijom. Ali teže i važnije je bilo dobiti datum pregovora, jer je to bila politička odluka koja je ovisila o odnosu snaga u EU i hrvatskoj upornosti.

Ono što veseli je da jednoga dana, nadam se za manje od tri godine, schengenska granica neće biti u Bregani nego na Batini. Hrvatski će građani prelaziti europske granice brzo kroz posebne prolaze za građane EU-a samo s osobnom u džepu. Izbjeglički kampovi će se pomaknuti istočnije, a gospodarski rast i standard zapadnije. Oslobođena balkanskog utega, Hrvatska će se vratiti u Europu i dobiti prigodu za novi start u boljim uvjetima. Sve su nove članice EU-a ipak profitirale, što čeka i Hrvatsku.

**Autor je komentator iz Zagreba,
tekst je objavljen u Vjesniku 5. listopada**

U Bruxellesu jučer održano Saslušanje o situaciji glede nacionalnih manjina u Vojvodini

Europski parlament o manjinama i incidentima

*U obraćanju koje je pripremio za Bruxelles, predsjednik HNV-a Josip Z. Peka-
nović, kaže kako su »nacionalni sastav Vojvodine i ravnoteža migracijom nakon raspada Jugoslavije
jako narušeni«, te da se »potiskuje autohtono starosjedilačko stanovništvo«*

Priredila: Jasminka Dulić

U Europskom parlamentu u Bruxellesu najavljeno je da će se 13. listopada (jučer) održati Saslušanje o situaciji glede nacionalnih manjina u Vojvodini. Na Saslušanje je, između ostalih, pozvan i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Z. Peka-
nović.

»Hrvatska riječ« donosi integralnu verziju obraćanja Josipa Z. Peka-
novića u Europskom parlamentu, o položaju Hrvata u Vojvodini.

HRVATI U VOJVODINI: Hrvati u Vojvodini nakon mnogih poteškoća tek 2002. godine su zakonskim putem dobili status nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori. Hrvati u Srbiji i Crnoj Gori imaju sljedeće stanje glede institucija i drugih organizacijskih oblika: u sferi kulture u profesionalnom smislu Hrvati nemaju niti jednu ustanovu, u sferi amaterizma ima preko 25 udruga koje njeguju etno baštinu Hrvata, ali samo na razini amaterizma.

U sferi obrazovanja i školstva naziru se počeci u osnovnim školama u obliku formiranja nekoliko hrvatskih razreda i to je sve. U sferi informiranja Hrvati imaju jednu profesionalnu ustanovu koja nije do kraja konstituirana i koja u usporedbi s ostalim ustanovama u drugim manjinskim zajednicama zaostaje u financijskoj podršci od strane države do one razine kako je to kod ostalih manjinskih zajednica. U sferi uporabe jezika se primjećuje zanemarivanje od strane državnih tijela, jer na primjer još ni sada, poslije dvije godine, odluka o službenoj uporabi hrvatskog jezika donesena u Skupštini AP Vojvodini, nije objavljena u službenom listu.

Hrvatsko nacionalno vijeće funkcionira i ono je podržano i financijski od strane države.

Politički profil Hrvata na lokalnoj razini je zastupljen, ali na višim državnim razinama nema izabranih zastupnika niti potpore od drugih političkih čimbenika.

prava prenesena u vlasništvo Republike Srbije.

Upropaštava se gospodarstvo Vojvodine, što je utjecalo i utječe na ozbiljan pad standarda stanovnika Vojvodine.

Nacionalni sastav Vojvodine i ravnoteža je migracijom nakon raspada Jugoslavije

Vojvodina na dnevnome redu: Europski parlament u Bruxellesu

Dok je Vojvodina imala autonomiju nije bilo incidenata na nacionalnoj osnovi. Ali, nažalost, do sada nije bilo političke volje, da se ukine »Miloševićev« Ustav Republike Srbije kojim je ukinuta autonomija Vojvodine, i kojim se najveći dio vojvođanskog dohotka odliva u Beograd i kojim je sva imovina lokalnih (općinskih) samou-

jako narušena, i tako se potiskuje autohtono starosjedilačko stanovništvo. To stvara netolerantnost i incidente.

Pojavio se i jedan novi fenomen, da se unutar korpusa Hrvatskoga nacionalnog bića namjerno stvaraju etničke skupine (Bunjevci) koje se u popisu proglašavaju nacijama, a u narod se unosi zabuna i podijeljenost. Nova, demokratska vlast, na popisu stanovništva 2002. godine to nastavlja. Na žalost, ide se i korak dalje u diskreditiranju postignutih prava prije 1990. godine. U parlamentu Republike Srbije, a niti u parlamentu Državne zajednice Srbije i Crne Gore, nema niti jednog zastupnika nacionalnih manjina biranog po političkoj volji nacionalnih manjina. Novi Ustav Republike Srbije bi morao ugraditi mogućnost direktnog zastupanja predstavnika nacionalnih manjina u skupštinama od

Ljajić pred odlazak u Bruxelles obišao Vojvodinu

Ministar za ljudska i manjinska prava SiCG Rasim Ljajić pred odlazak u Bruxelles posjetio je neke od vojvođanskih općina u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina. Obilazak ovih općina organiziran je kako bi Ljajić u Kanjiži, Novom Kneževcu i Subotici razgovarao s predstavnicima lokalnih vlasti, tužiteljstava, sudova i policije o incidentima koji su se događali u tim mjestima. Prema Ljajićevim riječima, obilazak općina trebao je pomoći da se »sagleda realna slika o stanju međunacionalnih odnosa u Vojvodini« pred debatu u Europskom parlamentu, 13. listopada, na tu temu.

Predstavnici vlasti Vojvodine, Srbije i SiCG, kao i predstavnici nacionalnih vijeća Hrvata i Mađara, sudjelovali su 13. listopada u raspravi u Europskom parlamentu o položaju manjina u Vojvodini.

Sudionici saslušanja

Kao sudionici Saslušanja u Europskom parlamentu, iz Srbije i Crne Gore pozvani su: ministar za ljudska i manjinska prava Rasim Ljajić, tajnik republičkog Savjeta za nacionalne manjine Petar Lađević, predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine Bojan Pajić, član IV APV i tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Bunyik*, zastupnik u Skupštini Srbije i Crne Gore Oliver Dulić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Pekanović, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *László Józsa* i predsjednica Helsinškog komiteta za ljudska prava u Srbiji *Sonja Biserko*.

općine, pokrajine, Republike Srbije do Državne zajednice Srbije i Crne Gore, slično kako je to učinjeno u Republici Hrvatskoj. Takav prijedlog smo dostavili nadležnom republičkom tijelu ali nije prihvaćen. Zastupljenost Hrvata u držanim ti-

jelima u sudstvu, tužilaštvu i policiji nije na potrebnoj razini,

SURADNJA S DRUGIM ZAJEDNICAMA: Od kraja 2003. godine do sada, na sjeveru Vojvodine je bilo puno antihrvatskih incidenata, počevši od razbijanja prozora, ispisivanja grafiti, devastiranja groblja, spomenika kulture, križeva, šikaniranja Hrvata na javnim mjestima, gospodarske diskriminacije sve do telefonskih prijetnji smrću hrvatskim dužnosnicima. Veći dio počinitelja ovih incidenata nije otkriven, a još manje procesuiran. Lokalna i pokrajinska policija i sudovi su pod izravnom ingerencijom vlasti Republike Srbije, što nam otežava komunikaciju, a za neobavljanje svojih dužnosti nitko ih iz republičkih tijela ne poziva na odgovornost.

Ako načinimo usporedbu incidenata spram hrvatske zajednice u Vojvodini, s periodom prije 2000. godine, možemo reći da se intenzitet incidenata donekle smanjuje i da ima blagu tendenciju opadanja. Na-

damo se da će ovakvi incidenti biti sve rjeđi, s većim otvaranjem Srbije i Crne Gore prema europskim integracijama i donošenjem novog Ustava Srbije koji treba vratiti autonomiju Vojvodini kao i brigu o nacionalnim manjinama.

Dobro surađujemo s ostalim nacionalnim manjinama i njihovim institucijama, osobito s mađarskom, njemačkom i slovačkom zajednicom. Kulturološka baština koju imamo nas povezuje u zajednicu suživota i tolerantnosti. S mađarskom zajednicom imamo puno zajedničkih inicijativa.

Nadam se da će Europski parlament podržati ova demokratska nastojanja hrvatske zajednice u AP Vojvodini u ostvarivanju osnovnih ljudskih i manjinskih prava.

Započinjanje pregovora o stabilizaciji i pridruživanju Srbije i Crne Gore Europskoj uniji svesrdno podržava i hrvatska zajednica koja živi u Srbiji i Crnoj Gori.

Predsjednik HNV-a u službenom posjetu beogradskom nadbiskupu mons. Stanislavu Hočevaru

Dobra suradnja s Katoličkom crkvom

Nakon službenog posjeta nadbiskupu beogradskom mons. *Stanislavu Hočevaru* u Beogradu 6. listopada, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* izjavio je za »Hrvatsku riječ« kako je tijekom iscrpnog razgovora dotaknuto više tema od uzajamnog interesa.

»Nadbiskupu sam prenio pozdrave pripadnika hrvatske zajednice i hrvatskih institucija u AP Vojvodini i naglasio sam kako HNV ima i ubuduće će imati dobru suradnju s Katoličkom crkvom. Nadbiskup je izrazio zadovoljstvo odnosom Hrvata pre-

ma Katoličkoj crkvi i rekao je da se hrvatske institucije mogu obratiti Biskupskoj konferenciji Srbije i Crne Gore po važnijim pitanjima. Na kraju me je zamolio da prenesem srdačne pozdrave hrvatskome puku«, kazao je Pekanović, te je dodao kako je nadbiskupu prenio i »da bi nas obradovao posjet pape *Benedikta XVI.* koji se najavljuje kao i da će se HNV maksimalno angažirati da pomogne lokalnim župnicima u organiziranju katoličkih vjernika da dočekaju svetog oca, ako i kada on bude dolazio«.

J. D.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina

Rezultati monitoringa

U Beogradu je 10. listopada održan seminar u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Vijeća Europe pod nazivom »Implementacija rezultata monitoringa Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina«. Hrvatsku zajednicu predstavljali su predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* i dopredsjednik DSHV-a *Đorđe Čović* a nazočni su bili i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Tonči Staničić* i konzul *Branimir Lončar*.

Prema riječima Josipa Z. Pekanovića, tijekom rasprave kritike su upućene izbornom sustavu za Skupštinu Srbije koji onemogućava da manjine imaju zastupnike te se zatražilo sudjelovanje predstavnika manjina u izradi novog Ustava Srbije kao i osnivanje Ministarstva za nacionalne manjine Republike Srbije. Kritiziran je i program obrazovanja manjina, uporaba jezika manjina, ispisivanje imena u dokumentima na jezicima manjina te ograničenja oko korištenje nacionalnih obilježja manjina. Posebno je kritizirano stanje prava nacionalnih manjina u Vojvodini.

Priopćenje za javnost HNV-a

Pozdravljamo pokretanje pregovora

Hrvatsko nacionalno vijeće pozdravlja službeno pokretanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Srbije i Crne Gore s Europskom unijom. Srbiji i Crnoj Gori mjesto je među ostalim europskim državama i to je interes svih njenih građana, poglavito nacionalnih manjina, koje nesmetano mogu čuvati i razvijati svoj nacionalni identitet samo u demokratski uređenim i razvijenim zemljama.

Hrvatsko nacionalno vijeće također izražava zadovoljstvo zbog početka procesa pregovora o punopravnom članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Članstvo Hrvatske u EU osnažit će i poziciju hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori, koja će na taj način postati most SiCG ne samo k matičnoj zemlji – Hrvatskoj – nego i k Europskoj uniji.

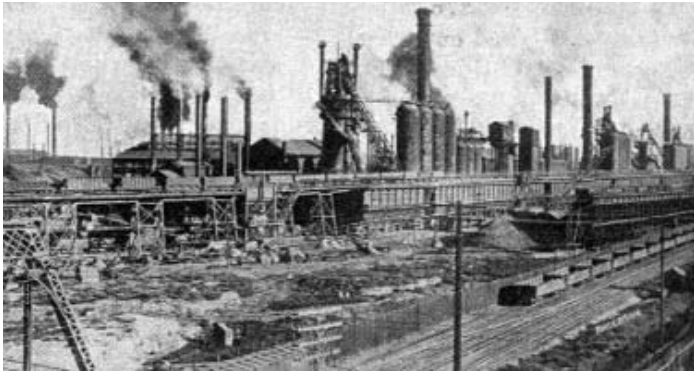
Josip Pekanović, predsjednik HNV-a

Kronologija stvaranja Europske unije

Od ugljena i čelika do svjetske velesile

Priredio: Zdenko Samaržija

Službeni početak pristupnih pregovora Hrvatske Europskoj uniji, kao i početak pregovora SiCG i EU o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, prigoda je da se podsjetimo na

Od početnog sporazuma dvije države – Francuske i Zapadne Njemačke...

povijest i kronologiju nastanka i izgradnje Europske unije.

Ugljen i čelik

Francuski ministar vanjskih poslova *Robert Schuman*, u govoru što ga je nadahnuo *Jean Monnet*, 9. svibnja 1950. godine predlaže da Francuska, Savezna Republika Njemačka i bilo koja druga europska zemlja koja im se želi pridružiti, ujedine svoje izvore ugljena i čelika.

Potpisan ugovor

Šest zemalja (Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka) 18. travnja 1951. godine u Parizu potpisuju Ugovor kojim se osniva Europska zajednica za ugljen i čelik.

Atomska energija

U Rimu su 25. ožujka 1957. godine potpisani ugovori u kojima se osniva Europska ekonomska zajednica za atomsku energiju.

Pristupanje novih država

Danska, Irska i Velika Britanija siječnja 1973. godine pristupaju Zajednici.

Opće pravo glasa

Na sastanku na vrhu u Parizu 9. i 10. prosinca 1974. godine, šefovi država ili vlada zemalja članica odlučuje se sastati tri puta godišnje, kao Europsko vijeće, te odlučuju da se zastupnici u Europskom parlamentu biraju općim pravom glasa.

Monetarni sustav

Europski monetarni sustav počinje djelovati 13. ožujka 1977. godine.

Uža suradnja

Na Europskom vijeću u Bremenu 6. i 7. srpnja 1978. godine, Francuska i Njemačka predstavljaju program za užu monetarnu suradnju.

Prvi izbori

Prvi opći izbori za 410 mjesta u Europskom parlamentu održani su 7. i 10. lipnja 1979. godine.

Pristupanje Grčke...

Siječnja 1981. godine Grčka pristupa Zajednici.

... Španjolske i Portugala

Španjolska i Portugal pristupaju Zajednici siječnja 1986. godine

Jedinstveni europski akt

U Luksemburgu i Den Haagu 17. i 18. veljače 1986. godine potpisan Jedinstveni europski akt.

Pad Berlinskog zida

Simbol podijeljene Europe srušen je 9. studenog 1989. godine.

Europska banka za obnovu i razvoj

U Parizu je 29. svibnja 1990. godine potpisan ugovor o osnivanju Europske banke za obnovu i razvoj.

Granična kontrola

U Schengenu je 19. lipnja 1990. godine potpisan Ugovor o ukidanju graničnih kontrola.

Njemačka

Listopada 1990. godine ujedinjuje se Njemačka.

Maastricht

U Maastrichtu je 7. veljače 1992. godine potpisan ugovor o Europskoj Uniji.

Tržište

Siječnja 1993. godine uvedeno je jedinstveno tržište.

Jedinstvena valuta: Euro

Austrija, Finska i Švedska

Austrija, Finska i Švedska pristupaju Uniji siječnja 1995. godine.

Usvajanje eura

Siječnja 1999. godine jedanaest zemalja EU ulazi u treću fazu Europske monetarne unije i usvaja euro.

Funkcioniranje

U Nizi je 26. veljače 2001. godine potpisan Ugovor o sastavu djelovanja tijela Unije nakon proširenja.

Euro u opticaju

Kovanice i novčanice eura ulaze u opticaj siječnja 2002. godine.

Veliko proširenje

Članice Europske unije svibnja 2004. godine postaju: Cipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva,

Mađarska, Malta, Slovačka, Slovenija i Poljska.

...do unije većine europskih zemalja

Kronologija odnosa Republike Hrvatske i Europske unije

Europa više nije daleko

Prekretnica

Prekretnicu u odnosima država regije i EU predstavlja Zagrebački summit, održan 24. studenog 2000. godine. Tom prilikom započeli su pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Parafiran Sporazum

U svibnju 2001. godine parafiran Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Potpisan Sporazum

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju potpisan je 29. listopada 2001. godine u Luxembourg.

Ratifikacija

Od veljače 2002. do rujna 2004. godine SSP su ratificirale sve zemlje tadašnje EU.

Podnesen zahtjev

Hrvatska je u Ateni 21. veljače 2003. godine podnijela zahtjev za članstvo u EU.

Upitnik

Tadašnji predsjednik Europske komisije Romano Prodi predao je 10. srpnja 2003. godine hrvatskoj vladi Upitnik s 4.560 pitanja.

Odgovori

Hrvatska uručila 9. listopada 2003. godine Europskoj komisiji odgovore na Upitnik.

Avis

Europska komisija donijela je 20. travnja 2004. godine pozitivno mišljenje (avis) o zahtjevu Hrvatske za punopravno članstvo EU i predložila otvaranje pristupnih pregovora.

Status kandidata

Europsko vijeće odlučilo na summitu u Bruxellesu 18. lipnja 2004. godine Hrvatskoj dodijeliti status kandidata za članstvo u EU.

Datum uz uvjet

Europsko vijeće na summitu u Bruxellesu 17. prosinca 2004. godine odredilo je Hrvatskoj datum početka pristupnih pregovora za 17. ožujka 2005. godine pod uvjetom pune suradnje s Haškim sudom.

Pregovarački okvir

Europska komisija predložila je 31. siječnja 2005. godine pregovarački okvir za Hrvatsku i upozorila na nedostatnu suradnju s Haškim sudom.

Sporazum na snazi

U veljači 2005. godine stupio na snagu SSP između Hrvatske i EU.

Odgodjen početak pregovora

Ministri vanjskih poslova država članica EU 16. ožujka 2005. godine

Odlučili su odgoditi početak pregovora o pristupanju Hrvatske EU. Vijeće je istog dana usvojilo pregovarački okvir za Hrvatsku.

Radna skupina

Šefovi država ili vlada 25 država članica 23. ožujka 2005. godine odlučili su osnovati Radnu skupinu za Hrvatsku, čija je zadaća utvrditi stupanj suradnje s Haškim sudom.

Velika pomoć u pravom trenutku: Ivo Sanader i Ursula Plassnik

Ocjena: Ne surađuje u cijelosti

Prvi sastanak Radne skupine EU za procjenu hrvatske suradnje s Haškim sudom održan je 26. travnja 2005. godine. Del Ponte izvijestila da Hrvatska ne surađuje u cijelosti.

Popravlja se suradnja

Drugi sastanak Radne održan je 12. lipnja 2005. godine skupine koja je procijenila da se suradnja Hrvatske i Haškog suda – popravlja.

Pozitivno mišljenje

Carla del Ponte, haška tužiteljica, rujna 2005. godine dala je pozitivno mišljenje o suradnji Hrvatske s Haškim sudom. ■

I Srbija na europskome putu: Olli Rehn i Boris Tadić

Službeno otvoren Most slobode u Novom Sadu

Most slobode k Europi

U Vojvodini je pokazan impresivan otpor uključenju u etničke konflikte 90-ih godina.

Sada je još važnije da ljudi ne reagiraju na nasilje i nadam se da će nasilne ispađe dužnosnici osuđivati i da će promovirati bolje međuetničke odnose, rekao je u Novom Sadu Oli Rehn

Piše: Dragana Popov

Iako je sredinom protekloga tjedna gradonačelnica Novog Sada *Maja Gojko-vić*, uz nazočnost nekoliko ljubitelja politike Srpske radikalne stranke, nestrpljivih Kameničana i Srijemaca, te medija, službeno »otvorila« Most slobode preko Dunava u Novom Sadu za promet, nije izostala, mada se sumnjalo, svečana ceremonija »otvorenja« mosta, koju su pokrajinske vlasti bile zakazale za utorak, 11. listopada.

Zbog velikih sredstava, koje je uložila EU za obnavljanje mosta (oko pola milijuna eura), organizatori su smatrali da je od velikog značaja u procesu ostvarenja suradnje SiCG s EU da most otvori netko od dužnosnika EU, uz nazočnost lokalnih, pokrajinskih i republičkih vlasti. Stoga su na svečanoj ceremoniji otvorenja mosta bili nazočni komesar za proširenje EU *Olli Rehn*, te specijalni koordinator Pakta za stabilnost jugoistočne Europe *Erghard Bussek*, kao i ministar vanjskih poslova SiCG *Vuk Drašković*, dok se predsjednik Srbije *Boris Tadić* iznenada morao ispričati organizatorima zbog odsustva.

OBNOVLJENA SVA TRI MOSTA: Da podsjetimo, nakon bombardiranja SiCG 1999. godine sva tri mosta na Dunavu u Novom Sadu bila su srušena, te su stanovnici grada i okolice morali u prvo vrijeme rijeku prelaziti prvo čamcima, zatim skelom, te pontonskim mostom, da bi nakon kraćeg vremena dobili dva, prvi – montažno-demontažni drumsko-željeznički most s jednom trakom i drugi – Varadinski most, nov, na mjestu starog. Nakon pet godina upornog čekanja Novosađani su dobili i Most slobode, što je bio uvjet da se pontonski most ukloni i tako omogućiti nesmetana plovidba Dunavom.

Kako je najavljeno, u utorak 11. listopada u 18 sati pontonski je most uklonjen, što je Olli Rehn u svom obraćanju nazočnima naglasio kao jednu od značajnijih stavki približavanja SiCG Europskoj uniji.

KAMEN TEMELJAC: Na svečanom prijemu u Skupštini Vojvodine tijekom obraćanja zastupnicima komesar za prošire-

nje EU Olli Rehn je kazao: »Obnovljeni Most slobode će pomoći da se realizira potencijal Vojvodine, kroz uspješan model ekonomskog razvoja, zaštitu prirode, toleranciju i kulturne različitosti. Srbija i Crna Gora će morati izgraditi i neke nove, druge mostove. Postavili smo kamen temeljac za most prema Europi, kada smo otvorili pregovore o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji«.

modela međuetničkog i međukulturalnog dijaloga«, kazao je Olli Rehn.

Komesar za proširenje EU podsjetio je na klauzule Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je potpisan u ponedjeljak i kojim su započeti pregovori i razgovori između SiCG i EU, na osnovi kojih može doći do suspenzije sporazuma, »... ako dođe do povređivanja ljudskih prava i prava manjina«, kazao je Rehn i dodao kako

Zaštita manjina u Srbiji je put u europsku budućnost:
Vuk Drašković, Olli Rehn, Bojan Pajtić i Bojan Kostreš

Pokraj toga komesar za proširenje EU poručio je kako je Vojvodina najmultikulturalnija regija na Balkanu – izuzetan primjer mirne koegzistencije.

»Ovdje je pokazan impresivan otpor uključenju u etničke konflikte 90-ih godina. Sada je još važnije da ljudi ne reagiraju na nasilje i nadam se da će nasilne ispađe dužnosnici osuđivati i da će promovirati bolje međuetničke odnose. Očekuju se posebne mjere u oblasti obrazovanja, u reformi policije i pravosuđa. Srbijanska ustavna reforma mora dovesti do očuvanja i poboljšanja vojvođanskog povijesnog

je važno da SiCG poboljša odnose sa zemljama u okruženju, da se poštuju standardi koji garantiraju kvalitetu života, uz zaštitu najranjivijih članova i skupina. Zbog toga je potrebno da se poštuju ljudska prava, prava manjina i primjenjuju europski politički kriteriji.

OJAČATI MOST IZMEĐU SRBIJE I CRNE GORE: »Pokraj ekonomske, ljudi u ovoj zemlji imat će koristi od suradnje s Europskom unijom i u oblastima u kojima postoje ozbiljni problemi, a to je organizirani kriminal. Da bi se ostvario Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, most između

Srbije i Crne Gore mora se pojačati. Moguće je neuspjeh pregovora, ako ne postoji dovoljno političke volje sa svih strana da Državna Zajednica funkcioniše na pravi način. U interesu svih je da diskusije o nezavisnoj Crnoj Gori, statusu Kosova ne opstruira Sporazum o pridruživanju. Proeuropske snage u Srbiji trebaju ostvariti jedinstvo svrhe i akcije kako bi se ostvario progres», upozorio je Olli Rehn.

On je naglasio da nedavno potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju treba pripremiti tlo u Srbiji i Crnoj Gori za prihvaćanje standarda Europske unije i za povećanje administrativnih kapaciteta za pridruživanje. Sve to treba pomoći Srbiji da funkcioniše po tržišnom modelu, da se poboljša unutrašnje tržište, što će voditi širenju trgovine s Europskom unijom i privući investicije, jer će europske kompanije širiti aktivnosti kao odgovor na uklanjanje prepreka za suradnju, a da je završetak radova na Mostu slobode jedan od prvih koraka prema ostvarenju tog cilja.

Predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš* je u obraćanju nazočnima naglasio kako puštanje mosta u promet znači zatvaranje ružne stranice srpske povijesti sukoba s Europom. »Vojvodina je kao dio Srbije čvrsto riješena da postane dio europske obitelji«, kazao je Kostreš.

Ministar vanjskih poslova Srbije i Crne Gore Vuk Drašković podsjetio je na rezoluciju Europskog parlamenta u kojoj je zapisano, da bi Vojvodini trebalo vratiti ustavno-pravni status koji je imala prije 1990. godine.

ZAŠTITA MANJINA – PUT U EUROPU: »U najkraćem roku moramo potpisati sporazum na osnovi kojega ćemo postati članovi Unije i dobiti pristup jedinstvenom tržištu Europe. Ovdje se ne smije zaboravljati da su i u Europi u manjini takve nacije kakva je Njemačka. Zato je zaštita manjina u Srbiji jedini put u europsku budućnost. Zbog naše budućnosti moramo tući snage prošlosti, koje su digle glavu u Vojvodini, Novom Sadu, širom Srbije. Moramo tući prošlost politički, propagandno, u glavama ljudi, u našim parlamentima, jer je to jedini put u Europu«, naglasio je Drašković.

Nakon svečanog prijama u vojvođanskom parlamentu izaslanstvo se s dužnosnicima, uz ozbiljnu pratnju policije i osiguranja, uputilo k Mostu slobode kako bi ga i službeno proglasili otvorenim za promet. Tamo su ih dočekali mnogobrojni sugrađani.

Nakon otvorenja izaslanstvo se uputilo

Više ovlasti Vojvodini znači efikasniji sudovi i policija!

Tijeekom susreta predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Bojan Kostreš* i predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine *Bojan Pajtić* razgovarali su o ustavnom položaju Pokrajine i međuetničkim incidentima s komesarom za proširenje Europske unije *Olli Rehn* iza zatvorenih vrata za javnost.

Predsjednici Izvršnog vijeća i Skupštine Vojvodine *Bojan Pajtić* i *Bojan Kostreš* zajednički su izjavili kako platforma Izvršnog vijeća Vojvodine o autonomiji Vojvodine u budućem Ustavu Srbije definira zajedničku strategiju pokrajinskih tijela, koja se odnosi na položaj Vojvodine u novom Ustavu Srbije. »Platforma definira Vojvodinu kao dio Republike Srbije, s više izvornih ovlasti u zakonodavnoj i izvršnoj jurisdikciji, a posebice u ustanovljavanju prava na izvorne fiskalne prihode, čime se osigurava veći stupanj autonomije Vojvodine. Predloženi ustavni status Vojvodine u budućem Ustavu Srbije je ustanovljen po novom i suvremenom modelu, koji se primjenjuje u europskim zemljama, kao što su, na primjer, Njemačka i Italija«, kazali su.

U vezi etničkih incidenata u Vojvodini predsjednik pokrajinske Vlade *Bojan Pajtić* je kazao kako se oni u Vojvodini javljaju kao i u svakoj drugoj regiji Europe, ali da policija i sud u tim regijama djeluju efikasno u pronalaženju i kažnjavanju izazivača incidenta. Kako je rekao Pajtić, i pokraj toga što Pokrajina nema ovlasti u organizaciji policije, Izvršno vijeće Vojvodine ipak ulaže velike napore da policija reagira brzo i na vrijeme, kako bi se izbjegla potencijalna opasnost narušavanja međunacionalnih odnosa, koji su, tradicionalno, na teritoriju Vojvodine veoma dobri, jer, kako je rekao, počivaju na visokom stupnju ostvarivanja prava pripadnika različitih nacionalnih zajednica u mnogim oblastima, po europskim standardima.

Po riječima predsjednika Skupštine Vojvodine *Bojana Kostreša*, a na osnovi rezultata istraživanja javnog mnijenja, stanovnici Vojvodine bi se osjećali sigurnije kada bi policija bila vojvođanska, odnosno, kada bi u policijskom sustavu bili zastupljeni pripadnici nacionalnih zajednica.

EU uložila puno novca u obnovu: Most slobode u Novom Sadu

prema zgradi Izvršnog vijeća APV. Nakon koktela, na kojem su sudionici protokola izrazili radost zbog otvaranja Mosta slobode, komesar za proširenje EU *Olli Rehn* uputio se k Novosadskom sveučilištu na kojem je održao predavanje pred prepunim

amfiteatrom. Studente je najviše interesiralo kada će Srbija postati ravnopravna članica EU, te kada će se vizni režim poboljšati, kada je krajnji rok za provođenje Bolonjske konvencije....

Lički i primorski Bunjevci (3.)

Integracija Bunjevaca u modernu hrvatsku naciju

U stoljetnom razdoblju od druge polovice 18. do druge polovice 19. stoljeća došlo do osjetnog pomaka u procesu socijalne integracije ličkih i primorskih Bunjevaca te prihvaćanja društvenih normi i standarda s kojima su se oni s obzirom na prirodne modernizacijske procese i socijalno discipliniranje ljudi pod krajiškom upravom nužno suočavali. Ljudi koji nekoć nisu mnogo držali do moralnih i drugih obzira, postali su revni štovatelji crkvenih i svjetovnih normi

Piše: mr. sc. Željko Holjevac

S vremenom je došlo do pouzdanijeg etabliranja bunjevačkih zajednica u vojnokrajiškom sustavu koji je u to vrijeme bio na snazi u dijelu hrvatskih zemalja. Tako je već u 19. stoljeću dobar dio istaknutih krajiških časnika u Lici potjecao upravo iz bunjevačkih redova: razni *Rukavine, Kovačevići, Filipovići, Starčevići* i drugi.

Otac hrvatske nacije: Ante Starčević

Posljednji zapovijedajući general u Hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini bio je barun *Franjo Filipović* iz gospičke bunjevačke loze. Jedan od krajiških časnika iz redova Bunjevaca bio je i pukovnik *Ivan Murgić* koji je 1882. u zagrebačkom »Viencu zabavi i pouci« objavio svoje uspomene na »gornju Krajinu« s posebnim osvrtom na ličke i primorske Bunjevce.

MUŠKARCI KRUPNI, ŽENE KRASNE: Iz Murgićevih zapažanja o Bunjevcima izdvajamo sljedeće misli:

»Svi Bunjevci u Lici jesu katoličke vjere i drže puno i čvrsto na svoj zakon, pohađaju marljivo crkve, a ljudi su dosta moralni...«;

»Ako je kad koji i stavljen pod izragu,

Krasne djevojke i krupni muškarci: geni se zadržali i nakon dolaska u Bačku

dogodilo se to najviše radi kakova ekscesa, kavge ili smutnje u vinu«;

»Muškarci su ponajviše crnomanjasti, a kadšto osobito visoka stasa, krupni i jedri«;

»Bunjevske su žene većinom veoma krasne ... Sve su crnooke, lijepa rumena lica i divne kose«;

»Oni su tvrdi kao kamen u stvarih, o kojih su osobno osvjedočeni, a nitko nije kadar Bunjevca o protivnom osvjedočiti«;

»Jako su umni i daroviti da jim se čovjek kadšto čuditi mora«.

PRIHVAĆANJE DRUŠTVENIH NORMI: Vidljivo je, dakle, da je u stoljetnom razdoblju od druge polovice 18. do druge polovice 19. stoljeća došlo do osjetnog pomaka u procesu socijalne integracije ličkih i primorskih Bunjevaca te prihvaćanja društvenih normi i standarda s kojima su se oni s obzirom na prirodne modernizacijske procese i socijalno discipliniranje ljudi pod krajiškom upravom

nužno suočavali. Ljudi koji nekoć nisu mnogo držali do moralnih i drugih obzira, postali su revni štovatelji crkvenih i svjetovnih normi. Zadržali su ipak priličnu dozu samosvjesti koja ih je i kasnije resila. Osim grube fizičke snage nije im nedostajalo ni rafiniranih mentalnih sposobnosti tako da je i kasnije među ličkim Bunjevcima bilo visokih časnika, političara i znanstvenika od kojih su pojedini ostavili zamjetnog traga u hrvatskoj povijesti. Većina Bunjevaca bili su ipak skromni »mali« ljudi koji su živjeli ustaljenim životom u svojim oskudnim sredinama. Teške gospodarske i društvene prilike u Lici i Hrvatskom primorju na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće primorale su mnoge Bunjevce na iseljavanje iz Like i Primorja u potrazi trbuhom za kruhom u europske i izvan europske zemlje, osobito u Ameriku, gdje su najčešće zarađivali za život kao fizički radnici.

ISKLJUČIVO HRVATI: U međuvremenu je polako došlo i do potpune integracije Bunjevaca u hrvatsko nacionalno tkivo. Procjenjujući krajem 19. stoljeća ukupno

Josip Filipović

brojno stanje ličkih i primorskih Bunjevaca na otprilike 30.000 duša, *Ivan Ivanić* je u knjizi »Bunjevci i Šokci u Bačkoj, Baranji i Lici« (Beograd, 1899.) konstatirao da mnogi »i danas s ponosom vele, da su Bunjevci«. Ipak je već u drugoj polovici toga stoljeća, a u kasnijem razdoblju još i više, bunjevačko ime u Hrvatskom primorju, Lici i drugdje u Hrvatskoj počelo polako uzmicati i davati prednost hrvatskome narodnom imenu. U hrvatskim okvirima bio je to prirodan proces gubljenja subetničkih karakteristika i postajanja dijelom jedinstvene nacije.

U prvoj polovici 20. stoljeća moglo se unutar Hrvatske govoriti o bunjevaštvu manje-više još samo u preživjelim obrascima pretežito folklorne naravi. Danas se pak o Bunjevcima u Lici i Hrvatskom primorju, uključujući i one u Gorskom kotaru, praktički ne može više uopće govoriti čak ni kao o nekoj posebnoj subetničkoj skupini, jer su do te mjere integrirani u hrvatsku naciju. Svi se oni kao katolici danas smatraju isključivo Hrvatima tako da je među običnim svijetom u tim krajevima vrlo teško, ako ne i nemoguće, naći nekoga tko bi na bilo koji način posebno isticao svoje bunjevaštvo. Ako netko i kaže da je Bunjevac time redovito želi samo dodatno naglasiti svoju pripadnost hrvatskom biću. Od ličkih i primorskih Bunjevaca ostala je do danas samo njihova povijesna i kulturna baština kao jedino svjedočanstvo njihove stoljetne nazočnosti u dijelovima hrvatskoga prostora o kojima je u ovom prilogu bilo riječi.

Svršetak

Na izvanrednoj Skupštini HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« u Bačkom Bregu

Izabrano novo vodstvo udruge

*Od 38 glasača, za smjenu dotadašnjeg predsjednika i Predsjedništva glasovao je 21 član, a protiv smjene 16 članova **

Za novog predsjednika izabran Stipan Katačić

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega u nedjelju 9. listopada smijenilo je rukovodstvo i izabralo novo. Na čelo Društva izabran je *Stipan Katačić*, a izabrani su i novi članovi Predsjedništva.

Izvanrednu skupštinu, koja je održana u Domu kulture, sazvala je nekolicina članova Društva, kako bi izrazili nepovjerenje predsjedniku i Predsjedništvu.

Novi predsjednik: Stipan Katačić

PROBLEMI: Već duže vremena ovo je Društvo nazadovalo, te su se i nadaleko poznate manifestacije, kao na primjer Festival tambure »Mikini dani«, sveli na okupljanje lokalnog karaktera, a na posljednjem festivalu gostovao je samo jedan tamburaški orkestar, o čemu je nedavno pisala i »Hrvatska riječ«. Također, od pojedinih članova Društva iznesene su neistine u vezi poznatog tamburaškog orkestra »Bereški tamburaši«, koje je ovom Društvu širokogrudno pomagalo i skupa s njim postiglo velike uspjehe. Većina članova ovog orkestra, koji i danas uspješno djeluje, zbog ovih je neistina prekinulo suradnju s Društvom. Zbog tih i mnogih drugih problema je sazvana ova Skupština.

Na samom početku Skupštine izabrano je radno predsjedništvo čiji je predsjedavao bio *Marko Lerić*. Predložen je dnevni red, u kojemu je prva točka bilo povjerenje predsjedniku i Predsjedništvu. U raspravi, prvi se za riječ javio počasni predsjednik Društva *Joza Kolar*:

»Ovo Društvo je imalo izvanredne rezultate, nažalost odnosi su se počeli narušavati, jer predsjednik *Adam Tubić* nije htio komunicirati s tamburaškom sekcijom, folklorna sekcija je bila brojna ali se počela raspadati neprimjerenim nastupom pred-

sjednika, zbog kojeg je nekoliko djevojčica napustilo Društvo. Veliki minus predsjedniku je neodazivanje na ovogodišnju Dužijancu u Subotici i neodazivanje u Petrijevcu. Festival tambure »Mikini dani« je ove godine bio sramotan.« Kolar je na kraju dodao kako je »predsjednik kao radan i vrijedan čovjek mnogo uradio za Društvo, ali više nije za dužnost predsjednika«.

IZBORI: Potom se za riječ javio predsjednik *Adam Tubić*, koji je govorio o nemilom događaju koji se zblio prošle godine u Novom Vinodolskom i optužio *Jozu Kolar* za pronevjeru društvenog novca. *Joza Kolar* je ovu izjavu dokumentirano demantirao, u što se uvjerilo radno predsjedništvo i svi nazočni. Blagajnica Društva *Anamarija Tubić* upoznala je nazočne s prihodima i rashodima Društva, i nakon duže, žučne rasprave, u kojoj su sudjelovali članovi Društva, kao i roditelji maloljetnih članova, odlučeno je da glasanje bude tajno i izabrano je glasačko povjerenstvo od tri člana. Od 38 glasača, za smjenu predsjednika i Predsjedništva glasovao je 21 član, a protiv smjene 16 članova, dok je jedan listić bio nevažeći.

Joza Kolar

Nazočni su poslije toga dali prijedloge za novog predsjednika, i većinom glasova za predsjednika HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« izabran je *Stipan Katačić*, po zanimanju pomoćni istraživač u matematici. Izabrano je i novo Predsjedništvo, čiji su članovi: *Jelena Srimac* – tajnica, *Anica Katačić* – blagajnica, te *Marko Lerić*, *Martina Gorjanac*, *Joza Kolar*, *Marta Gorjanac*, *Marija Ivošev*, *Snežana Kovačić*, *Tamara Kolar* i *Zlatko Gorjanac*. Prvi sastanak novog Predsjedništva zakazan je za tjedan dana.

Zlatko Gorjanac

Nikola Samardžić, povjesničar

Srbiji treba novi dogovor s manjinskim zajednicama

Srbija i Hrvatska moraju ponovno postati jedinstveno tržište, ukoliko postoji obostrana svijest o potrebi da se i jedna i druga kultura ne samo uključe u europske tokove, nego i da se održe u globalnoj konkurenciji * Manjine se u Srbiji promatraju gotovo isključivo u svjetlosti ruralnog folkloru

** Manjine su, također, suviše vezane za lokalne interese i manjinske političke organizacije, i podložne su manipulacijama svojih matica*

Intervju vodio: Zdenko Samaržija

Nikola Samardžić, povjesničar iz Beograda, jedan je od predvodnika liberalne struje srbijanskih intelektualaca, okupljenih oko onoga što bi se moglo nazvati naslijeđem Zorana Đinđića. Izvanredni je profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu, govori četiri strana jezika i član je Liberalno-demokratske frakcije, na čijem je čelu bivši potpredsjednik Vlade Srbije Čedomir Jovanović.

O hrvatsko-srpskim odnosima, političkim procesima u Srbiji, položaju hrvatske manjine u Srbiji i europskoj budućnosti regije, profesor Samardžić je za »Hrvatsku riječ« govorio poslije Desetih susreta povjesničara i istoričara, održanih krajem rujna u Osijeku.

HR: Kao povjesničar, kojim se dijelom povijesti bavite?

Imam dojam da odgovor vremenom postaje sve složeniji. U osnovi sam rani modernist. Objavio sam studiju o francusko-turskim odnosima krajem XVII. stoljeća, iz vremena *Luja XIV.*, i životopis *Karla V.* Tijekom dva duga boravka u New Yorku bavio sam se nekim veoma zanimljivim pojedinostima iz američke povijesti, nacionalnim identitetom i vjerskim zajednicama. Također, pokušavam se, u odnosu na najnoviju povijest, otići hipokriziji koju ovdje njeuguje većina mojih kolega, pred kojima protječu važni događaji koje oni prešućuju ili, kao, nadmeno preziru. I oni najmlađi, koji bi trebali biti najodvažniji, u većini su se zavukli svatko u svoju rupu ili prilagodili nomenklaturi čije je nedavno podrijetlo autoritaro i zločinačko.

HR: Vaša je knjiga o povijesti Španjolske razgrablje - na brzo po izlasku iz tiska. Kako to tumačite?

Čita li se historiografska literatura izvan uskog kruga povjesničara?

Imam dojam da povjesničari najmanje čitaju. Naš znanstveni diskurs sveden je na faktografiju i kolektivističke manipulacije. S druge strane, knjige su i dalje atraktivna roba, možda je to neki eskapizam, ne znam. Pretpostavljam i da svaka obitelj koja drži do svog kulturnog profila i identiteta smatra kako bi trebala imati, između ostalog, i jednu povijest Španjolske, ma čija da je. To je kontinuitet od pola milijuna godina. Španjolska je primjesa jedan od njenih osnovnih kodova zapadne europske civilizacije. Španjolska je veliko, uspješno društvo koje je, mada uključeno tek u »treći val« demokratizacije, sredinom sedamdesetih, uspjelo prevaliti ogroman put. Danas je Španjolska jedna od najrazvijenijih i najbogatijih zemalja na svijetu. Pretpostavljam da relativan uspjeh knjige ima najmanje neposredne veze s mojim angažiranjem. Mislim da se prodavala i u Hrvatskoj. Srbija i Hrvatska moraju ponovno postati jedinstveno tržište, ukoliko postoji obostrana svijest o potrebi da se i jedna i druga kultura ne samo uključe u europske

tokove, nego i da se održe u globalnoj konkurenciji.

HR: Tko su najčitaniji srbijanski povjesničari?

O tome ne smijem niti razmišljati.

HR: U srbijanskim udžbenicima povijesti, osobito onima koje izdaje Zavod za izdavanje udžbenika, učenicima se servira strategija ponavljanja povijesnih procesa, nasilja nad Srbima gdje god oni živjeli – s Albancima (koji su, kako to piše u gimnazijskom udžbeniku, starinom Srbi), multikonfesionalnoj i multinacionalnoj Vojvodini (u kojoj žive, još od izгона Turaka, dva hrvatska nacionalna etnikuma, Bunjevci i Šokci, a kako to piše u istom udžbeniku, također starinom Srbi), Dalmaciji (u kojoj osim 120.000 Srba pravoslavaca živi početkom 20. stoljeća i 100.000 Srba katolika), Slavoniji i tako redom. Pred učenike se serviraju neistine i laži. Kako to komentirate?

Spomenuti Zavod je pod nadzorom istih političkih snaga koje su proistekle iz tije-
sne, biološke simbioze sa zločinačkim Miloševićevim režimom. Oni su u jednom trenutku prodali svog balkanskog kasapina

samoj Srbiji, etnički šovinizam i pseudo-povijesne mistifikacije su samo jedan od oblika neke vrste specijalnog rata koji se vodi protiv civilnog društva i jezgara urbanih zajednica. U prijevodu, iste one političke snage koje su pokrenule etničke ratove u bivšoj Jugoslaviji danas stvaraju atmosferu hladnog građanskog rata u samom srpskom društvu. I da se vratim samom početku spomenutog povijesnog procesa. Onog trenutka kad je Srbija propustila 1991. obračunati se s nomenklaturom, da i ona, poput Slovenije i Hrvatske, načini istovjetan iskorak, Srbija je samu sebe zarobila u jednom neobičnom povijesnom

jedno od intelektualnih polazišta onih koji su nastojali osmisliti Srpsku revoluciju (1804. -1830.), nego i svijest o bliskosti, uzajamnosti i zajedničkoj povijesnoj sudbini Južnih Slavena. Dogodilo se, međutim, i to, da je srpska nacionalna revolucija u socijalnom smislu bila oslonjena na sitni seljački sloj koji je tijekom XIX. stoljeća otkrivao neprijateljstvo prema ostacima levantske gradske civilizacije, za koju nova nacionalna država i njena kultura nisu imale jasnu alternativu. Isto -
vremeno su, u Habsburškoj monarhiji, srpske su zajednice u političkom smislu marginalizirane. Njihove poruke matici otkri-

Boravak u Americi

Da budem iskren, u New York sam odlazio prije svega privučen magijom toga grada, činjenicom da je on neka vrsta prijestolnice svijeta, godinama sam maštao da odem u Birdland ili Blue Note, klubove u kojima su se postavljali svi važniji trendovi u jazzu. Bio sam gost New York University-a, prvi put na ljetnom seminaru Religion in America, i prije dvije godine sam tamo proveo pola godine kao Fulbrajtovac. Ali i dalje me nose snažni dojmovi koji su na mene ostavili restorani, galerije, muzeji, otkud znam, sav taj šaroliki svijet na ulici, ta fantastična koncentracija bogatstva, moći, znanja, talenta.

i posredstvom *Košunice* i ostalih se pridružili petolistopadskim prevratnicima. Oni koji su politički inspirirali, vjerojatno i poticali ubojstvo premijera *Đinđića*, danas vladaju Srbijom, i ponovno prodiru u sve ustanove, time i u škole, znanost, sveučilišta, da ne spominjem Akademiju, Crkvu, vojsku, tajne službe i mafiju. Spomenuti udžbenici su ogledalo naše intelektualne bijede.

Ali sve to ne bi trebalo zabrinjavati hrvatske zajednice u Srbiji, i to ne spominjem samo u kontekstu europske perspektive obrazovanja. Njih iznad svega mogu ugroziti slične tendencije, koje se još uvijek osjećaju, iz njihove, hrvatske matice. U

međuprostoru. Danas ruralni primitivci najglasnije zahtijevaju da upravo oni ostaju jedini legitimni tumači prošlosti, i da od dolazećih generacija stvaraju autistične imbecile. To su samo pojedini aspekti procesa čija se složenost ogleda u cjelokupnoj stvarnosti koju odražavaju politika i kultura aktualne Srbije.

HR: U udžbenicima je ignoriran proces u Srba. Je li srbijanska historio-grafija elaborirala što uopće znači pojam Srbin? Što je značila riječ »Srbin« u 18. stoljeću a što u kasnijim epohama?

Taj proces u svakom slučaju sadrži svoje povijesne i političke sastojke. Predmet povijesti, međutim, nije utvrđivanje etničkog identiteta. Niti traganje za rasnim, ili genetskim podrijetlom kolektiva. Ako se već osvrćete na XVIII. stoljeće, to je razdoblje dubokog kulturnog i imovinskog raslojavanja. Jedan od paradoksa srpske povijesti toga vremena otkrivaju barokne osnove pokušaja rekonstrukcije nacionalnog identiteta, od *Žefarovićeve* »Stematografije« (1741.) do četverotomne povijesti *Jovana Rajića* (Beč, 1795.) koja nije samo bila

vale su krize identiteta koje su u svakoj sljedećoj generaciji bile sve izraženije. U Srbiji je dugo trajanje malog, seljačkog društva bilo podloga političkom populizmu i socijalnoj demagogiji, i nisu samo ratovi, međunarodne krize i nesporazumi sa susjedima bili prepreka bržoj modernizaciji. Proces jugoslavenske integracije dodatno je pridonio složenosti struktura nacionalnog identiteta. Taj identitet se inače nije mogao potražiti na stvarnim osnovama etničkog podrijetla, koje je šaroliko, niti vjerskog opredjeljenja. Više od toga, prihvaćanje istovjetnog književnog jezika, koji se unutar sebe razlikovao u neznatnim varijantama, koje nisu bile ni na razini dijalektoloških, pridonijelo je izgradnji mišljenja i osjećanja o jednoj zajednici koja bi mogla prevazići etničke, kulturne i regionalne barijere. U tom smislu je identitet Jugoslavije prethodio njenom stvaranju, i nadživio njeno drugo uništenje. Predstojeća europska integracija nudi nove okvire njenoj budućnosti. Htjeli mi to ili ne. Mislim da je to pitanje na koje bi hrvatske i srpske elite bile dužne spremati odgovore. Štoviše, u tom smislu ak-

ktivnije surađivati.

Najzad, ukoliko se osvrnem na najnovije razdoblje, nemam dojam da bi se danas, poglavito sa stanovišta tradicionalnog razumijevanja kolektivnih identiteta, moglo govoriti o postojanju jedinstvene i istovjetne srpske političke i kulturne nacije. Tome je pridonijelo nepostojanje nacionalnog konsenzusa oko politike koja se vodila tijekom posljednja dva desetljeća, mada postoji dojam o homogenizaciji koji je ostavilo »događanje naroda« s kraja osamdesetih. Jedna od nespornih vrijednosti suvremenog srpskog društva je sama upornost kojom je politička manjina, zastupljena u svim socijalnim slojevima, bila spremna osporiti ideološke postavke i moralnu opravdanost projekta koji je nastojao postaviti tvrde granice postjugoslavenskoj srbokomunističkoj nomenklaturi. Koja je obuhvaćala političku i intelektualnu konzervativnu elitu, vojsku, i Crkvu. Žrtve tog projekta bile su, prije svega, čitava trećina Hrvatske, bošnjačke zajednice u BiH, manjinske zajednice u Srbiji, vjerojatno i u Crnoj Gori, i, to se ne bi smjelo zanemariti, proeuropsko reformističko građansko društvo u samoj Srbiji.

HR: Kakvi su stavovi Vaših studenata o raspadu Jugoslavije? Traže li i oni krivca ili analiziraju uzroke?

Moji su studenti žrtve spomenutog projekta, oni su predmet onog dijela sankcija EU i SAD koje se odnose na njihovu slobodu kretanja, putovanja, učenja, zabave, istraživanja, nekad i liječenja. Ponekad ih doživljavam i kao predmet izživljavanja aktualne srpske vlade, koja im potura svoje idiotske neobizantske-talibansko-pravoslavne šovinističke fantazmagorije, poglavito posredstvom Crkve, Akademije, dijela nastavnika i službi sigurnosti, ali i europskih partnera Košunice koji toleriraju njegovu politiku u strahu da bi, umjesto njega, mogli doći još gori. O tome svjedoči i konsenzus o potrebi da se istraga o ubojstvu premijera Đinđića zaustavi na izvršiocu, dok su suradnici režima amnestirani. Taj događaj vidim kao još jedno naše kolektivno prokletstvo. Ali, da se vratim na pitanje, nisam siguran da su naše akademске zajednice u stanju otvoriti ozbiljan javni diskurs u tom smislu. Iskreno, o raspadu Jugoslavije sa studentima ne razgovaram dovoljno. Ali ne krijem svoja očekivanja, da oni jednog dana postanu novi, moderni lideri, dok ih većina kolega vjerojatno doživljava kao musave misionare u dro-njavim školama.

HR: Većina se srbijanskih povjesničara bavi Srbijom, a ne Srbima. Čini nam se da je srbijanska historiografija Srbe izvan Srbije prepustila klerikalnim i nacionalističkim povjesničarima. Bavi li se koji

srbijanski povjesničar, koji se bavi socijalnom historijom, Srbima izvan Srbije? Kako potaknuti hrvatske povjesničare, osobito povjesničare-Srbe u Hrvatskoj da istražuju povijest Srba u današnjoj Hrvatskoj?

To je odlično pitanje. Povjesničari u Hrvatskoj, Hrvati, Srbi ili što god da su, ako je važno, u svakom slučaju su na samom izvoru, bliži su im arhivi. Mislim da je povijest Srba u Hrvatskoj danas zapostavljena poslije njenog nasilnog iscrpljivanja koje je trebalo poslužiti konkretnim političkim projektima, bilo hrvatske secesije, bilo srpske agresije. Ta povijest je, opet, sama po sebi statična, tu nema potrebne dinamike, značajnih ličnosti, uzbudljivih procesa. Ta povijest kao da prijeti nekom vrstom marginalizacije. Dok su se na jugoslavenskoj krizi izgradile tolike karijere.

HR: Na mnoge izazove suvremene Europe ovakva Srbija ne može odgovoriti. Recite nam, kao povjesničar, koji su uzroci ovakvog stanja u Srbiji?

Srbija je osamdesete, dakle epohu reganovskih i tacherovskih reformi, pereostrojke, rušenja komunizma i raspada SSSR-a

za ostatke postsovjetske strukture, nastojeći Srbiju uvrstiti među posljednje od zemalja istočnog bloka, koji je nestajao, a Srbija mu, makar formalno, nije pripadala. Milošević, akademici, pjesnici, generali i kriminalci su budućnost Srbije vidjeli s one strane nekog novog, zamišljenog Berlinskog zida. Srbija nije bila u stanju krajem osamdesetih razumjeti pokrete svoga vremena i zbog svoje nepovoljne strukture, zbog nepostojanja dovoljnog kontinuiteta urbanih zajednica. Konačno, kao posljedica devedesetih, ovdje se skrcao cjelokupan vojno-udbaški aparat koji je nekad pokrивao cijelu Jugoslaviju. Sloboda Slovenije i Hrvatske, u tom smislu, pridonijela je novom porobljavanju Srbije.

HR: Kako vidite razvoj srbijanskog društva? Parafrazirajmo Đinđića, je li Srbija stala?

Đinđić je u jednom trenutku, svjestan stvarnih prijetnji, ohrabrio svoje istomišljenike, da Srbija neće stati na svom reformskom putu, ukoliko njega više ne bude. Srbijom trenutno vlada jedna šarolika koalicija, u kojoj su i Đinđićeve ubojice. I to je sve očiglednije, mada su tijekom istrage činjenice o tome zataškane. Na kraju

dočekala bez jasne demokratske i liberalne političke alternative. Alternative koja bi bila u stanju manipulacije nacionalnim pitanjem, koje su na prostoru Druge Jugoslavije postale sveprisutne, nadvlada pritiskom koji bi rezultirao uklanjanjem nomenklature, istinskim političkim pluralizmom, ekonomskim reformama i vlastničkom transformacijom. Nije ustanovljeno ni vanjskopolitičko partnerstvo. Austrija i Njemačka jasno su podržale osamostaljenje Slovenije i Hrvatske i njihov europski put. Dominantna srpska elita vezala se

iste godine, Srbija se ponovno opredijelila u smislu političkog konzervativizma, izolacionizma i samodestrukcije. Srbija je zastala upravo na onim putanjama koje otkrivaju nedostatak vremena i sposobnosti Đinđićeve vlade da provede reforme na svim razinama i u svakom smislu. Sabotaža reformi dolazila je prije svega iz policije, vojske, tajnih službi, pravosuđa, administracije i tradicionalne inteligencije. Reforme su sabotirali i novi dužnosnici, preuzeti iz dubina nomenklature, za koje su Đinđić i njegovi suradnici naivno sma-

trali kako su njihovi istomišljenici.

Mislim da je u tijeku proces novog restrukturiranja demokratskih reformskih snaga. Potrebni su novi, mlađi ljudi, i nove političke organizacije. Ne možemo ponovno prelaziti put koji smo prevalili posljednjih petnaest godina. Potreban je i novi, radni dogovor s našim manjinskim zajednicama. Hoće li se one i dalje povoditi za interesima malih, lokalnih lidera ili će, pred perspektivom otvaranja granica i bržeg i slobodnijeg života, sudjelovati u izgradnji jednog novog, tolerantnijeg društva. Riječima *Lindona Johnsona*, velikog društva. Veliko društvo u Hrvatskoj i veliko društvo u Srbiji, to je, mislim, jedina budućnost u kojoj će manjinske zajednice smatrati da su uspješne i sretne, ali i da su ispunile jednu povijesnu misiju.

HR: Položaj Hrvata u Vojvodini nije sjajan. Za to postoje mnogi razlozi. Jesu li tome pridonijeli i povjesničari?

Povjesničari su, naravno igrali, na obje strane, istaknutu ulogu u proizvodnji netrpeljivosti i mržnje. Ako su određene uloge u raspadu druge Jugoslavije, na svim stranama, usporedive, reciprocitetne, to su svakako stavovi inteligencije koja je u svemu pripadala nomenklaturi. Položaj Hrvata i hrvatskih zajednica u Vojvodini je i posljedica siromaštva, izolacije i izolacionizma, i nesprenosti većinskog društva da politički asimilira manjine. Manjine se promatraju gotovo isključivo u svjetlosti ruralnog folklora. Manjine su, također, suviše vezane za lokalne interese i manjinske političke organizacije, i podložne su manipulacijama svojih matica.

Nasuprot našim prljavim kavgama

U jednoj rupi u 54 Christopher Street, u West Willage-u, za samo dvadeset dolara, slušao sam i gledao, na metar od sebe *Mike Sterna*, fenomenalnog gitarista koji je svirao s *Milesom Davisom* i sa svima koji nešto znače..., pa hajde, ne moramo samo o povijesti. A naši ovdajski problemi, i naše prljave kavgе, to je sve iz takve perspektive za nemarivo i lišeno svakog smisla.

Odnos prema manjinama u Srbiji i Hrvatskoj je prije svega odnos prema identitetu, kulturi i budućnosti većinskog društva. Jedan od uvjeta opstanka Hrvatske i Srbije kao organiziranih društava, koja neguju specifične vrijednosti svojih kultura, jest upravo u stupnju poštovanja i uvažavanja manjina. Možda je u pitanju još jedan od paradoksa, ali će od spremnosti

uključivanja srpske manjine u Hrvatskoj, i hrvatske manjine i ostalih manjina u Srbiji zavisiti ne samo brzina europskog puta Hrvatske i Srbije, nego i smisao bilo koje budućnosti koja ima opći smisao.

HR: Vidite li rješenje nezavidnog položaja izbjeglica, hrvatskih, srpskih, bošnjačkih, svejedno? Bavi li se tko u Srbiji položajem žrtve? Zanima li koga sudbina tisuća Hrvata protjeranih iz Srijema?

To se ne bi smjelo rješavati načelom reciprociteta. U proteklih petnaest godina Vojvodina je značajno izmijenila svoju nacionalnu strukturu, ali prisustvo srpskih doseljenika, i odsustvo onih koji su je napuštali, nije pridonijelo sređivanju njenih unutarnjih prilika. Dapače. Bilo bi pogubno da se povratak prognanih promatra u perspektivi obnove stanja koje je prethodilo sukobima. Uosta-

lom, nasilno razdruživanje nije bilo proizvod nesporazuma građana kao neposrednih ali anonimnih aktera, nego lidera koje su građani u većini neoprezno izabrali.

Naposljetku, hrvatsko prisustvo u Srijemu uključujući i Zemun, doživljava se histerično, naročito u kontekstu prijetnji hrvatskih nacionalista i njihovim vizijama nekih budućih hrvatskih granica. Srpski politički i etnički radikalizam upravo se osjeća u područjima u kojima su neki nepoznati, obični, siromašni ljudi, platili najveću cijenu. Taj radikalizam je poglavito izražen kod srpskih prognanika iz Hrvatske i Bosne. Oni svojim političkim stavovima i djelovanjem otkrivaju nesprenost da se približe domicilnoj većini, i dovode u pitanje demokratsku europsku budućnost Srbije. Neodoljiv je dojam o postojanju iracionalnih snaga u srpskom društvu.

HR: Sudjelovali ste na dijalozi- ma povjesničara i istoričara u Osijeku. Što mislite o takvim

projektima? Zašto položaj Hrvata u Srbiji nije jedna od tema dijaloga?

Položaj Hrvata u Srbiji ili Srba u Hrvatskoj nije tema za povjesničare nego za političare. Mada bi povjesničari trebali osjećati svoju obvezu da podsjećaju na teme koje su zapostavljene, koje bi trebalo otvarati kako bi se goruća pitanja brzo, efikasno i mirno riješila.

U svakom slučaju, nisam siguran da je konferencija u Osijeku bila susret nekog mainstream-a hrvatske i srpske strane. Ali, bez obzira, suradnju bi trebalo institucionalizirati. Potrebne su nam institucije i znanosti i civilnog društva koje će nadilaziti nacionalne granice. Te granice bile su problematične i u drugoj Jugoslaviji, koja je trebala biti okvir jednom velikom, jedinstvenom društvu. Znam koliko danas Hrvatskoj i Hrvatima u Srbiji znače državni i

nacionalni identitet, ali bi trebalo razmišljati u kontekstu naše zajedničke europske perspektive. Ionako će, pred konkurencijom korporacijskog kapitala i velikih europskih sustava Hrvatska i Srbija morati napregnuti svoje snage u ekonomiji, infrastrukturi, energetici. Razmišljam o naše dvije znanosti kao o budućoj nogometnoj ligi, pa oni koji hoće onima drugima razbijati glave, dobro, to se događa i u civiliziranim sredinama. Međutim, srpskim je povjesničarima potreban slobodan i neometan pristup hrvatskim arhivima, mislim prije svega na Dubrovnik, Zagreb i Zadar, potrebna nam je podrška hrvatskih kolegica i kolega koji lakše i brže putuju, i više su prilagođeni europskim sustavima i standardima. S druge strane, mislim da hrvatskim povjesničarima nije nezanimljivo srpsko tržište. Bolonjska načela bi se mogla lako ostvariti približavanjem naših sveučilišta, ipak govorimo istim jezikom, ili sličnim jezicima, kako god hoćete. ■

Održana sjednica Vijeća DSHV-a

Uključiti nacionalne manjine u izradu Ustava

Najviši akt republike Srbije ne može biti donesen bez suštinskog dijaloga i usuglašavanja svih relevantnih političkih čimbenika, uključujući i predstavnike nacionalnih manjina Kroz Platformu želimo da i opravdani zahtjevi građana hrvatske nacionalnosti budu uključeni u nacrt Ustava*

Piše: Jasminka Dulić

Vijeće Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održalo je prošloga petka, 7. listopada sjednicu na kojoj su razmatrana aktualna politička pitanja značajna za Hrvate u Vojvodini kao i zaključci Predsjedništva DSHV-a glede funkcioniranja Hrvatskog nacionalnog vijeća. Sjednica je započela minutom šutnje u čast nedavno preminulog *Pere Skenderovića*, osnivača i dugogodišnjeg aktivista stranke, te predsjednika MO DSHV-a i Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva u Bajmoku.

Kako DSHV-u predstoje važni razgovori s visokim dužnosnicima matične države i pokrajine a očekuje se i formiranje Mješovitog odbora za praćenje Sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske vijećnici DSHV-a su na dnevnom redu imali i razmatranje tema koje trebaju biti predmet ovih razgovora. Stav je DSHV-a da u ovom Mješovitom odboru svoga člana mora imati i politička stranka koja zastupa interese Hrvata u Vojvodini, a naknadno će se predložiti kandidat za članstvo.

PLATFORMA: Na sjednici Vijeća razmatran je Prijedlog platforme DSHV-a o položaju hrvatske nacionalne zajednice u novom Ustavu Republike Srbije, kojeg je

Zahtjev za političkom reprezentacijom manjina naišao na nerazumijevanje države: sa sjednice Vijeća DSHV-a

podnio dopredsjednik stranke i zamjenik pokrajinskog tajnika za nacionalne manjine, upravu i propise *Dorđe Čović*.

»DSHV je već 1991. godine, kao vid rješenja pitanja položaja hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji podnio Narodnoj skupštini zahtjev da se status i kolektivna prava Hrvata reguliraju poseb-

nim zakonom o kulturnoj autonomiji Hrvata, ali se ona o tome nije do sada izjasnila, a kao najnovija inicijativa stranke podnesen je ove godine zahtjev kojim se predlaže izmjena i dopuna zakona, na osnovi koje bi se uredio izbor zastupnika u cilju osiguranja pozitivne diskriminacije. I ova inicijativa je ostala bez razumijevanja i od-

Zaključci Vijeća DSHV-a

Vijeće DSHV-a usvojilo je na svojoj sjednici »Zaključke« koji - ma se vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća iz redova ove stranke obvezuju zatražiti rješavanje niza pitanja samog funkcioniranja HNV-a, kao i hitno rješavanje nekoliko aktualnih pitanja u hrvatskoj zajednici.

Vijećnici se obvezuju na idućim sjednicama HNV-a tražiti hitnu promjenu Statuta, »tako da Vijeće bude stvarni nositelj ostvarivanja prava na samoupravu hrvatske nacionalne manjine a da Izvršni odbor bude samo i jedino izvršno tijelo«. Zatim se traži izrada rebalansa proračuna i donošenje propisa HNV-a kojim bi se sustavno riješila pitanja zarada uposlenika i nagrađivanja dužnosnika. Za Vijeće DSHV-a je upitna i potreba postojanja dvije tajnice, te traže da se i ta odluka preispita. Osim toga članovi DSHV-a koji su vijećnici HNV-a obvezuju se tražiti donošenje propisa kojim se utvrđuju kriteriji za financiranje nakladničke djelatnosti i hrvatskih udruga i institucija, kao i obustavu svakog financiranja do donošenja rebalansa proračuna i toga propisa.

Prema usvojenim zaključcima članovi DSHV-a u Vijeću će biti obvezni tražiti hitno rješavanje pitanja nacionalnih simbola te hitno pristupanje pripremi i organiziranju nastave viših razreda osnovne škole uz ocjenu kako je ovogodišnji upis djece u prvi razred osnovne škole neuspjeh.

Vijeće DSHV ocijenilo je kako je protivno usvojenim principima zaštite od sukoba interesa u društvu što se u Izvršnom odboru nalaze osobe koje rukovode pojedinim institucijama i na taj način dovode u sumnju objektivnost raspodjele novca. Osim toga stav je Vijeća da financiranje Leksikona podunavskih Hrvata, Bunjevaca i Šokaca i simpozij pod nazivom »Dani Balinta Vujkova« moraju biti izravno financirani od strane HNV-a.

Vijeće DSHV-a je mišljenja da bi se po ovim pitanjima, značajnim za zajednicu, trebali oglasiti i članovi Hrvatskog akademskog društva, zbog čega se traži od predsjednika HAD-a *Duja Runje* da hitno zakaže Skupštinu ove udruge, što je on i prihvatio.

I na kraju, Vijeće DSHV-a izražava zabrinutost zbog toga što se u najnovijim udžbenicima za osnovne i srednje škole u izdaju beogradskog Zavoda za izdavanje udžbenika eksplicitno izražavaju negativna stajališta spram Hrvata i negira postojanje dijelova hrvatskog naroda.

Priopćenje za javnost DSHV-a

Očekujemo poboljšanje položaja hrvatske zajednice

Povodom početka procesa pregovora o punopravnom članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji, DSHV je prošloga tjedna uputio čestitke Vladi RH, njezinoj predsjedniku *Ivi Sanaderu*, te predsjedniku RH *Stjepanu Mesiću* i priopćenje za javnost u kojemu se, između ostalog, navodi kako su DSHV kao i svi Hrvati u Vojvodini s velikom radošću primili povijesnu vijest o početku pregovora jer je »hrvatski narod oduvijek bio dio europske

civilizacije, kojega je povijesni tijek u XX. stoljeću privremeno udaljio od nje, ali ga najnoviji događaji ponovno vraćaju u europsku kuću, ovaj puta s vlastitom neovisnom državom. Uvjereni smo da će ne samo pregovori o članstvu Hrvatske u EU nego i buduće članstvo pozitivno odraziti i na ostvarivanje manjinskih prava hrvatske zajednice u Vojvodini«.

»DSHV je također s radošću primio vijest o pokretanju pregovora o Sporazumu

o stabilizaciji i pridruživanju Srbije i Crne Gore s Europskom unijom. Vjerujemo da će ovi pregovori i njegovi rezultati utjecati i na poboljšanje položaja hrvatske zajednice u Vojvodini, prije svega kroz implementaciju već ratificiranih međunarodnih dokumenata i postojećih domaćih propisa, ali i kroz prihvaćanje drugih još neratificiranih međunarodnih sporazuma i razradu unutarnjeg zakonodavstva«, navodi se u priopćenju i zaključuje kako su uvjereni da će ovi događaji probuditi započete procese suradnje između RH i SiCG te da će manjine biti doista mostovi suradnje među matičnim državama dvaju država.«

govoreno je da su već otklonjena sva ograničenja u pogledu raspodjele mandata za političke stranke i koalicije nacionalnih manjina što ni u kom slučaju nije točno i neprihvatljivo je za hrvatsku zajednicu u Republici Srbiji«, kazao je Čović.

USTAV: »Budući se pristupilo izradi novog Ustava Republike Srbije kroz Platformu želimo da i opravdani zahtjevi građana hrvatske nacionalnosti budu uključeni u nacrt Ustava jer smo mišljenja kako najviši akt Republike Srbije ne može biti donesen bez suštinskog dijaloga i usuglašavanja svih relevantnih političkih čimbenika, uključujući i predstavnike nacionalnih manjina«, obrazloženo je izrade Platforme kojom se, između ostalog, želi osigurati da se pripadnicima nacionalnih manjina, pokraj općeg biračkog prava osigura posebno pravo da biraju svoje zastupnike u saveznu, republičku i pokrajinsku skupštinu, zabranjuje svaka diskriminacija po osnovi pripadnosti nacionalnoj manjini, kao i po-

duzimanje mjera koje bi prouzrokovale vještačko mijenjanje nacionalnog sastava stanovništva u područjima koja su tradicionalno i u značajnom broju nastanjena pripadnicima nacionalnih manjina.

Prema prijedlogu Platforme obveza je Republike Srbije da poduzima mjere za unapređenje pune i efektivne ravnopravno-

sti između pripadnika nacionalne manjine i pripadnika većinskog naroda u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života a cilj ovih mjera je uklanjanje izrazito nepovoljnih uvjeta koji posebno pogađaju pripadnike određene nacionalne manjine.

Opravdane zahtjeve Hrvata uključiti u nacrt Ustava: Vijećnici DSHV-a

Predsjednik DSHV-a i češki diplomat o položaju Hrvata u Vojvodini

Svatko treba govoriti u svoje ime

Prošloga petka, 7. listopada, predstavnik hrvatske nacionalne manjine u izvršnoj vlasti Općine Subotica *Petar Kuntić* susreo se s prvim tajnikom veleposlanstva Republike Češke *Karelom Vondrakom*, koji se tijekom svoga posjeta Vojvodini interesirao za međunarodne incidente i položaj hrvatske nacionalne manjine.

Tijekom dvosatnog razgovora Kuntić je ukazao na aktualno političko stanje u AP Vojvodini osobito iz aspekta položaja Hrvata kao nacionalne manjine. Kuntić je naglasio kako je najbolje da svaka nacionalna manjina govori o svojim problemima jer najbo-

lje osjeća što se događalo u prethodnom vremenu, te kako nije u redu da drugi govore umjesto nje o tome kako je sve u redu ako oni tako ne osjećaju.

On je također iznio kako se stanje prije dolaska na vlast *Miloševića* i pune autonomije APV ne može usporediti sa sadašnjim vremenom. Ocijenio je to posljedicom spore decentralizacije vlasti i nerazumijevanja centra za potrebe nacionalnih manjina na razini pokrajine i lokalnih zajednica.

Kuntić je ukazao i na nedovoljnu zastupljenost Hrvata, s obzirom na brojnost, u državnim institucijama, sudstvu, policiji, školskim ustanovama, vojsci, te je ocijenio nedopustivim da je pripadnicima manjina nedostupan parlament u smislu njihovog političkog zastupanja. Spomenuti su i problemi glede ostvarivanja kulturne autonomije Hrvata u Vojvodini koje je država regulirala osnivanjem HNV-a ali se i tu očekuje aktivnija potpora države budući da su prema svome statusu najmlađa priznata nacionalna manjina i nemaju izgrađene institucije, te da se ne može pristati na odnos da se treba čekati dvadeset godina kako bi se izjednačili s drugim nacionalnim manjinama u svojim pravima.

Glede incidenata, Kuntić je iznio kako je najveći problem što počinitelji koji su nanijeli zla hrvatskoj zajednici nisu procesuirani i nisu kažnjeni, te da je uvjeren kako bi da je to urađeno građani imali više povjerenja u čuvare zakona.

J. D.

Milorad Đurić, pokrajinski tajnik za informacije

Nastavit će se dobra tradicija

*Mislim kako je logično očekivati da će se, prilikom kreiranja programskog koncepta, posebna pozornost posvetiti nacionalnim manjinama * Listovi na jezicima nacionalnih manjina uglavnom imaju problem s tiražom * Manjinska su nacionalna vijeća dobivanjem osnivačkih prava, dobila i izuzetnu odgovornost*

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

O medijskoj situaciji u Vojvodini, problemima, planovima i rješenjima, za »Hrvatsku riječ« govorio je Milorad Đurić, pokrajinski tajnik za informacije.

► **Prije izvjesnog vremena imenovani su predstavnici AP Vojvodine u komisiju za izradu diobne bilance Radio-televizije Srbije. Dokle se zapravo stiglo s diobnom bilancom i razdvajanjem RTS-a i RTV Novi Sad?**

Budimo potpuno precizni – razdvajaju se Radio-televizija Beograd i Radio-televizija Novi Sad, kao dijelovi javnog poduzeća Radio-televizija Srbije. Točno je da je Izvršno veće AP Vojvodine imenovalo tri predstavnika koji će sudjelovati u radu Komisije za izradu diobne bilance RTS-a. Komisija ima 9 članova i pokraj predstavnika Pokrajine u njenom će radu sudjelovati i tri člana koje je imenovala republička Vlada, kao i tri člana imenovana od strane RTS-a. Zadatak Komisije je da u idućih nekoliko mjeseci konačno donese diobnu bilancu i time stvori pretpostavke za formiranje Radio-difuznih ustanova kao javnih servisa. Kažem »konačno« jer je, a to vam je vjerojatno poznato, tijekom 2003. godine već napravljena jedna verzija diobne bilance koja nikada nije usvojena. Ipak, mislim da su se stvorili uvjeti za osnivanje javnih servisa kao jednog od najvažnijih koraka u uređenju našeg medijskog prostora.

► **Kada možemo očekivati da ćemo imati pokrajinski javni RTV servis?**

Pa, nadam se do 30. travnja 2006. godine. Tako je bar definirano nedavnom izmjenom Zakona o radio-difuziji. Istina, Zakon je do sada već dva puta mijenjan, tako da ne možemo u potpunosti biti sigurni. Mi smo zahtijevali od republičkog Ministar-

stva za kulturu i informiranje i od Savjeta za radio-difuziju da se javni servisi formiraju do kraja ove godine. Veliki posao čeka i republičku Vladu i Savjet za radio-difuziju: uvođenje pretplate, diobna bilanca, formiranje upravnih odbora javnih servisa, imenovanje ravnatelja, programskih savjeta, itd.

► **Usvojena je u Skupštini Srbije reorganizacija RTS-a i ponovno je uvedena TV pretplata. Koliki će dio te pretplate ići pokrajinskoj radio-televiziji?**

Nije bilo nekakve reorganizacije RTS-a. Promijenjena je, između ostalog, odredba Zakona koja je omogućila da RTS može, u

ukoliko doista želimo imati pravi javni servis i u što većoj mjeri odvojiti državu od medija. Zakonom o radio-difuziji određeno je da 70 posto od TV pretplate koja se skupi na teritoriju AP Vojvodine pripadne Radio-difuznoj ustanovi Vojvodine, odnosno, Radio-televiziji Novi Sad. Prema nekim vrlo slobodnim procjenama, pokrajinski javni servis bi na taj način raspola-gao s najmanje dvostrukim iznosom financijskih sredstava nego sada dok je u sastavu RTS-a.

► **Kakvo je uopće stanje u RTV Novi Sad, budući da se često ističe kako je materijalni položaj te kuće iznimno loš?**

Materijalni položaj RTV Novi Sad i jest izuzetno loš. To i ne treba nešto posebno dokazivati – dovoljno je pogledati kako sada izgleda zgrada RTV Beograd, dok RTV Novi Sad još uvijek i nema svoj prostor. U okviru proračuna RTS-a, RTV Novi Sad dobiva 40-ak milijuna dinara mjesečno, što je jedva dovoljno za plaće zaposlenika i elementarne materijalne troškove, dok o programskim ulaganjima teško da može biti riječi. To, naravno, utječe i na atmosferu u samoj kući, na motivaciju zaposlenih...

► **U jednom ste intervjuu nedavno rekli kako rukovodstvo RTV Novi Sad nije pokazalo dovoljno energičnosti i menadžerskog umijeća u inače kriznoj situaciji, te da je rezultat svega toga, između ostalog, i odlazak kadrova iz te kuće. Možete li tu izjavu pojasniti?**

Pa, mislim da sam bio dovoljno jasan.

► **Kako će izgledati budući pokrajinski javni servis?**

Osim obveze da program javnog servisa bude kreiran u općem interesu i da obuhvaća informativne, kulturne, umjetničke, obrazovne, vjerske, znanstvene,

prijelaznom periodu, biti korisnik TV pretplate. Oko te promjene je bilo dosta suprotstavljenih stavova i očigledno je da se pribjeglo praktičnijem rješenju. Inače, i sama ideja o ponovnom uvođenju TV pretplate izazvala je dosta negativnih reakcija. Ali, mislim da je TV pretplata neizbježna

dječje, zabavne i sportske sadržaje – teško je u ovom trenutku preciznije odrediti kako će program odista izgledati. To će biti jedan od prvih zadataka: da Upravni odbor, ravnatelj i Programski odbor utvrde uređivački koncept i programsku shemu. Mislim da bi bilo korisno ukoliko bi se pokrenula i javna rasprava u kojoj bi sudjelovale sve društvene skupine kojima je postojanje javnog servisa od vitalnog interesa.

► **Na RTV Novi Sad osobito su primjedbe imali predstavnici nacionalnih manjina u Vojvodini i njihova nacionalna vijeća. Hoće li jedan od dva TV kanala biti u potpunosti prepušten programima nacionalnih manjina?**

Kao što sam već rekao – to će biti posao novog rukovodstva javnog servisa i Programskog savjeta. Ipak, mislim kako je logično očekivati da će se, prilikom kreiranja programskog koncepta, posebna pozornost posvetiti nacionalnim manjinama. Hoće li jedan od dva kanala pokrajinskog javnog servisa biti u potpunosti prepušten programima nacionalnih manjina – to će ovisiti o koncepciji koju rukovodioci javnog servisa utvrde. Uostalom, informiranje na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini ima dugu tradiciju i u tom pravcu će se, siguran sam, i nastaviti.

► **Smatrate li prihvatljivim da državna televizija emitira emisiju za jednu nacionalnu zajednicu, bez suglasnosti i suprotno službenim stavovima nacionalnog vijeća te nacionalne zajednice?**

Precizno je definirano tko i kako uređuje programsku shemu državne televizije. Dakle, u formalnom smislu, nacionalno vijeće bilo koje nacionalne manjine ne daje »dovolju« za emitiranje nekog programa na jeziku te nacionalne manjine. Ipak, naravno da je važno i korisno da rukovodioci televizije i predstavnici nacionalnih vijeća imaju stalnu komunikaciju i da zajednički procjenjuju kvalitetu određenih programa. Loše je ako takva komunikacija ne postoji jer tada može nastati čitav niz nepotrebnih i često apsurdnih konflikata.

► **Kako ocjenjujete postojeću medijsku sliku u Vojvodini, uključujući srpski i sve druge jezike na kojima postoje in-**

formativni mediji?

Pa, medijska slika u Vojvodini ne odstupa bitno od one koja karakterizira Srbiju u cijelosti. Dakle – previše medija i premalo bilo kakve kontrole. Posljedica toga je katastrofično stanje u kojem su svi na gubitku: država, jer nitko ne plaća frekvencije koje su državno dobro; mediji, jer se stvara ne- lojalna i nekorektna konkurencija; i na kraju građani, jer u ovakvoj bespoštednoj trci najčešće trpi kvaliteta programa.

S druge strane, listovi na jezicima nacionalnih manjina uglavnom imaju problem s tiražom. Također, previše se oslanjaju na državnu pomoć i nedovoljno koriste svoje komercijalne potencijale.

► **Prošlo je godinu dana od kako je Skupština Vojvodine prenijela na manjinska nacionalna vijeća osnivačka prava nad glasilima na manjinskim jezicima. Kako ocjenjujete uređivačku politiku tih listova?**

Skupština AP Vojvodine je, polovicom 2004. godine, donijela odluku kojom se osnivačka prava nad listovima na jezicima manjina prenose na nacionalna vijeća, kao gestu kojom je, praktički, otpočela deetatzacija medija u našoj zemlji. Ta je odluka

počivala i na ideji kako je najprirodnije da o informiranju pripadnika nacionalnih manjina u najvećoj mjeri odlučuju upravo nacionalna vijeća. Što se tiče uređivačke politike tih listova, ona je uglavnom ostala stabilna i slijedila je već utvrđenu koncepciju. Ono što se u nekim slučajevima pojavilo kao problem jesu odnosi na relaciji nacionalno vijeće – redakcija. Ti su odnosi često bili (ili i dalje jesu) prožeti personalnim sukobima koji su opterećivali funkcioniranje pojedinih listova. Također, negdje su prisutni i problemi proistekli iz ambicija nekih političkih stranaka da dominiraju uređivačkim koncepcijama. No, to su sve izazovi koji stoje pred nacionalnim vijećima, jer su, dobivanjem osnivačkih prava, dobili i izuzetnu odgovornost.

► **Može li se sličan ili isti princip primijeniti i na redakcije u elektronskim medijima u pokrajinskom javnom servisu?**

Ne. Zakonom o radiodifuziji nije predviđena takva mogućnost.

► **Što će biti s redakcijama na manjinskim jezicima na onim radio i TV postajama koje su u ingerencijama lokalnih samouprava?**

Elektronski mediji čiji su osnivači lokalne samouprave, prema odredbama Zakona o radiodifuziji, moraju se privatizirati do 2008. godine. Privatizacija lokalnih elektronskih glasila koji su u statusu javnih ili društvenih poduzeća u ovlasti su Ministarstva kulture, Ministarstva za privredu i privatizaciju, Agencije za privatizaciju i Republičke radiodifuzne agencije. To važi, naravno, i za lokalne medije koji u svom sastavu imaju redakcije na manjinskim jezicima. To će redakcija ma na manjinskim jezicima donijeti dosta problema jer će se morati organizirati u novim, komercijalnim uvjetima. Ipak, Zakon o radiodifuziji definira i kategoriju stanica civilnog sektora koje zadovoljavaju specifične interese pojedinih društvenih skupina i organizacija građana. To se, između ostalog, odnosi i na etničke skupine. Možda je to prostor u okviru kojeg bi, skupa sa Savjetom za radiodifuziju, trebalo tražiti eventualno rješenje za ove radio i TV stanice.

U subotu, 15. listopada svijet obilježava

Dan bijelog štapa

Opće prihvaćeni dan slijepih i slabovidih osoba kojim se nastoji ukazati na potrebe svih osoba s ugroženim čulom vida

Piše: Dražen Prčić

Slijepi i slabovide osobe, na žalost, moraju svoj život živjeti uskraćeni darom vida i često puta su, nepažnjom drugih osoba u svojoj okolini, izloženi brojnim nepravdama u neravnom pravnom tretmanu. Predstojeći 15. listopada, kada slijepi i slabovide osobe slave svoj »dan bijelog štapa«, prigoda je da svi preispitamo svoj stav prema ljudima s ovim hendikepom i zapitamo se kako im možemo pomoći i olakšati njihove probleme na koje nailaze u rutinskoj svakodnevici.

OSIGURATI UČILA: »Naša organizacija obuhvaća šest općina: Suboticu, Bačku Topolu, Mali Idoš, Sentu, Kanjižu i Adu i na ovom području živi negdje oko 500 naših članova«, kaže Janos Vetštajn. »Kroz djelovanje ove udruge nastojimo ukazati našim članovima koja su njihova prava u skladu sa zakonskim mogućnostima, te pomoći im u njihovom ostvarivanju. Također nastojimo organizirati određeni vid kulturnog života kroz prigodne aktivnosti, kao što su to primjerice prigodni koncerti koje organiziramo 13. i 15. listopada s kojima

prigodna glasila na Brajevu pismu ili zvučnoj tehnici.

»Svakog mjeseca izlazi specijalizirani list Odjek, dok na mađarskom jeziku postoji Visszhang, koji se tiskaju zahvaljujući pomoći Pokrajinskog tajništva za kulturu. Usporedo razvijamo i nakladničku djelat-

Nenad Nimčević

U želji da na ovaj način skrenemo pozornost na njihov praznik, posjetili smo njihovu udruhu u Subotici i porazgovarali s *Jánosom Vetštajnom*, predsjednikom Međuopćinske organizacije slijepih i slabovidih osoba i *Nenadom Nimčevićem*, članom Izvršnog odbora zaduženim za kulturne i sportske aktivnosti.

želimo obilježiti naš dan. Glede sportskih aktivnosti najaktivniji smo u šahu, te nešto i u kuglanju.«

Vetštajn dodaje kako se osnovni vid djelatnosti organizacije slijepih i slabovidih osoba manifestira kroz kontinuirani kontakt s članstvom olicen u stalnom obavljanju i informiranju članstva kroz

Brajevo pismo

nost u kojoj brojimo oko 1000 naslova koji su pohranjeni u Centralnoj knjižnici u Novom Sadu, pa ukoliko naši članovi žele doći do pojedinog štiva oni ga mogu dobiti putem pošte. Određeni manji broj naslova imamo u Subotici, a za šire potrebe dostupna je i knjižnica u Beogradu. Na žalost, u našem članstvu, imamo i 30-ak mališana, s kojom nastojimo, u suradnji s njihovim roditeljima uspostaviti savjetodavnu relaciju u nastojanju njihovog pravilnog razvoja, posebice u dobi do 3 godine. U tom radu nam veliku pomoć pruža diflo pedagog *Bratislava Grujičić*, koja nam također pomaže u radu s djecom predškolskog i školskog uzrasta, te njihovim prosvjetnim radnicima. Naglasio bih

kako trenutačno imamo školsku djecu koja pohađaju nastavu i na hrvatskom jeziku, uz srpski i mađarski jezik, te je prioritetno osigurati im adekvatna nastavna učila i udžbenike za lakše pohađanje nastave i savlađivanje gradiva. Na koncu, naglasio bih program na kojemu trenutačno radimo, a koji se tiče izrade specijaliziranog radnog stola (klupe) za slabovidu djecu, koji bi imao prilagođenu pokretnu ploču sposobnu da se podigne do 60 stupnjeva, što bi olakšalo djeci čitanje, bez pretjeranog opterećivanja kralježnice«, priča Vetštajn.

PREDSTOJI OBILJEŽAVANJE: »Moja dužnost člana Izvršnog odbora zaduženog za kulturne i sportske djelatnosti očituje se prije svega u koordiniranju ovih aktivnosti među članovima naše organizacije«, objašnjava Nenad Nimčević svoju aktivnu ulogu u Međuopćinskoj udruzi slijepih i slabovidih osoba. U radu naše udruge, u Izvršnom odboru i odborima djeluje negdje oko dvadesetak ljudi koji nastoje pridonijeti olakšanju svakodnevne cjelokupnog našeg članstva. Ovisno o zaduženju, aktivisti su angažirani po potrebi i vremenu održavanja pojedinih konkretnih aktivnosti. Tako ćemo povodom svjetskog Dana bijelog štapa organizirati dva koncerta u Subotici i time želimo dostojno obilježiti praznik slijepih i slabovidih osoba. Inače, ovaj dan se, kao opće priznat u cijelom svijetu, slavi od 1992. godine kada je na Svečanoj skupštini svjetske organizacije slijepih i slabovidih osoba, održanoj u Kairu (Egipat) jednoglasno donesena odluka

János Vetštajn

da se 15. listopada slavi kao Dan bijelog štapa. Ovaj dan je uzet u znak sjećanja na tragičnu pogibiju istaknutog člana udruge slijepih koja se dogodila davne 1930. godine na ulicama Pariza, kada je u prometnoj nesreći stradao, jer šecujući nije bio odgovarajuće obilježen. Inače sam izum bijelog štapa se pripisuje stanovitom Amerikancu i kao takav je postao internacionalno sredstvo upozorenja na osobe koje su slijepe i

slabovide. Glede sportskih djelatnosti i aktivnosti, upriličit ćemo treću godinu za redom i republičko natjecanje šahu u našim prostorijama koje će se ove godine održati na Svjetski dan invalida, s adekvatnim, skromnijim nagradnim fondom i prijelaznim pokalima, a na koncu, kako to uvijek biva organizirat ćemo i zajednički ručak za sve sudionike«, najavljuje Nimčević. ■

Governo računalo

Organska proizvodnja u poljoprivredi

Zdrava hrana na prvome mjestu

*Za ovu vrstu proizvodnje kod nas nema podsticajnih sredstava, za razliku od susjednih država koje daju 30 eura po hektaru * Stručna pomoć subotičkog »Terrasa«*

Tekst i fotografije: Nada Sudarević

Pod sustavom za zalivanje na Ljutovu, desetak kilometara od Subotice, na imanju obitelji *Josipa Mamužića* nalazi se 15 jutara obradive zemlje – crnog pijeska. Ekološki način proizvodnje Josip Mamužić započeo je 2001. godine na jednom hektaru, a sada 19 hektara. Interesantno je to što se ekološkom proizvodnjom povrća počeo baviti još 1998. godine, a i jedan je od prvih u svom kraju koji je uz pomoć Udruge za ekološku proizvodnju »Terrasa« pristupio sustavu kontrole proizvoda.

► Koliki dio svoje obradive zemlje imate u organskoj proizvodnji?

Sva raspoložive obradive površine su pod organskom proizvodnjom. Inspektori za ekološku proizvodnju dolaze u kontrolu često i moraju imati uvid u kompletnu proizvodnju i način čuvanja proizvoda. Poželjno je ne imati isti proizvod u ekološkoj i konvencionalnoj proizvodnji.

► Što imate zasijano ili posađeno na toj zemlji?

Ove godine zasijao sam 5 hektara pšenice,

2,5 hektara raži, 0,7 hektara ječma, 0,5 hektara suncokreta, 0,5 hektara soje i 2,2 hektara lucerne, a ostalo je povrće – paprika, karfiol brokoli, mrkva.

► Koliki su prinosi u organskoj proizvodnji?

Kad se usporede s prosječnom konvencionalnom proizvodnjom, prinosi su približno

isti, a kod začinske paprike prosjek prinosa je veći.

► Zašto sadite tako raznovrsne kulture?

Idem k tome da imam što veći broj artikala i što veći stupanj prerade. Raznovrsnošću kultura kompenziram kad neka kultura podbaci u prinosima ili joj ne pogoduju meteorološki uvjeti pa ne rodi. Ako

Brokoli

Kuvani brokoli ima više C vitamina nego naranča, količina kalcija u brokoliu premašuje količinu kalcija u jednoj čaši mlijeka i samo jedan komadić ovog povrća ima više vlakana nego kriška crnog kruha.

Brokoli je također jedan od najboljih izvora vitamina A, koji postoje u prirodi. Zbog bogatog sadržaja različitih biološki aktivnih sastojaka i spojeva, kao i antioksidanasa, brokoli znatno pomaže u prevenciji očne mrežnice, srčanih bolesti i smanjuje rizik oboljevanja od nekih tipova raka.

U poljoprivredu poslije stečaja firme

Josip Mamužić rođen je 1962. godine u Tavankutu. Završio je srednju elektro-tehničku školu u Subotici. Sedamnaest je godina radio u »Pahuljici« na održavanju strojeva, dok firma nije otišla pod stečaj. Oženjen je i ima dvoje djece. Planira ustrajati u biološkoj proizvodnji, u tom novom i nepredvidivom poslu, za koji se opredijelio, kako sam kaže, zbog poboljšanja vlastitog zdravstvenog stanja.

bih posadio samo jednu kulturu i ako ona te godine ne bi rodila, praktički ne bih imao prihoda. Na pšenici je na primjer manje uloženog rada nego na mrkvi, ali nikad se ne zna što će se više isplatiti.

► Gdje plasirate Vaše proizvode?

Dio proizvodnje je ugovoren, a višak prodajemo na tržnici i u slobodnoj prodaji. Radim mljevenje pšenice u integralno brašno koje plasiramo u prodavaonice »Bi-oteke« i također u slobodnu prodaju.

► Pomaže li Vam tko u poslu?

Sve radim sam. Od obuke, organizacije, knjigovodstva do rada s ljudima na njivi.

► Tražite li stručnu pomoć?

Da, naravno, i stručnu pomoć dobivam od »Terrasa«, organizacije za organsku proizvodnju. Čitam knjige o organskoj proizvodnji, idem na seminare. Najkorisnije savjete, koje najviše primjenjujem, dobio sam od magistra organske poljoprivrede Danko Znaora.

► Koji su najčešći problemi u ekološkoj proizvodnji?

Najveći problem je s povrćem jer nemam hladnjaču, pa se povrće mora brzo nositi na tržište. Plodored u njivi se mora ispoštovati.

Finalizacija proizvoda:
Mamužićev mlin za integralno brašno

Jedina tezga na subotičkoj tržnici s ekološkim povrćem

► Podržava li država ovu vrstu proizvodnje?

Ekološki način proizvodnje je skuplji od konvencionalnog. Kod nas nema podsticajnih sredstava, za razliku od susjednih država koje daju 30 eura po hektaru. Kredit neću uzeti dok ne vidim mogu li osigu-

rati otplatu. Obrt novca je vrlo spor.

► Imate li slobodnog vremena?

Nemam. Imao sam ga zimi, dok nisam proširio posao na obradu žitarica koje me ljem kad kiša pada i kad nemam posla na polju.

Dani polja na Verušiću

I pokraj vlage, prinosi dobri

Na Verušiću pokraj Subotice, na imanju Stipana Šarčevića, održani su dani polja kukuruza. Ogledno polje bilo je zasađeno s desetak Pioneer sorti. Vršidba je uspješno obavljena a i rezultati su povoljni jer iako se količina vlage kretala od 20 do 34 posto, prinosi su dobri i kreću se od 12.000 kilograma do 16.200 kilograma suhog zrna po hektaru.

Temeljem članka 20 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Općinska uprava Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša obavještava javnost da je nositelj projekta d. o. o. »EURO-PETROL« Subotica, Otmara Majera br.6 podnio zahtjev za određivanje obujma i sadržaja studije procjene utjecaja Projekta: »Crp-ka za snabdijevanje motornih vozila gorivom« čija realizacija se planira u ul. Segedinski put na katastarskoj parceli br. 14782/3 K O Novi Grad SO Subotica.

Uvid u podneseni zahtjev, odnosno podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša Stara gradska kuća, II. kat soba 227 u periodu od 14.10.2005. do 5.11.2005. od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u roku od 20 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za određivanje obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu na adresu Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Trg slobode br.1.

Na osnovu člana 20. Zakona o procjeni utjecaja na životnu sredinu (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životne sredine, Subotica – Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Predmet: Obavještenje o javnom uvidu, javnoj prezentaciji i javnoj raspravi Studije o procjeni utjecaja na životnu sredinu

Obavještavamo Vas kako je podniet zahtjev za davanje suglasnosti na studiju o procjeni utjecaja na životnu sredinu za PROJEKT »Stanica za opskrbu motornih vozila propan plinom, objekta skladišta boca i objekta za pranje putničkih vozila«, Kelebija, na kat. parc. 27604/5 i 27604/7 KO Stari grad, SO Subotica.

Uvid u Studiju o procjeni utjecaja na životnu sredinu PROJEKTA »Stanica za opskrbu motornih vozila propan plinom, objekta skladišta boca i objekta za pranje putničkih vozila«, se može izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životne sredine, II. kat stare Gradske kuće soba 227 u razdoblju od 17.10. do 7.11.2005., u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da Vaše mišljenje, eventualne prijedloge i sugestije dostavite u pismenoj formi do 7.11.2005. Službi za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životne sredine.

Javna rasprava i prezentacija studije o procjeni utjecaja na životnu sredinu PROJEKTA »Stanica za opskrbu motornih vozila propan plinom, objekta skladišta boca i objekta za pranje putničkih vozila«, bit će održana 14.11.2005. u 12 sati, u prostorijama stara Gradska kuća, II. kat soba 228.

Na prezentaciju i javnu raspravu o predmetnoj studiji bit će pozvani nositelj projekta i izrađivač studije.

Republika Srbija – Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine

Temeljem čl. 6. Odluke o proračunu AP Vojvodine za 2005. godinu (»SI. list APV« br. 32/04) a u svezi provedbe Odluke o bližemu uređivanju pojedinih pitanja službene uporabe jezika i pisama nacionalnih manjina na teritoriju AP Vojvodine (»SI. list APV« br. 8/2003), Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisuje

NATJEČAJ

za raspodjelu transfernih sredstava općinama u kojima je jezik i pismo nacionalne manjine u službenoj uporabi u 2005. godini Sredstva u svoti od 2.500.000,00 dinara koristit će se za sufinanciranje projekata, vezanih za primjenu, statutom općine i grada Novog Sada utvrđene službene uporabe jezika i pisama, a prvenstveno za:

-tiskanje dvojezičnih ili višejezičnih obrazaca koji se koriste u radu upravnih tijela i ili za druge potrebe,
-pripremu odgovarajućih kompjutorskih programa za rad u uvjetima multijezičnosti,
-troškove izrade i postavljanja ploča s nazivom državnih tijela i organizacija, naseljenog mjesta na putnim pravcima, ulica i trgova ispisanih i na jezicima nacionalnih manjina koji su u službenoj uporabi u naseljenom mjestu, općini ili gradu Novom Sadu.

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo:

-općine i grad Novi Sad, u kojima je utvrđena službena uporaba jezika i pisama nacionalnih manjina na cijelome teritoriju ili pojedinim naseljenim mjestima, preko službi za opće i upravne poslove,
-službe mjesnih ureda naseljenih mjesta u kojima je utvrđena službena uporaba jezika i pisama ili dijelovima naseljenih mjesta u kojima u većemu broju žive pripadnici nacionalnih manjina,
-javne službe i organizacije koje obnašaju javne ovlasti koje imaju uvjeta i mogućnosti prihvaćeni posao i realizirati.

Prijava na natječaj se podnosi u dva primjerka na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u AP Vojvodini s naznakom za koju se namjenu sredstva traže.

Rok za podnošenje prijava je do 25. listopada 2005. godine.

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih organa uprave u Novom Sadu, u prizemlju zgrade Izvršnog vijeća AP Vojvodine ili se upućuju poštom na adresu: Pokrajinsko tajništvo za propise upravu i nacionalne manjine, 21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16. Prijave se mogu dostaviti i fax-om na broj: 021 557-040.

Prijave se podnose isključivo na natječajnim tiskanicama, koji se mogu dobiti u Tajništvu ili skinuti s internet adrese: www.vojvodina.sr.gov.yu

Neće se uzeti u razmatranje nepravovremene ili nepotpune prijave, a nedostatak nije po upozorenju uklonjen, ili se ne odnose na natječajem predviđene namjene ili su podnesene od neovlaštenih osoba.

Korisnik se obvezuje da odobrena sredstva uporabi samo za namjene za koje su dodijeljena, a neutrošena sredstva virmanski vrati proračunu na odgovarajuću stavku Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine. Korisnik se obvezuje da o utrošku dodijeljenih sredstava podnese izvješće a najkasnije do kraja godine.

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine pridržava pravo podnositelja prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju, odnosno ispunjenje dodatnih uvjeta ili izade na lice mjesta. Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

Prvenstvo u raspodjeli sredstava imat će općine, organizacije ili službe koje su prethodnim natječajem za ove namjene dobili sredstva koja nisu bila dostatna da se dovrši predviđeni opseg poslova.

Rezultati natječaja se objavljuju na internetu. Tajništvo nije u obvezi obrazložiti svoje odluke. Na odluku Tajništva ne može se uložiti žalba ili neki drugi pravni lijek.

Pokrajinski tajnik dr. Tamás Korhecz

Jesenski sajam u Osijeku

Regija zaslužuje bolji tretman

OSIJEK – Peta je ovo sajamska priredba ove godine na Pampasu, a osma je godina za redom kako organiziramo osječki jesenski sajam, rekla je *Nada Maglaić*, direktorica Osječškog sajma d. d. »Ovo je rekordna godina i prijavljenih je 120 izlagača iz Hrvatske, Mađarske i Rumunjske, koji će u sljedeća tri dana na više od 2000 četvornih metara zatvorenog i 3000 otvorenog prostora predstaviti bogatu ponudu s područja poljoprivrede i prehrambene industrije, građenja, grijanja, kože, tekstila, zdravlja, ekologije i sl. Novina je ove godine što u suradnji s županijskim pčelarskim savezom organiziramo 'Dane pčelarstva' uz konzumaciju meda i proizvoda od meda te niz predavanja tipa okruglog stola«.

Jesenski ugođaj Jesenskoga sajma

Na otvaranju su govorili župan *Krešimir Bubalo* i dogradonačelnik *Gordan Matković*. »Odlično smo predstavili našu županiju na nedavnom Eko-etno sajmu u Zagrebu i zavrijedili dvije glavne nagrade,

za najbolji štand i za najbolji nastup, i time pokazali da slavonske ruke i slavonska pamet znaju proizvod osmisлити, ali i prezentirati ga, pa evo i potvrde na ovom našem sajmu da se prijavi rekordnih 120 tvrtki iz zemlje i inozemstva, te najprije pozdravljam sve naša izlagača a posebice naše prijatelje iz Mađarske i Rumunjske. Ovaj je prostor postao premali za ovako veliki interes naših tvrtki, te u partnerstvu s gradom moramo iznaći način, bilo da ga proširimo ovdje, ili da ga izmjestimo negdje gdje ćemo imati znatno više prostora. Ova naša regija zaslužuje jedan bolji pristup i jedno bolje vrijednovanje, jer i mi i naši susjedi u drugim slavonskim županijama bilježimo sve bolje rezultate. Godine 2000. imali smo 74.000 uposlenih a danas je ta brojka narasla na 88.000, prije dvije godine imali smo 38.000 neuposlenih a danas se ta brojka svela na 30.000, a i svi ostali gospodarski pokazatelji govore da je ovo prelomna godina pa u idućem periodu očekujemo još snažniji razvoj«, istaknuo je župan Bubalo.

»Zadovoljstvo mi je, da nakon sedam godina moje nazočnosti na otvaranju sajmovi s one druge strane, (iz oporbe-op. a.), mogu goste i posjetitelje pozdraviti u ime grada i gradonačelnika *Đapića*. Za zadovoljstvo mi je i da ova sajamska priredba raste iz godine u godinu da bi ove jeseni okupila rekordnih 120 izlagača iz cijele Hrvatske i inozemstva, ali također da taj rast nije samo u kvantiteti već i u kvaliteti. Zato, kada smo govorili o 100 dana obnašanja vlasti u gradu, govorili smo prije svega o daljem razvitku gospodarstva, o slobodnim zonama Jug, Istok i Zapad, o mogućnosti da iz naših poreza, dakle naših prihoda potičemo naše poduzetnike, koji otvaraju nova radna mjesta i zapošljavaju naše ljude«, istaknuo je dogradonačelnik Matković, otvarajući osmi jesenski osječki sajam.

Gosti i posjetitelji potom su obišli Sajam, a na štandu »Apimel«-a iz Višnjevca, dugogodišnji pčelar i vlasnik ove pčelarske tvrtke, *Zlatko Gregačević* kaže: »Ovaj je sajam u znaku meda i mi pčelari jako smo ponosni na to. Mi smo i do sada imali ocjenjivanje meda na proljetnome sajmu, no to je bio med iz prošle kalendarske godine, i logično je da to radimo u jesen,

Sajam je otvorio dogradonačelnik Osijeka Gordan Matković

kada možemo ocijeniti ovogodišnju produkciju meda. Naša, osječko-baranjska županija poznata je po kulenu, vinu i medu i svatko će vam reći da su to prepoznatljive vrijednosti na izbirljivom europskom i svjetskom tržištu. Evo, i naša je tvrtka upravo otvorila predstavništvo u Njemačkoj, gdje već izvozimo naš med, a osim toga traže nam naše proizvode i u Švicarskoj. Osim konzumnog meda nudimo med s dodatkom ljekovitog bilja, kao preparat za očuvanje zdravlja, za grlobolju, dišne putove i sl., zatim medni liker a imamo i kozmetiku na bazi meda i novi proizvod »čokomel«, s 60 posto meda i 40 posto čokolade, namijenjeno djeci, koja baš i ne vole med, ali zato vole čokoladu, i za koji smo na posljednjoj međunarodnoj smotri inovacija dobili zlatnu medalju.

Privukla nas je i jedna zanimljivost, mladi je poduzetnik iz Podravske Podgajca, kod Donjeg Miholjca, *Mario Kiš*, tkao krpice na minijaturnom tkalačkom stanu. »Imam ja doma i veliki, pravi tkalački stan, star više od 150 godina«, kaže Mario, »ali na ovom malom na sajmovima i drugim smotrama demonstriram tkanje šarenica, krpice, otaraka i malih suvenirskih tepiha. Promidžba je promidžba, i imamo dosta narudžbi, posebice kada se radi o otarcima za svatove, najčešće u šokačkoj crvenoj boji, s motivima listova vinove loze i drugim šokačkim motivima«.

Slavko Žebić

Nacionalistički grafit u Vukovaru

VUKOVAR – Nacionalistički grafit u Vukovaru ponovno je, nakon što je prošli vikend na ulaznim vratima NK Vukovar 91 osvanuo grafit s četiri ćirilica slova S, u ponedjeljak uočen i na zgradi vukovarskoga veslačkoga kluba. Šef vukovarskoga HDZ-a *Petar Mlinarić* nazvao je taj čin vandalizmom ali i istaknuo da bi »SDSS trebao povesti više računa o svojoj mladeži«. Iz SDSS-a poručuju da takve stvari nikome ne trebaju.

(Vjesnik)

Berežani u Mariji Bistrici

Pokore i žrtve prikazane Bogu

BAČKI BREG – U subotu 8. listopada, rano ujutro, pedesetak hodočasnika iz Bačkog Brega pošlo je put Marije Bistrice pokloniti se i pomoliti bistričkoj Crnoj Gosi. Na ovo hodočašće Berešci su pošli povodom blagdana Blažene Djevice Marije od Svete Krunice, koji je bio dan prije. Iako je putovanje bilo teško zbog kvarova autobusa, te su hodočasnici morali presjedati u čak tri autobusa, u Mariju Bisticu su stigli sretno, moleći kronicu i prikazujući ove zastoje na putu kao pokoru i žrtvu dragome Bogu. Nakon svete mise, koja je bila u 11 sati, vjernici su ostali u crkvi na molitvi, a potom su kraće vrijeme razgledali ovo predivno svetište smješteno u Hrvatskom Zagorju. Križni put na obližnjem brijegu je predvodio vlč. *Davor Kovačević*, koji je bio i vođa ovoga hodočašća.

Z. G.

Stručnjaci na okruglom stolu ocijenili

Vjerske zajednice u legalnom kaosu

ZRENJANIN – Stručnjaci za vjerska pitanja ocijenili su u Zrenjaninu da vjerske zajednice u Srbiji djeluju u »legalnom kaosu«, jer je ta oblast neregulirana od 1993. godine.

U višesatnoj raspravi na okruglom stolu o zakonskom reguliranju vjerskih zajednica u Srbiji, održanom u zrenjaninskom Kulturnom centru, 8. listopada, ukazano je da je Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica iz 1977. prestao važiti u ožujku 1993. godine.

Sudionici stručne rasprave, koji su iznijeli niz karakteristika i negativnih pojava u toj oblasti, ukazali su da novi zakon o slobodi vjere, crkvama, vjerskim zajednicama i vjerskim udrugama još nije usvojen, iako je najavljivan za rujan.

Među sudionicima okruglog stola pod nazivom – »Zakonsko reguliranje položaja vjerskih zajednica«, bili su profesori – *Milan Vukomanović* i *Dragoljub Đorđević*, zatim – *Zdravko Šorđan*, *Mirko Đorđević*,

Tomislav Žigmanov, *Živica Tucić*, *Bojan Aleksov*, *Vladimir Ilić* i *Miroslav Keveždi*. Taj skup je jedan od nekoliko koji će o istoj temi organizirati Centar za razvoj civilnog društva, uz potporu kancelarije Freedom House u Srbiji. Autor projekta Vladimir Ilić izrazio je uvjerenje da će sadržaji i rezimeji tih stručnih skupova doprinijeti pokušaju unošenja reda u »legalni kaos u kojem je ta oblast«.

(Beta)

Prošloga vikenda u Srijemskoj Mitrovici

Drugi kup tolerancije

SRIJEMSKA MITROVICA – Drugi »Kup tolerancije«, školsko sportsko takmičenje koje se realizira u okviru projekta »Afirmacija multikulturalizma i jačanje tolerancije u Vojvodini«, održano je tijekom vikenda u Srijemskoj Mitrovici.

Na turniru se natjecalo oko 500 učenika iz 30 osnovnih i srednjih škola s teritorija Srijema, koji su se natjecali u malom nogometu, košarci, odbojci i stolnom tenisu. Svečano otvaranje »Kupa tolerancije« održano je u subotu u 12 sati u sportskoj dvorani »Pinkie« u Srijemskoj Mitrovici, uz nazočnost potpredsjednika Izvršnog vijeća Vojvodine *Tamása Korhacza* i predsjedni-

ka Općine Srijemska Mitrovica *Zorana Miščevića*.

Projekt Izvršnog vijeća »Afirmacija multikulturalizma i jačanje tolerancije« organizira se među mladima iz nacionalno mješovitih sredina. Pokrajinska vlada je, pokrećući ovaj projekt, procijenila da je sport oblast života u kojem se duh zajedništva, fer-pleja i njegovanja tolerancije mogu najbolje ostvariti.

Prvi »Kup tolerancije« održan je prethodnog vikenda u Zrenjaninu, kada su se natjecali učenici osnovnih i srednjih škola iz Banata.

(Beta)

U Franjevačkoj crkvi od 20. do 23. listopada

Karizmatски seminar

SUBOTICA – U subotičkoj Franjevačkoj crkvi održat će se karizmatски seminar od 20. do 23. listopada. Održat će ga o. *James Manjackal*, misionar svjetskog glasa iz Indije. Glazbena pratnja je skupina »Apostoli mira« iz Zagreba. Simultani prijevod je osigurán i na hrvatski i na mađarski jezik. Svi su dobro došli, a ako bude preveliki broj zainteresiranih, bit će postavljeni video-bimovi ispred crkve i u Kapeli Crne Gospe.

O misionaru o. Jamesu Manjackalu može se više saznati na: www.jmanjackal.net. Cs. K.

Sajam šljiva i šljivovače u Osijeku

Koktel »sve od domaćeg«

Uprigodnom prostoru tvrtke »Opeka« u Osijeku ove je jeseni održan I. Sajam šljiva i proizvoda od šljiva, uređaja i opreme u organizaciji Udruge proizvođača prirodne domaće šljivovače »Slavonka« sa sjedištem u Osijeku a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva RH. Ova je sajamska priredba okupila 20-tak

lovoza 1991. godine kada je od strane desetak entuzijasta osnovana ova naša Udruga u šljiviku Marka iz Draža u Baranji. Danas okupljamo gotovo tisuću proizvođača, a organizirani smo tako da u Osijeku imamo Vijeće, Nadzorni odbor i Sud časti, a sekcije i podružnice imamo u svih pet slavonskih županija i čak u Sisačko-moslavačkoj, u Lipovljanima. Na području kon-

kakva je recimo knedla sa šljivama, i mi u Slavoniji jedemo samo kada šljivu ubere-mo svježju, a moramo poraditi na tomu da to protegnemo na cijelu godinu. Također, vidimo kod drugih da se na odresku peče polovica svježje šljive, pa zašto to ne bude i naš zaštitni znak. Ako to ne budemo prepoznali, ako to vrlo brzo ne učinimo našim proizvodnim projektom, onda se nemojmo čuditi ako na ovakvim sajmovima za 5 ili 10 godina, naši gosti jedu giros, tortilje, langošice ili neke druge strane delicije.

ŠOKAČKO SUNCE: »No da malo prošeta-mo halom jer ima tu za svakoga ponešto. Ovi kotlovi za rakiju naš su domaći proizvod, no žalost predstavljeni su samo u hladnom pogonu, tu su i proizvođači kaca i boca, bačvari iz Vinkovaca, tu su i naši primijenjeni umjetnici s oslikanim bocama, tu je nekolicina proizvođača šljivo - vače i drugih voćnih rakija a imamo i eko-etno-kutak, jer naši ljudi se sve više okreću ekologiji ali ne zaboravljaju ni svoju baštinu, pa tako možete vidjeti ovo vreteno od prede s četiri kraka, što je u stvari šokačko sunce, jer Šokci, od svojega postanka i dolaska na ovo područje pa sve do danas, u dosezanju nečega, nisu došli ni do petokrake, ni do šestokrake. Pogledajte samo ovu staru šljivovaču u oslikanoj boci sa Šokicom u predivnom narodnom ruhu s dukatima, to je ono što bi trebalo biti simbolom budućnosti ovoga proizvoda na našem, ali na europskom i svjetskom tržištu«, kaže mr. Galović.

Na samom ulasku u halu tematsku izložbu oslikanih boca predstavio je *Tomislav Varlan* iz Darde, predstavnik tvrtke »Stara Drava«. Ova je sajamska priredba odredila današnju temu, pa je to šljiva i seoski motivi, ali mi imamo ekipu stručnjaka s primijenjene umjetnosti koji vam mogu odraditi što god vam treba. Naše se boce nalazu u prodaji u »Superu« i »Škrinjici«, naravno s prepoznatljivim motivima Osijeka, Drave, Tvrde, imamo u drugim gradovima predstavništva i radimo prema njihovim motivima, radimo suvenire za Sajam lova i ribolova, za Kopački rit i slično.

ŠOKAČKI VISKI: Može li šljivovača, uz kulin i još neke domaće proizvode doista postati slavonski prepoznatljivi *brand* ili će mnoštvo proizvođača na nevelikom tržištu biti jedni drugima konkurencija, pa tako tanak kolač učiniti još tanjim? Može li šljiva postati kulturom koja zavrjeđuje pozornost našega obiteljskoga gospodarstva,

Štand Šokačke grane

izlagača šljiva i proizvoda od šljiva od domaće šljivovače do pekmeza i džema te knedla s šljivama i predivnih slavonskih koktela na bazi šljivovače i domaćih sokova, te uređaja i opreme od sadnje do održavanja, zaštite, prerade i destilacije. U okviru sajma održano je i 5. natjecanje proizvođača šljivovače za koje se prijavilo 85 proizvođača.

SLAVONSKI BRAND: »Vidite, ove su šljive jučer obrane u šljiviku kod Batine i danas su izložene na našem prvom sajmu šljivara, ali ne i posljednjem, jer nastojat ćemo da on postane tradicionalan«, rekao je mr. *Stjepan Galović*, predsjednik Udruge. »Osim toga, tu su i drugi proizvodi od šljiva, prvenstveno naša slavonska šljivovača, koja mora postati naš slavonski i šokački *brand*, zatim pekmez, namirnica uz koju su odrastale generacije Šokaca i drugi proizvodi, a sve je to nekakav logičan nastavak aktivnosti započetih 18. ko-

tinentalne Hrvatske danas imamo gotovo 4 milijuna stabala šljiva a najzastupljenija je šljiva-bistrica, jedna od najcjenjenijih sorti u svijetu, i ima nešto slavonske bjelice«.

»Žao mi je samo«, kaže mr. Galović, »što je prostor skučen pa smo na svega 200 četvornih metara mogli smjestiti tek 20-tak izlagača, ali namjeravamo već dogodine i veći prostor i bolje osmišljenu priredbu, pa da na jednom mjestu imamo sve od sadnice do pekmeza i šljivovače, i sredstva za obradu i zaštitu, i kazan za rakiju u radu, uređaje za mjerenje slada i jakosti, i kace i boce i bačve, baš sve. Želimo ovdje dovesti mini-postrojenja za proizvodnju pekmeza, male pogone za sušenje, male komore za zamrzavanje i drugo, a ja vjerujem da će ovi naši slavonski kokteli vrlo brzo postati jedan od naših prepoznatljivih proizvoda i naći primjenu u ugostiteljstvu, turizmu ali i kućanstvu i našoj svakodnevici. Osim toga, naše prepoznatljive delicije,

da bi samo na njoj gradilo egzistenciju? Možemo li uopće na vanjska tržišta uz ovako neriješena pitanja u oblasti poljoprivrede, kada uvozimo strana žestoka pića

starstvo moraju donijeti takvu zakonsku regulativu i decidirano reći što se proizvodi na kojemu proizvodnom području, što je to domaća proizvodnja a što industrijska i

Trojica prvonagrađenih

pa se, recimo, *wysky* u maloprodaji već nudi po 40,00 – 50,00 kuna? Može li šljivovača pobijediti sve to i postati »šokački *wysky*«?

»Može, kategoričan je mr. Galović, ali moramo uraditi još puno posla. Ako ostanemo ovako jedinstveni, ako svi idemo u željenom pravcu, ako postignemo i zadržimo ujednačenu kvalitetu, ako se izborimo za jedinstveni nastup na tržištu, i domaćem i stranom, ali u okviru jedinstvene sofisticirane tvrtke koju će voditi stručni ljudi, koji će znati i umjeti sve to promovirati i iznjedrati na tržište diljem Europe i diljem svijeta. U protivnom, desit će nam se ovo što iznosite u pitanjima, pa ćemo imati 100 tisuća proizvođača i isto toliko konkurencije, što bi obaralo cijene, što bi nas uništilo. Pa pogledajmo što rade preko plotu, dobra je organizacija osnova dobrog poslovanja a ujednačena je kvaliteta prepoznatljiv zaštitni znak, i to moraju biti naše svećinje. Isto tako, Vlada RH i resorno mini-

u tom smislu propisati i porezna opterećenja, ali također i reći što je to što će se poticati. Bez toga nema ni sigurne proizvodnje niti jedne ratarske i voćarske kulture, dakle, ni šljive«.

Da je to pravi put, potvrdio je i *Ninoslav Cvek*, apsolvent na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, koji sprema diplomski rad na temu isplativosti proizvodnje šljive i šljivo-vače. Privodim kraju svoj rad i vjerojatno ću ga braniti do konca mjeseca, i prikupljajući masu podataka, primijetio sam da su davanja doista velika, posebice kod »malih« proizvođača, i Vlada bi morala voditi računa ne samo da ih oslobodi tolikih davanja, već donijeti i niz mjera kojima će poticati takvu proizvodnju, kako bi šljivo-vača mogla postati slavonski *brand*, a mali proizvođači mogli proizvoditi *šokački wysky*«.

Primijećeno je da gosti kako dolaze na sajam prvo posjete kutak s domaćim koktelima, koje izvrsno priprema *Antun Anto-*

lović, član Udruge proizvođača domaće šljivovače »Slavonka«. Dobro ste primjetili. Kod svih velikih priredbi i skupova uopće, uobičajeno je da se nudi aperitiv, tako da ljudi najprije pogledom potraže takav kutak, a naša udruga već niz godina nudi koktele na bazi šljivovače. Član sam udruge 4 godine, inženjer sam građevine po struci, no prijavio sam se u ovu sekciju jer i doma često radim koktele za svoje goste. Na ovome sajmu nudimo koktele »sve od domaćeg«, dakle, osnova je domaća šljivovača, a ja stavljam 1/3, zatim domaći sok, od ribizla, jagode, maline, jabuka, krušaka, bresaka, kajsija i naprosto svega, i to također 1/3, a posljednju trećinu čini led u kockama. Mogu Vam reći, ovo nudimo i svim našim prijateljima u Vinkovcima, Županji, Slavonskom Brodu, Slatini, Virovitici, Đakovu, Našicama, Belom Manastiru, dakle svagdje gdje imamo naše podružnice, i mogu reći da su kokteli naišli na vrlo dobar prijem kod naših ljudi, i u zadnje se vrijeme hvale da ih i oni čine kod kuće, na izletu, u raznim prigodama. Agresivnijom promidžbom, ovaj bi naš destilat, naša domaća šljivovača, mogla doprijeti i do domova u urbanim sredinama, u svim ugostiteljskim objektima i svim turističkim destinacijama.

PRIZNANJA: Tijekom trodnevnoga rada održani su okrugli stolovi na kojima je o zaštiti šljive govorio mr. *Teo Samseović* s Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, o tehnologiji destilacije mr. *Darko Kunovac* a o tehnologiji prerade šljiva mr. *Stjepan Galović* s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku.

Već smo rekli da je održano i 5. natjecanje proizvođača domaće šljivovače na kojemu je sudjelovalo 85 proizvođača iz svih krajeva Hrvatske, a prosudbena je komisija ocijenila da je najbolju rakiju Obiteljskog gospodarstva Šarčević iz Bošnjaka, ocijenjena visokom ocjenom 17,55 u kategoriji ocjene odličan. Drugo je mjesto zavrijedio Ilica Lacković iz Đakova ocjenom 15,14, dobar i treće su mjesto podijelila dvojica proizvođača s istom ocjenom 15,12 dobar i to Marijan Berečić iz Vinkovaca i Stipo Bulaja iz Pleternice.

Podijeljena su i priznanja za najljepše uređeni štand na sajmu a prvu je nagradu zavrijedila Udruga »Šokačka grana iz Osijeka, drugu Zadruga »Hrvatska kaca« Bošnjaci i treću umjetnici okupljeni oko tvrtke »Stara Drava« iz Darde.

Sve u svemu, uspjela sajamska priredba, a šljivari se nadaju da će sljedeća biti još uspješnija.

Slavko Žebić

Pohodi li Gospa slavonsko mjesto Vladislavce?

Ja vjerujem, a drugi kako hoće

»Neka priča tko što hoće, ali moju priču može potvrditi barem 50 ljudi i žena koji su Gospu vidjeli. Ako netko u to ne vjeruje, to je njegov osobni problem. Pa nije svatko niti dostojan Gospina ukazanja«, kaže Gordana Keserović, čija je obiteljska kuća u Vladislavcima posljednjih dana u žiži javnosti

Piše: Slavko Žebić

VLADISLAVCI – Vladislavci, neveliko mjesto nedaleko Osijeka s tek nešto više od tisuće žitelja, uglavnom rimokatoličke vjere, po nacionalnom sastavu najviše Hrvata, zatim Mađara, nešto Srba i u posljednje vrijeme doseljenika iz Bosne, čiji mještani uglavnom žive od poljoprivrede, posljednjih je dana u žiži zanimanja javnosti, jer se na prozorima obiteljske kuće Keserović u ulici Kralja Tomislava 93, ukazala Gospa.

Mnoštvo se vjernika iz Vladislavaca i okolnih mjesta okupljalo ovih dana ispred spomenute kuće i molilo kronicu, jer u vjeronjenu je spas, mada su priče naših sugovornika suprotne, od onih koji se zaklinju da su je vidjeli, baš tu na ovome prozoru, ne na staklu već u dubini prednje sobe, do onih koji tvrde da bi naprosto trebalo oprati prozore.

»Nevjernim Tomama poručujem neka dođu s potrebitim priborom i deterdžentima pa neka sami operu prozore«, kaže Gordana Keserović, vlasnica kuće. »Ta

Prolazim tim putem svakodnevno i zagledam iz raznih kutova, silueta je uviijek vidljiva, ali ne smijem se baš zakleti da sam vidjela Gospu. Mogu samo reći da ljudi dolaze svakodnevno, iz mjesta i okolice, a jučer je tu bilo vozila s registracijama Osijeka, Belog Manastira, Đakova, Županje, Slatine, Virovitice, Požege, pa čak i Zagreba. Sada je jesen i poljoprivredni su radovi u tijeku, ali svaku se večer svijet okupi i moli se krunica«.

»I ja sam vidio Gospu«, kaže Ivan Šarac, sin Dragicin. »Prvoga sam je dana vidio na tom istom prozoru a sutradan sam vidio i Gospu a na drugom prozoru srce, kako se kaže srce Marijino! I dok smo tu stajali i razgovarali, skupilo se desetak ljudi, koji su pristigli automobilima raznih registracija i znatiželjno zagledali prozore. »Idem s puta«, kaže Ernest Ajtner iz Osijeka« i baš sam navratio da pogledam i da se uvjerim. Pa ne znam što da vam kažem, prvenstveno treba biti vjernik«.

»Ja sam Josip Falamić i radim na distribuciji robe u 'Fami-trade', prolazio sam pa baš da navratim, jer jučer sam čitao u novinama. Evo, ja ovdje vidim obrise i vidim Gospu«. »I ja sam je vidjela«, kaže Rozalija Lukačić. »Ja sam susjed, tu preko puta i došla sam odmah prvu večer, i dolazim svaki dan. Evo vidite, ovdje jasno možete vidjeti dragu Gospu«.

»Ja sam dolazio par dana za redom, iziđem iz auta i zagledam, ali ne mogu reći da sam vidio Gospu«, kaže Antun Kovačević iz Dopsina. »Vidite, ja sam porijeklom iz Morovića i mi smo tamo imali marijansko svetište i crkvu Marijinog uznesenja još iz 12. stoljeća, pa me je ovo baš zanimalo«. »Ma nema tu ništa«, kategoričan je Stjepan Šrempf iz Vladislavca. »Nemojte me ništa ni pitati. Gospa je dva čeka da se ukaže u Vladislavcima, pa zar vi možete povjerovati u to?«

»Neka priča tko što hoće, ali moju priču može potvrditi barem 50-60 ljudi i žena koji su Gospu vidjeli. Ako netko u to ne vjeruje, to je njegov osobni problem. Pa nije svatko niti dostojan Gospina ukazanja«, ljuti se gospođa Keserović. »Mene više zabrinjava što se naš župnik Mirko Rendulić, a u selu imamo župnu crkvu Rođenja sv. Ivana Krstitelja i crkveni nam je god 24. lipnja, ne želi očitovati, već je gotovo podrugljivo rekao kako i on ima prozore stare 40 godina i kako ih valja zamijeniti«.

Župnika toga prijedpodneva nismo zatekli

Ovdje sam vidjela Gospu: Gordana Keserović

I oni su vidjeli Gospu

stotinu puta sam ih već prala i kakve to ima veze. Ovo nije nikakva promidžba, već na prosto, ukazala se naša draga Gospa. Te večeri, u četvrtak, 22 rujna, ispratila sam brata Predraga negdje oko 22 sata i na posljednjem oknu drugoga prozora ugledam dragu Gospu. Pitala sam brata da li i on vidi, odmah sam pozvala muža Danijela, pa kada su mi i oni potvrdili, nešto kao da je prošlo kroz mene. Pozvala sam i prve susjede i svijet se začas okupio«.

VIJEST SE PRONIJELE: »Vijest se odmah pronijela kroz selo«, kaže Dragica Šarac, »i ja sam sutradan vidjela obrise.

u mjestu a niti načelnika Općine, Nedjeljka Radića, mada lokalna vlast s Gospinim ukazanjem i ne mora imati nikakve veze. Ja vjerujem, to je moj osobni svjetonazor, a drugi kako hoće i kako ih je volja.

ZNATIŽELJNICI DOLAZE: »I ja vjerujem«, kaže desetogodišnja Ivana, kći Gordanina i Danijelova. »Ja sam vidjela Gospu, a i moji vršnjaci, koji ovdje navraćaju svako poslijepodne kada dođemo iz škole. Uostalom, nije rijedak slučaj da se Gospa ukazivala baš djeci«.

I dok prolazimo širokim šorovima slavonskim, opustjelim zbog jesenskih radova na poljima, gdje vrijedni ratari svakodnevno otimaju od zloćudne prirode svaki kilogram plodova zemlje, jer kiše su ovoga ljeta i ove jeseni nesmiljene, pred kućom u Kralja Tomislava 93 zaustavljaju se automobili, kombiji i kamioni. Iz bliže i dalje okolice dolaze znatiželjnici uvjeriti se u istinitost priča i novinskih redaka, a znatiželja dovodi i novinare iz različitih redakcija.

Možda to Gospa doista pohodi ovo na-pačeno mjesto s prve crte bojišnice da vjernicima ulije nadu u bolje sutra, ili će i ova priča trajati tek tjedan, dva ili nešto više, slično događaju kada se Gospa ukazala na prozorima obiteljske kuće u Divaltovoj ulici u Osijeku.

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

Muči me pitanje da li oni koji dolaze u Grad i nastanjuju se u njemu prepoznaju duhovnost Grada i prepoznaju lice? Hoće li novi stanovnici Subotice uspjeti prepoznati dušu i lice mjesta u kom su se naselili i hoće li osjetiti da je to i za njihov život bitno da »ne počne povijest od njih« nego da se oni ugrade na »kolosijeke povijesti« kojim ovaj Grad već stoljećima putuje. Ostaje mi nada da će Subotičani biti toliko jaki da vrednotama zajedništva, suradnje i suživota pomognu novim sugrađanima »udahnuti« dušu i pokazati lice grada.

Živjela sveta Terezija

Lice moga grada

Naš grad ima svoje ime. Isti - na je da se istraživači i povjesničari još uvijek bave porijeklom i značenjem toga imena. Možda to i nije važno za život građana. Daleko važnije je kako ime toga grada zvuči i odjekuje u otkucanjima srca onih koji u njemu žive.

Da, grad ima svoje ime i ima svoju povijest. Ta povijest nije kratka i nije beznačajna. Prohujalo je više od šest stoljeća prvoga spomena Grada i prošla su vremena u kojima je svatko ugrađivao u taj grad sebe. Netko je, već prema tome ostavio gradu do te mjere sebe da je zadužio za sva vremena sve generacije. Svojim djelom, svojim radom je opečatio svoje vrijeme. Tako je podigao i nevidljivi spomenik sebi jer ono što mi danas imamo, što uživamo, ne bi mogli imati da nije bilo tih vrijednih ljudi koji su tako dali sebe u izgradnji povijesti toga grada, te je on dana sa njima i po njima prepoznatljiv. To je sigurno važno.

DUŠA GRADA: Ali još uvijek i ta činjenica nije dovoljni motiv da se svatko od stanovnika ovoga grada osjeti »zaduženim« doprinijeti od sebe i iz sebe najviše što može za opće dobro ovoga grada. Vrijeme uistinu označavaju velike osobnosti i ostavljaju dubok trag u povijesti, ali ipak oni ne čine grad. Oni su jednako tako, samo na izvanredni način, ugrađeni u Grad pa ih povijest dulje i više spominje. Ali ne bi mogli postojati i ne bi mogli izrasti u takve velikane da ostave trag ovom gradu da on nema svoje građane koji su jednako tako važni jer su iz sebe i sobom rodili i darovali takve veličine koji su označile vrijeme.

Mnoge sam susrete imao čast i zadatak organizirati. S mnogo sam se ljudi, koji su posjetili naš grad, susretao. Slušao sam mnoge druge koji su također imali prilike prisustvovati gostovanjima, susretima, dolascima u naš grad. Svi su ostali oduševljeni, svi su govorili ushićeno, svi su zaželjeli doći ponovno. Dok sam bio mlađi, vjerovao sam da je to tek uljudbena pristojnost gostiju da se tako oprašta ju od našega grada i da tako izraze svoju zahvalnost za naše gostoprinstvo. Međutim, kako sam sve stariji, a fenomen se ponavlja, pokušao sam proniknuti u istinitost

tih »oproštajnih riječi« naših gostiju. Kad bih htio sada nekako zajedničkim nazivnikom izreći sva ona priznanja i sve pohvale na račun našega grada, onda bi to bila prvo rečenica: Subotica ima dušu. Uistinu ta tvrdnja da jedan grad ima dušu je najveće priznanje jer duša je ona stvarnost koja daje život. Duša je stvarnost koja objedinjuje sve udove tijela u jedinstvo osobe. Ako naš grad ima jednu dušu koja je svima prepoznatljiva, onda je to najveće blago našega grada da smo unatoč povijesnih dugih stoljeća svih nedaća i darova, svih oluja i tih vremena, svih različitosti i raznolikosti ipak sačuvali prepoznatljivu »svoju dušu«, najveći uspjeh Subotičana.

LICE GRADA: Druga tvrdnja je jednako tako česta, a to je »lice« našega grada. Kada je on stvaran, kada je rastao, netko je brižno vodio brigu da njeguje to lice grada po komu se on i razlikuje, a i biva sličan »licima« one uljudbe koja oplemenjuje i daje prepoznati plemenite crte jedne duge povijesti utkane u lice i današnjice. Duboko me se doimlje sjećanje iz djetinjstva. Ja nisam rođen u Subotici. Dolazio sam sa sela svojim u goste u Grad. Najčešće sam volio biti u ulici Matije Gupca kod svoje pokojne tetke. Nedjelja jutro. Bio sam čak. Kako sam od ranog djetinjstva osjećao svećenički poziv, rado sam se budio na zvuk zvona. Tada se je zvonilo već ujutro u pet sati. Čujem zvono crkve svetog Jurja, čujem zvono crkve svetog Roka, duša se budi radosna. Žene su uranile, polile i omele sokak, ako je bila jesen pokupile lišće i Grad je počeo živjeti. U rane sate domaćice bi požurile na prvu misu u crkvu, a mi smo ostajali za drugu ili treću svećaniju misu. Blagovalo se svečano u krugu obitelji, a nama gostima bivalo još ljepše. Popodne se izišlo u grad. On je bio pun ljudi koji su šetali, razgovarali, susretali se. To je trajalo niz godina. I tada sam već u srcu osjetio dušu toga grada i prepoznavao lice toga grada. Od toga vremena puno se izmijenilo. Ne ustaje se više tako rano, ne metu se sokaci, nema ranih misa, ali ipak Subotica je ostala »umiven« grad koji i danas ima još sačuvanu i lice i dušu. Na svoj način naše vrijeme daje svoje crte tom licu i udahnuje duhovnost su-

vremenom duhu grada. To je malo drugačije nego što je nekad bilo. Mislim da nije bolje, ali nije ni gore. Ono je i dalje subotičko lice i duša.

ZAŠTITNICA GRADA: Ovih dana slavimo zaštitnicu našega grada, svetu Tereziju Avilsku. Već više od dva stoljeća nad našim gradom »bdiju« dva visoka tornja stolne bazilike svete Terezije. Ta žena, koja je označila u svoje vrijeme ne samo u Avili, ne samo u svome kar-melićanskom Redu, kao veliki reformator, nego i cijelu svoju domovinu Španjolsku i cijelu Katoličku Crkvu. Ta žena je naš zaštitnik. Kada je Grad postao slobodni Kraljevski grad, podigao je tada drugu crkvu po veličini u ondašnjoj Kaločko-Bačkoj Nadbiskupiji. Trebala je ona našem gradu. Neće mi biti zamjereno ako ustvrdim da je u duhovnost našega Grada bitno ugrađena duhovnost Terezije Avilske koja svojom zaštitom i zagovorom bdije nad ovim Gradom. Sigurno da naš grad ne bi imao takvu dušu, tako plemenitu, pa i »asket-sku« da nije zaštitnik Sveta Terezija.

Sada mi se nameće tjeskobno pitanje. U Subotici je nešto malo preko polovice stanovništva rođenih Subotičana. Oni čuvaju dušu i lice ovoga Grada. Muči me pitanje da li oni koji dolaze u Grad i nastanjuju se u njemu prepoznaju duhovnost Grada i prepoznaju lice? Hoće li novi stanovnici Subotice uspjeti prepoznati dušu i lice mjesta u kom su se naselili i hoće li osjetiti da je to i za njihov život bitno da »ne počne povijest od njih« nego da se oni ugrade na »kolosijeke povijesti« kojim ovaj Grad već stoljećima putuje.

Mučna pitanja, zar ne? Ostaje mi jedina nada da će Subotičani biti toliko jaki da vrednotama zajedništva, suradnje i suživota pomognu novim sugrađanima »udahnuti« dušu i pokazati lice grada. A što nama ostaje, vjernicima? Biti svjestan da je sveta Terezija i sada moćna zaštitnica. Biti pun pouzdanja da i sada tornjevi stolne bazilike i zvona Subotice nadahnjuju, oplemenjuju i oduhovljuju ovaj Grad. U Dubrovniku na dan zaštitnika govor završava poklikom: Živio sveti Vlaho, pa i ja kličem: Živjela sveta Terezija!

Piše:
Alojzije Stantić

O salašaru

Život čovjeka izvan varoši

*Sjednan s Božjim darovima uživa u izobilju prirode, to ga je oplimenilo i u škuli života naučilo da se sjedna s njom: živi od nje, al i za nju, zato se naspram nje nije odnosio kabadahijski * Sveg tog toliko nema varoščanin, te vridnote nije tako ostio, pa ni upio u se i zato ne mož svatit salašara zašto mu toliko godi salašarski život, usamljenički samo po svaćanju varoščanina*

Salašar je zemljodilac koji živi na svojoj zemlji el pod arendom na tuđem salašu, na ritko je i komencijaš (radnik koji stoji u *salašu gazde*), uvertan je ratar i stočar, zanatnik i trgovac, a salašarka je reduša (žena koja radi u salašu) i stanarica (žena koja radi napolju), gazdarica salaša s ovu stranu ograde. Obadvoje su počeli zajedno živit najčešće sa skromnim škulskim obrazovanjem, al su zato svršili škulu života u kojoj su naučili kako triba živit i radit na salašu, di čeljade mora tušta koječeg znat da s poslom izađe na kraj, valjano i na vrime.

Da salašar zavoli radit na zemlji, kod više naroda, pa tako i međ našima starima sve do oko XX. vika, bio je katkad adet, da su novorođenom muškarčiću pupak ocikli srpom, s virovanjem i željom da bude što bolji zemljodilac, da zavoli zemlju, jel će onda i njegova obitelj imat bolji život. Rad ovakog odsicanja pupka dite je katkad friško posli tog umrlo.

SAMOSTALNOST: Salašar sve zna šta triba opravat na zgradi i tušta koječeg na sernaju (pokretna imovina), čuvaran je s poljodilskim sersamom (alatom) i sernajom, a ako je bio još i dobar trgovac onda je dobro unovčio rod litine i odranjen josag (blago), a kroz nji i svoj rad. Salašarka je odranjena da bude dobra: supruža, majka, reduša, stanarica, jednom riči čeljade koje se stara da bude sve u redu s dicom i josagom (blagom) kad je čovik poslom na nji-el rad bilo čeg nije na salašu.

Najveća vridnost salašara je da je on sam svoj gazda, svedno dal mu je gazdaluk ušoren el usamljen, u njemu sam zapovida šta će i kako odranjivat, od njegovog zna-nja i Božje pomoći, el kako će bit vrime, zavisi kaki će mu bit domazluk: el će napridovat el propadat. U salašarskom gazdaluku salašar ima el odrani maltene sve šta mu triba, a kad mu zatriba pomoć el da obavi kaki veći poso tu su komšije da se med sobom ispomognu.

Od svi zanimanja salašar je najviše samostalan, ne pripuša varoš kojejakim potrebama, on u nju ide u crkvu i kad mu štogod triba u kakoj zvaniji (uredu), svrati na hetiju (nediljni pijačni dan) da proda višak roda, el samo zato da se obavisti šta ima novog onda kad nije bilo toliko koje-kaki medija ko danas. Na vašaru prodaje višak živine, a i kupuje šta mu triba u ga-

Salaš skriven iza drva

zdaluku. Ne mož proc ni jedan vašar, a da štogod ne kupi, jel ako nije ništa navašario tako je ko da nije bio na vašaru.

UPUĆEN NA SAMOG SEBE: Čeljad-sku ranu takoreć svu sam odranjiva, a kad mu od nje štogod triba to je navašario u kojejakim dućanima. Žena valjda nije propuštala ni jednu hetiju el vašar, morala je makar zavirit u refeški (tekstilni) dućan, jel joj skoro uvik štogod triba od rivarske (tekstilne) robe. Uvik su rad bilo čeg morali svratit i u kolonijani dućan, kad su se spremali za veće svece kupili su: bardak (oblik suda) petrolina (da svitli), kruva sv. Ivana (rogač), morskog (suvog) grožđa, mašine (šibice), kvasa, el...

Do II. svitskog rata salašar je ko i drugi narod u toj državi živio u kapitalizmu di je najviše bio upućen na samog sebe, al se i država starala da mu ocigura miran život, da mu propisima pomaže, kako bi od posla imo što više hasne, jel će onda i država do-bit kroz porciju (porez) veći dio od te hasne. Onda su poštivali starovinsko iskustvo da bogatu državu čine bogate obitelji. U takoj životnoj priliki zemljodilac nije čeko da mu kogod pomaže, daje, već je zasuko rukave i latio se posla, znao je da će jačanje domazluka zavisit od uspiha njegovog znanja i rada. Takom odnosu države naspram čovika triba zafalit da su marni salašari pun gospodarski razvoj doživili, naj-preg od kraja druge polovice XIX. vika do I. svitskog rata, a drugput u drugoj polovi-

ci trideseti godina prošlog vika, kad su se iskopeljali iz velike gospodarske krize od 1929. – 1933. godine.

VELIKANI: Sjednan s Božjim darovima uživa u izobilju prirode, to ga je oplimenilo i u škuli života naučilo da se sjedna s njom: živi od nje, al i za nju, zato se naspram nje nije odnosio kabadahijski. Sveg tog toliko nema varoščanin, te vridnote nije tako ostio, pa ni upio u se i zato ne mož svatit salašara zašto mu toliko godi salašarski život, usamljenički samo po svaćanju varoščanina.

U takom životu salašar je stvorio i svoju osobenu kulturu koja je utemeljena na spominitim vridnostima, koje su potakle tolike salašare da ostave dubok trag u kulturi Bunjevac. »Ravan plodna i bez kraja«, kako piva *Aleksa Kokić*, nadahnala je naše velikane prošlosti: karmelićanina *Tomu Gerarda Stantića*; *Đuru Stantića*, trkača na velikom glasu; akademika *Gaju Alagu* na glasu ko suradnik *Nilsa Bora*; akademika *Le-mešanina Stipana Vidakovića*; biskupe *Ivana Antunovića*, *Josipa Ikonića* (Ijjas József) i *Lajču Budanovića*, velikog pučkog pridvodnika *Blaška Rajića*, kerskog plebanoša; prof. dr. *Antu Šokčića*, prof. *Gabrijelu Šabić*, pisnike *Aleksu Kokića*, *Jakova Kopilovića*..., muzičara *Albu Vidakovića*..., i tolike druge koje nisam spominio, al i oni koji će njim se vrime-nom pridružiti.

Hrvati u drugoj polovici 19. stoljeća (69.)

Narodni preporod Hrvata u Dalmaciji

Na narodni preporod Hrvata u Dalmaciji sigurno je utjecao i dolazak Ljudevita Gaja 1841. godine, no i prije toga događaja u Dalmaciji su se javile ideje o jezičnome jedinstvu Hrvata. Preporod je počeo tek kada je 1. siječnja 1844. godine Ante Kuzmanić objavio prvi broj časopisa Zora dalmatinska.

U njemu su pjesme objavljivali Petar Preradović, Ivan August Kazančić i mnogi drugi intelektualci. Veličali su slogu dalmatinskih i prekovelebitskih Hrvata i njegovali pisanje na hrvatskome jeziku

Piše: Zdenko Samaržija

Uvođenje hrvatskoga jezika u upravu i političko ujedinjenje hrvatskih zemalja bili su temeljni zahtjevi preporoditelja u Dalmaciji. Ti su zahtjevi izrečeni u izornoj promidžbi za Dalmatinski sabor 1861. godine prevladavati će u političkoj borbi do završetka preporoda, do 1882. godine, od kada su na izborima za Dalmatinski sabor redovito pobjeđivali pripadnici Narodne stranke. Vođe preporoda u Dalmaciji i najistaknutiji članovi Narodne stranke bili su *Miho Klaić* i *Mihovil Pavlinović*.

Dalmatinski su preporoditelji ideje širili pomoću Narodnog lista koji je izlazio u Zadru od 1862. godine. Nakon oštrog polemika između hrvatskih preporoditelja i talijanskih autonomnaša, većinom Talijana, koji su činili oligarhijski stalež i koji su bili izrazito gospodarski moćni, ali i obračuna s pristalicama slavo-dalmatinske ideje, narodnjaci su tiskali »Il Nazionale dvojezično« (od 1869. do 1872. godine). Potonjih godina hrvatski jezik i *Gajeva* ortografija te *Babukićev* pravopis istisnuli su iz »Narodnoga lista« talijanski jezik i drugačije ortografije. Od 1876. godine »Narodni list« izlazi samo na hrvatskome jeziku.

FAVORIZIRANJE TALIJANA: Iako je Narodna stranka osvojila većinu zastup-

ničkih mjesta u Saboru, nije mogla ostvariti svoje političke ciljeve, jer bečkom dvoru nije odgovaralo političko ujedinjenje Dalmacije s Banskom Hrvatskom. Favorizirane talijanske manjine od strane bečkoga dvora te optužbe da su preporoditelji produžena ruka ruske ekspanzionističke politike neprestano su gušili ideje o prometno-

me povezivanju Dalmacije s Banskom Hrvatskom kao i želju za političkim ujedinjenjem Dalmacije i Banske Hrvatske.

MIHOVIL PAVLINOVIĆ: Miho Pavlinović rođen je u Podgori 1831. godine. Bio je zastupnik u Dalmatinskom saboru gdje se gorljivo zauzimao za pravo Hrvata da se u državnim institucijama služe hrvatskim jezikom. Pisao je u »Kolendaru Matice dalmatinske« i »Narodnome listu«, u kojem je bio urednik. U Carevinskome vijeću progovorio je hrvatskim jezikom. Premda je prijateljevao sa *Strossmayerom* i premda je surađivao s JAZU-om, bio je sklon pravaškim idejama.

AUTONOMONAŠI: Međutim, *Kuzmanić* nije htio prihvatiti Gajev pravopis i veličao je slavo-dalmatinsku ideju te nije prihvatio ideju političkoga sjedinjenja Dalmacije s Banskom Hrvatskom.

Znatnu je ulogu u jačanju hrvatske svijesti kod građanske inteligencije isprva je imao *Nikole Tommaseo*, Šibenčanin, koji je naglašavao svoje slavenstvo. Nakon razilaženje narodnjaka s pristalicama slavo-dalmatinske ideje, to jest polemike *Natka Nodila* s *Nikolom Tommaseom*, autonomonaši su izbacili narodnjake iz kavana gdje su se okupljali gornji slojevi građana. Narodnjaci su u gradovima osnivali čitaonice i u njima širili hrvatsku ideologiju. Najveći protivnici hrvatskoga nacionalno-integracijskoga procesa bili su *Lazar Matula*, namjesnik u Dalmaciji, *Anton Bajamonti*, vođa autonomonaša, te *Franjo Borelli*, zadarski veleposjednik i jedan od vođa autonomonaša. *Antun Bajamonti*. On je bio od 1860. do 1880. godine načelnik Splita. Za njegovoga su upravljanja gradom dovršeni kazalište i Prokurativa. Uveden je vodovod i plinska rasvjeta i modernizirana je i gradska uprava.

Narodna stranka	Autonomonaši
Dio svećenika, profesora i učitelja	Najviši slojevi društva; člнови državne uprave, poduzetnici i zemljoposjednici
Traže ujedinjenje Dalmacije s Banskom Hrvatskom	Žele očuvati autonomiju Dalmacije u sastavu Austrijske Carevine
Nastoje kroatizirati inače talijanizirani javni život	Protive se sjedinjenju Dalmacije s Banskom Hrvatskom
Zalažu se za uvođenje hrvatskoga jezika u upravu, pravosuđe i škole	Favoriziraju talijansku kulturu te talijanski jezik u upravi, pravosuđu i školama

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Događaj stoljeća se ipak ne može opisati samo u pet rečenica kao što smo bili prinuđeni u prošlom broju, zbog natezanja velikih sila »do posljednjeg daha«, bili smo u pravom »cajnotu«.

A sad polagano. Ursula Plassnik, ministrica vanjskih poslova Austrije, plava dama iz Koruške, bila je ta koja je ultra-umišljenog u moć Velike Britanije, kolegu Jacka »The Knife« Strowa izbezumila u noći između 3. i 4. listopada, premda to nije »Noć vještica«, kad mu je tri puta rekla NO, NO, NO, za prijam Turske bez Hrvatske na razgovor o stabilizaciji i priključenju EU, te tako nije uspio »pomesti s palube« Hrvatsku. Zalud je »The Knife«, premda britak Britanac, tvrdio da je u dvorcu vidio »duha« Austro-Ugarske Dunavske Republike u pratnji Slovenije, Slovačke i Luxembourga, iznad kojeg su lebdjeli i papa u otpočinjanju Wojtila i »željezni kancelar Bismarck, anglosaksonski klub se morao odreći svojih kombinacija (nema više Churchilla) i sage o moći, sad imaju Hary Pottera za zabavu, a politička svemoć je otišla negdje drugdje!

Naša domicilna Srbija i Crna Gora

Prema pisanju »Danasa« 7. listopada 2005. godine naprasno je otvoren obnovljeni »Most slobode« u Novom Sadu od strane radikalne gradonačelnice »Naše Maje« i njene družine, premda je svečano otvorenje uz sudjelovanje gostiju iz Europe, koja je platila izgradnju, zakazano za 11. listopada. Gojkovića je bila na čelu kolone u nekakvom partizanskom odijelu, s izbačenom bijelom kragmom na reve-

Kad Nobelovu nagradu za mir, koju dodjeljuje Norveški parlament, dobije Arapin, to je svakako vijest, premda je Egipćanin Mohamed el Baradej, šef Međunarodne agencije za atomsku energiju pri OUN, dakako, kontrolira - jući nemilosrdno Sjevernu Koreju i Iran, i neprekidno se boreći protiv svih koji bi da zlouporabe to najveće zlo za čovječanstvo, ovo zaslužio zasigurno. Osobito što je i Amerikancima podvukao kako nije našao sigurnih dokaza da je Irak imao bojno atomsko oružje, što je bio glavni Bushov

(je li i Crnogorcima?) lako je primljena u razgovore, jer ka-ko drugačije mogu »velikih 9« kontrolirati problem Kosova, Republike Srpske (uskoro bez policije), Mladića and Karadžića, strateški izlaz na južni Jadran za bešavne naftne cijevi iz Kaspijskog mora i američku željeznicu u Smederevu U. S. Steel, koja sve to pravi, a paze Bondsteel i Krivolak poizdale. I Carla del Ponte je u posljednji tren »prešla preko mosta«, imaju dame instinkt što će se dogoditi i odjednom »samo Gotovina« nije bilo tako bitno, primaju se i kartice na poček! I dva dana poslije »kad su jaganjci utihnuli« pojavili su se skupa na TV (nekoj) Strašna Carla (uragan) i Jack The Knife s nekakvim nebuloznim objašnjenjem o svojoj promjeni stava »oprostite, nismo baš tako mislili itd.), a vlak na Zapad je ipak prošao sve zasjede. Cirkus »Luxembourg« je svršio program: srpska papazjanija na žaru (predjelo), turski čoček u hrvatskom lajbecu za-kopčanom, u Amerike tri karike, tko nabije taj dobije... Na-
vali narode, iza šatre je vašar... I dosta o tomu, navalimo na 70.000 propisa i potpropisa o Europskoj uniji, možemo mi to. Što je bilo, bilo je!

ru, dok su radnici još bojili ili farbali most, dakle Ona nije imala radikalsku uniformu ili takvo što i ne postoji! Otvorenje već i prije otvorenog mosta zvuči kao nekakva postmoderna drama gdje četiri osobe pričaju tri zasebne priče, ali zaboga mi nismo u kazalištu gdje se ipak rade probe, pa i generalne. Gdje je Mika Antić i njegova Vojvodina sada? Sramota!

adut za rat (o nafti ćemo drugi put!). Moram se obvezno sjetiti kako je drug Tito strašno želio tu nagradu i kako su tisuće na tomu radile, od naših pisaca do afričkih vračeva i svih nesvrstanih Kubanaca, ali nemilosrdni Norvežani,

tj. vikinzi ne opraštaju stradanja civilnog pučanstva u ratovima, a tu ne pomažu ni tri ordena Narodnog heroja! To je druga strana svjetske slave. Zato puno njih ne voli Helsinški odbor za ljudska prava u puno zemalja.

Za razliku od priče o šahu iz prošle kolumne, svi mladi svijeta znaju najbogatijeg sportaša Michaela Schumachera, vozača Formule 1 i njegov posebne nijanse crveni Ferrari, šest ili sedam puta šampionski u Formuli 1 (u zbroju bodova svih utrka u godini), nadalje Valentina Rossija, peterostrukog prvaka svijeta u motociklizmu (500 cm³ -

Jamaha), i priču o heroju života Lanceu Armstrongu, sedam puta prvaku Tour de Francea, svi znamo bike utrku svijeta, kad je pobijedio i najveću svoju utrku, tj. karcinom testisa. I na koncu, sve čestitke mladom (23 godine) Fernandu Alonsu, koji je u zbroju svih utrka 2005. godine pobijedio u Formuli 1, toj najluđoj jurnjavi bolida na svijetu!

Upis djece u Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo«

Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« poziva roditelje čija su djeca zainteresirana za crtanje i slikanje da prijave svoju djecu na telefon 524-938. Rad će se odvijati subotom u terminu od 9 do 11 sati u zgradi zaostavštini dr. Vinka Perčića u Ulici Bledska 2.

Predaja u kamenu sačuvana

Otrotnomnom djelu dr. Dezső Csúszó a »Könyörgésünk színhelyei – II-III« (Subotica 2003, 2004, 2005), u nakladi »Eletjela«, govorili su: dr. Antal Hegedűs, mr. Valeria Devavari i Milovan Miković, u Kapeli crkve sv. Mihovila prilikom promocije knjige 9. listopada. Autor je do sada obradio bezmalo 400 spomen-križeva što su u 20. i prethodnim stoljećima podignuti u subotičkom ataru. Uskoro, treba biti tiskan četvrti tom u kojem će biti obrađeni križevi u Bajmoku i Čantaviru. Sa stanovišta Hrvata, odnosno, Bunjevaca, djelo dr. Csúszóa, među ostalim, značajno je i radi toga što svjedoči kako su tekst na ovim sakralnim objektima ispisivali prema hrvatskom standardu svoga doba, uz rijetka odstupanja, što na najbolji način opovrgava sva dosadašnja osporavanja raširenosti hrvatskog jezika u ovom podneblju.

Dječji Festival folklora u Tavankutu

Priredba za najmlađe, X. dječji Festival folklora pod nazivom »Djeca su ukras svijeta« održat će se 15. listopada u Tavankutu u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec«. Svečani program počinje u 19 sati u Domu kulture. Ulaznice se mogu kupiti na dan koncerta, na билетarnici Doma kulture, po cijeni od 80 dinara.

Poziv na Smotru učeničkih zadruga

Na 17. Smotru učeničkih zadruga Republike Hrvatske pozva ne su i OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice, OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta i Srednja poljoprivredna škola iz Bačke Topole. Smotra će se održati u Zadru od 18. do 22. listopada, a učenici iz Vojvodine predstaviti će svoje radove od slame.

Promocija »Hrcka« u Tavankutu

U OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, u dva hrvatska odjela, 5. listopada održana je promocija »Hrcka«, dječjeg podlistka tjednika »Hrvatska riječ«. Učiteljica Dobrila Puljić podijelila je učenicima »Hrcka«, a zatim razgovarala s djecom o tome što bi oni voljeli čitati u njihovu listu. Učenici su dali nekoliko prijedloga koji će učiniti »Hrcka« za njih još zanimljivijim.

Završene 35. varaždinske barokne večeri

Podjelom nagrada, 9. listopada završene su 35. varaždinske barokne večeri. Nagradu »Ivan Lukačić« za najveći umjetnički domet ansambla dodijeljen je ansamblu »Labyrinth« specifičnog sastava – isključivo od obitelji glazbala viola da gamba, za koncert održan 30. rujna sa solistom kontratenorom Davidom Cordierom i pod umjetničkim vodstvom Paola Pandolfa u velikoj koncertnoj dvorani varaždinskog HNK-a. Nagrada »Ivan Lukačević« za muzikološki rad koji bitno pridonosi istraživanju naše glazbene baštine dodijeljena je Miljenku Grgiću, a nagrada »Jurica Murai« za iznimno umjetničko ostvarenje dodijeljena je slovenskom dirigentu Mirku Cudermanu, dok je Vjesnikovu nagradu »Kantor« za interpretaciju djela Johana Sebastiana Bacha dodijeljena hrvatskoj čembalistici Višnji Mažuran.

Međuopćinska organizacija slijepih i slabovidnih organizira koncerte

U povodu Svjetskog dana bijelog štapa, Međuopćinska organizacija slijepih i slabovidnih organizirala je koncert pod nazivom »Vidim te srcem«. Koncert, pod pokroviteljstvom lokalne samouprave, održan je u četvrtak, 13. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, a nastupili su učenici srednje Muzičke škole iz Subotice. Još jedan koncert kojega organizira Međuopćinska organizacija slijepih i slabovidnih bit će održan u subotu, 15. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Na njemu će nastupiti pijanist iz Mađarske Tamás Érdi, a na programu su djela Mozarta, Beethovena, Liszta, Bartóka i Kodályja. Tamás Érdi rođen je u Budimpešti 1979. godine, vid je izgubio kao novorođenče, a glasovir je počeo svirati s 5 godina. U 17 godini dobiva prvu nagradu u Moskvi na međunarodnom natjecanju, studira u Beču, a postdiplomski studij završava u Torontu u Kanadi, gdje dobiva zvanje umjetnika. Nastupao je u mnogim gradovima diljem svijeta. Koncert počinje u 20 sati, a ulaz je slobodan.

Promocija nove knjige Vojislava Sekelja »U izmučenim riječima«, u izdanju NIU »Hrvatska riječ«

O riječima u dobu nijemosti

*Predstavljena prva knjiga u izdanju novopokrenute nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« **
O knjizi pjesama »U izmučenim riječima« i djelu Vojislava Sekelja govorili su Milovan Miković, dr. sc.
Sanja Vulić, Franjo Petrinović i Lazar Merković

Promocija nove knjige Vojislava Sekelja održana je 7. listopada u Svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. O ovoj knjizi pjesama, prvoj u novopokrenutoj nakladničkoj djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, govorili su: urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, književnik Milovan Miković, recenzentica i lektorica knjige dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba, književnik i književni kritičar iz Novog Sada Franjo Petrinović i književnik iz Subotice Lazar Merković.

Urednik izdanja Milovan Miković ukratko je predstavio književni opus pjesnika, romanopisca, dramskog pisca, kritičara, publicista, pokretača, vlasnika i odgovornog urednika nekadašnjeg dvotjednika »Žig« Vojislava Sekelja, kojemu je knjiga pjesama »U izmučenim riječima« deveto tiskano djelo.

PROCES SAMOPROPITIVANJA:

»Među stihovima iz najnovije Sekeljeve knjige pjesama, pozornost nam jednako privlače oni koji se doimaju odbljescima sjećanja na herojsko doba vlastita hedonističkog trošenja – daleku sada već stalnost, u svijetu, u kojem jedina stalnost, uistinu, jeste nestalnost. *Do tebe / nepostojana ženo / obilaznim putom / treba mi pola sata. / U oba smjera. / Hladnog hoda. / Smiri se srce / smiri / ubrzaj otkucaje / ta nije sve u nogama / a ni u međunožju / vrućih usana. / Uostalom čemu na put / i poći. U navedenim stihovima pjesnik se bez ostataka i beskompromisno upušta u obračun sa samim sobom, na način što ga čitatelj nužno shvaća upravo onako kako pjesnik želi, kao izvanosobni postupak, mučan, ali nužan proces samopropitivanja i preokretanja osobne, ili zajedničke promašenosti, nevolje, uskraćenosti, nesreće – u pjesničku temu, u knjigu pjesama, koja činom zaboravljanja može postati obezglavljena, izgubiti osobnost: *Odvest će Vas / jednog dana / na razna stratišta / i poslagati na police / među ostale knjige. / Onda će jednoga dana / spremačica nježno / obrisati načitanu prašinu / sa Vaših korica. / Bit će to bezbolna operacija / i neće zamijetiti / da ste obezglavljene. / Pjesme moje jadne i drage.* A kada, ipak, odmjerenom (samo) ironiziranjem, smijeni naboj autentična i neresuširana straha, kada pjesnik ogoli svoju*

vlastitost u stihovima, kada oni postanu sinonim intime, čujemo ga kako sebi govori: *Plašim se zime! / Zime koju neću doživjeti. / Strah je velik! / Zimski kaput iskrzan. / drveni ničemu ne služi / truljenje je upornije / od nedoživljene zime. / I sve to nježno / pokriva vječna bjelina snijega. / U prolazu maglovita nadahnuća / sunce se rađa*«, kazao je Miković, navodeći Sekeljeve stihove, a zatim je iznio zapažanje kako se Sekelj, za razliku od nekih pjesnika, zauvijek udaljio od narcisoidnog orgijanja, i u tom kontekstu njega već mrzi izravno pokazati što zapravo misli o nadriučnim poznavateljima tipova ispisivanja stihova u ovom

vremenog svijeta. Prestaje postojati. Ovo srećom nije slučaj s pjesnikom Sekeljom«, rekao je među ostalim Miković o novoj knjizi Sekelja.

VIŠESLOJAN POETSKI IZRIČAJ: Recenzentica knjige, dr. sc. Sanja Vulić, istaknula je kako su svega tri godine prošle od objavljivanja Sekeljeva osebnog poetskog djela »Uzmi dodaj« na suvremenom hrvatskom književnom jeziku, a pred čitateljima je novo djelo napisano na tom istom idiomu – pjesnička zbirka sa snažno stilski obilježenim naslovom »U izmučenim riječima«.

»Sekeljevo je stvaralaštvo prepoznatli-

Pjesnik izmučenih riječi: Vojislav Sekelj

podneblju i poetsko-modelskog propitivanja jezika.

»Najvažnije pjesnikovo iskustvo je ono s riječima. Istina, one se, gdje kada mogu i nedolično ponijeti i kada se to, nedajbože dogodi, pjesnik ih očinski i s razumijevanjem prekorišćuje. I ne samo upozorava, ako je, pače, ljutit, pjesnik ih grdi, izaziva ih, sprda im se, odričući im najvažnije svojstvo – njihovu moć srastanja u jezik. A tko nema jezika, koji je bez riječi nema podlogu na kojoj bi se mogao osoviti. S gubitkom vertikale, gubi sebe i druge, a budući da nije zadobio sposobnost komuniciranja, ispada iz sustava, te više ne sudjeluje u traženju odgovora na izazove su-

vo po svojoj kompleksnosti, po tom što ga je moguće iščitavati na više načina. Taj mi se zaključak snažno nametnuo pri susretu s djelom »Uzmi dodaj«, a pjesnička zbirka »U izmučenim riječima« ponovo je evocirala tu značajku Sekeljeve poetike koju nipošto nije moguće zanemariti. Zato je izbor jednoga od mogućih pristupa toj pjesničkoj zbirci uvijek i nedvojbeno subjektivan. Knjiga pjesama »U izmučenim riječima« sastoji se od triju tematskih cjelina naslovljenih »Homer izbora imao nije«, zatim »U gluho, nijemo neko doba riječi« i »Tuga poput piga«. Već na početku prve tematske cjeline, pjesnik na sarkastičan način naznačuje koliko je malen interes su-

vremenoga čovjeka za poeziju: *Izdao sam / nekoliko zbirki pjesama / među kojima najpoznatija je / ona još / nenapisana*. Da bi preživio, pjesnik se mora suočavati sa svakodnevnim poteškoćama koje donosi život: *Noću dilema / me proganja stara / cijepati drva / prije ili poslije / pisanja poezije?* Prije koju godinu čula sam od jednog kvalitetskog dirigenta da mu se često zna nematnuti dvojba hoće li se prije prihvatiti kuhanja ili Bramsovih partitura. Kada sam pročitala ove stihove, sjetila sam se toga dirigenta – izgleda da je takav život sudbina mnogih današnjih umjetnika«, rekla je dr. sc. Vulić i istaknula da je odnosom prema riječi, prema umjetnosti riječi, Sekelj zaokupljen i u drugoj tematskoj cjelini.

»Egzistencijalni strah iz prve tematske cjeline u drugoj se tematskoj cjelini još potencira, a tjeskobi zbog materijalne oskudice pridružuje se i tjeskoba zbog opće

Sudionici promocije: Milovan Miković, Lazar Merковиć, Vojislav Sekelj, Sanja Vulić i Franjo Petrinović

društvene situacije u sredini u kojoj živi, dok sumnja u vlastite stvaralačke moći kulminira u trećoj tematskoj cjelini, što u pjesmi 'Traženje' rezultira tjeskobom, pače i makabričnim raspoloženjem: *Nemojte me tražiti / mene u pjesmi nema. / Drugi crvi oko mene / kolo vode*«, rekla je dr. sc. Vulić i napomenula da je iznimno važno istaknuti zreliji i razvijeniji Sekeljev poetski izričaj u ovoj najnovijoj knjizi od izričaja u njegovim prethodnim djelima, a takvim svojim odnosom prema hrvatskomu književnomu jeziku, Sekelj nedvosmi-

sleno očekuje, pa i nalazi svoje mjesto u suvremenoj hrvatskoj književnosti.

IZMUČENE RIJEČI: Sljedeći sudionik u programu književne večeri, Franjo Petrinović, postavio je pitanje zašto su se u našem aktualnom vremenu riječi ispraznile i zbog čega postoji rascjep između stvari, pojmova i riječi?

»Upotrebljavamo riječi koje više ne kazuju o egzistenciji i pojavama kojima smo okruženi. Za očekivati bi bilo da pjesnik ima muku poslagati takve riječi radi ostvarenja pjesme i iskazivanja pjesničkog subjekta. Sekelju to ipak uspijeva, ali postoji li ikakav smisao danas pjevati o svijetu? Danas je vrlo teško imenovati ono što želimo. Na koncu 20. stoljeća dogodio se gubitak između riječi, stvari i pojava. O lažima koje se iskazuju brbljivim riječima pjeva Sekelj. Riječi su izmučene ne ikad. Nije to pitanje samo o tome, imaju li knjige danas smisla? Pitanje je, možemo li riječima imenovati ono što želimo, ono što nas okružuje, a u situaciji smo uporabe riječi kojima ništa ne imenujemo. Kako onda imenovati ono što nam se dešava, kako zasnovati pjesmu? Kako vratiti pravi značaj riječima? Egzistencijalna tjeskoba ne ostavlja puno prostora za nadu. Sekelj pjeva bez velikih metafora, slika, reducirano,

pjeva gorko-ironično o nijemosti ovoga doba. Sekelj u ovoj knjizi postiže upitni govor o smislu bitisanja i smislu poezije«, rekao je Petrinović.

Na koncu književne večeri Lazar Merковиć je uputio čestitke nakladniku NIU »Hrvatska riječ« na oživotvorenju izdavačke djelatnosti i autoru Sekelju na njegovom devetom djelu, a istaknuo je značaj dvotjednika »Žig«, čiji je glavni i odgovorni urednik bio Sekelj.

»Razvijajući i njegujući kritičku, analitičku riječ u nesklonim vremenima i uvjetima, kada je ratna mašina miloševićevske ere svim sredstvima opresije i represije gušila svaku slobodnu misao, 'Žig' je postupno prerastao u respektabilnog glasnogovornika budućeg demokratskog društva. U 'Žig' je Sekelj ugradio dio svoje slojevitosti, dobar dio svoje životne energije i kreativnosti. 'Žig' je s vremena na vrijeme bio pjesma. Pjesma Vojislava Sekelja, koja se svestrano ispoljava u tim novinama. Otuda proizilazi poruka: cjelokupan opus Sekelja jedna je neraskidiva cjelina«, rekao je među ostalim Merковиć, nakon čega je Miković pročitao nekoliko pjesama Vojislava Sekelja koje je publika pozdravila pljescima.

Z. Sarić

Zvonimir Perušić, direktor NIU »Hrvatska riječ«, o pokrenutoj nakladničkoj djelatnosti

Do rezultata objedinjeni, a ne razjedinjeni

Na početku književne večeri publici se obratio direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić, koji je istaknuo dvostruki značaj ove književne večeri. »Osim što je ovo nova promocija pjesnika izmučenih riječi – Vojislava Sekelja – ovo je i večer promocije nakladničke djelatnosti Novinsko-izdavačke ustanove 'Hrvatska riječ', koja je ovim činom i formalno pokrenuta«, rekao je Perušić.

»Kao što je svima dobro znano, Novinsko-izdavačka ustanova 'Hrvatska riječ' zaokružila je, ili je na kraju sa zaokruživa- njem, jedne svoje uloge, one informativ-

ne. Ali, ova je ustanova osnovana i zbog toga da bi, kao profesionalna institucija, na sustavan način uredila i provodila nakladničku djelatnost unutar hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori, jer je to interes hrvatske zajednice. S tim ciljem utvrđen je plan i program nakladničke djelatnosti, koji sadrži osam edicija, a koji je dobio podršku ovlaštenih tijela hrvatske zajednice, odnosno Hrvatskog nacionalnog vijeća, kao i nadležnih u državi na pokrajinskoj razini. Smatramo, zapravo vjerujemo, da se u manjinskim nacionalnim zajednicama rezultat može postići obje-

njenim, a ne razjedinjenim snagama. Upravo toga radi, mi u 'Hrvatskoj riječi', ali i u Hrvatskom nacionalnom vijeću, želimo pomoći da se bogata i raznolika nakladnička djelatnost u hrvatskoj zajednici, u kojoj ima više različitih nakladnika, osnaži uvođenjem u široko prihvaćeni sustav nakladničke djelatnosti, koji će provoditi profesionalna ustanova sa svojim resursima«, rekao je Perušić i naglasio da su vrata »Hrvatske riječi« otvorena svima koji žele surađivati.

Svečanost u povodu Zavitnog dana u Bačkom Monoštoru

Raspjevana Šokadija

*U folklornom dijelu kulturno-umjetničkog programa nastupili članovi KUDH-a »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, KUD-a »Rumunka« iz Bačkog Monoštora i KPZH-a »Šokadija iz Sonte« * Solistički koncert je održao popularni pjevač Krunoslav Kićo Slabinac * Otvorena izložba slika Stipana Kovača Malanke pod nazivom »Monoštor na dlanu«*

Pjesma i ples na svečanosti Zavitnog dana »Najsela«

Atraktivan nastup Somboraca

U Bačkom Monoštoru održana je 9. listopada svečanost u povodu Zavitnog dana. Svečanost je obilježena kulturno-umjetničkim programom u kojemu su pred brojnom publikom u sportskoj dvorani Osnovne škole »22 oktobar« nastupili članovi Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora, Kulturno-umjetničkog društva »Rumunka« iz Bačkog Monoštora i članovi Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte, a solistički koncert je održao popularni pjevač Krunoslav Kićo Slabinac.

Svečanost je održana prije Zavitnog dana, kada žitelji Bačkog Monoštora 13. listopada svake godine odaju štovanje Majci Božjoj svetom misom zahvalnicom. Zavitni dan sela obilježava se još od 1944. godine, kada se tadašnji župnik Matija Zvekanović sa župljanima zavjetovao Majci Božjoj, jer je tog 13. listopada 1944. godine, na dan posljednjeg Gospinog ukazanja u Fatimi, minula opasnost od ratnog razaranja sela.

»NAJSELO 2004.«: Stihovi Katice Pašić: »Ima jedno selo nije baš ni malo, u blizini Sombora / građeno je u kavadrat / dvanaest sokaka i sto osam čoškova / sokaci su pravi, široki i na svakom čošku, / četiri čoška ima / to je nezamislivo, to se videt mora«, kojima je program započet, izmamili su

pljesak publike, a voditeljica programa Marija Mrgić pozdravila je Monoštorce, goste i sudionike programa, nakon čega su nastupili domaćini, članovi KUDH-a »Bodrog« sa splotom šokačkih pjesama i plesova »Most«.

Nakon pjesme i plesa, predsjednik KUDH-a »Bodrog« i potpredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Stipan Šimunov također je uputio pozdravne riječi publici i gostima i iznio svoje uvjerenje da su Monoštorci brojnim aktivnostima u okviru Društva »Bodrog« opravdali nagradu »Najselo 2004.«, koja im je dodijeljena kao godišnja Nagrada za kulturu Hrvatske matice iseljenika za najuspješnije selo hrvatskih manjina u Europi, a zatim je predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Lazo Vojnić Hajduk zaželio uspješnu afirmaciju šokačkih Hrvata iz Monoštora i u budućnosti.

ZADUŽBINA ZA GENERACIJE KOJE DOLAZE: Pozdravne riječi Monoštorcima i gostima na svečanosti Zavitnog dana sela Monoštor i župske zajednice, uputio je u ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, vlč. dr. Andrija Kopilović:

»Bilo nam je lijepo prošle godine kada je Monoštor dobio odličje najvećega priznanja kao zajednica i mjesto 'Najselo 2004.' od Hrvatske matice iseljenika. Tada sam govorio u njihovo ime, a sada sam sretan što mogu govoriti u ime jedne institucije za

kulturu, povijest i duhovnost koja ima osobitu brigu njegovanja kulturne baštine, proučavanja povijesti i produbljivanja duhovnosti. Kultura je baština, ali i zadatak od samoga življenja do stvaranja onih vrednota koje ostaju ne samo obogaćujuće u našem životu, nego trajno, kao zadužbina i za generacije koje dolaze iza nas. Kultura je kult, a kult je Bogoštovlje i čovjekoljublje. Zato je svaka kulturna večer susret vertikale i horizontale vrednota u čijem je središtu duh čovjeka koji zna živjeti, vrednovati i baštiniti. Večeras je naglašena i povijesna dimenzija ovoga slavlja, jer je upravo šezdeset godina od onoga velikoga zavjeta koji nas i danas obvezuje, a to je spas ovoga sela od planirane propasti kojoj je na put stao Svevišnji, zahvaljujući upravo vjeri vaših otaca i majki. Večeras se sjećamo, a 13-og ćemo se naći i na samom zavjetu da bi mlađima ostavili u testament

Brojni gosti na slavlju u Bačkom Monoštoru

Domaćin: Stipan Šimunov

povijest ne samo ovih šezdeset godina, nego od početka, do naših dana, tako protkanih i utkanih u ovo selo da ono s pravom nosi naslov Najsela«, rekao je vlč. dr. Kopilović i istaknuo da ga osobito veseli dimenzija duhovnosti na ovoj svečanosti, jer je svaka pjesma i igra raspjevane šokačke duše u riječi i ritmu odraz dubine i ljepote iskonske Šokačke duhovnosti.

Uslijedile su pozdravne riječi generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici *Davora Vidiša*, generalnog konzula Republike Hrvatske u Mađarskoj *Ivana Bandića*, potpredsjednice Skupštine Općine Sombor *Márte Horvát Odri* i direktora NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimira Perušića*, a Stipan Šimunov je pozdravio svećenike Katoličke i Pravoslavne crkve, kao i

monoštarskog župnika vlč. *Gorana Vilova*, te hrvatske novinare iz Bača koji kreiraju radio-emisiju »Zvući naše ravnice« i zahvalio se brojnim sponzorima koji su pomogli održavanje ove svečanosti, kao i na razumijevanju i pomoći Osnovnoj školi »22. oktobar« i tajniku Mjesne zajednice *Zoranu Mileru*.

KONCERT KIĆE SLABINCA: Nakon stihova: »Kraj Dunava sva su sela mala / Šokica se Bunjevcu dopala« nastupili su članovi HKUD-a »Vladimir Nazor«, koji su pjesmu i ples ugradili u atraktivan igrokaz. Nakon njihovog nastupa, *Antun Kovač* je recitirao svoju pjesmu »Salaši na spratu«, a zatim su nastupili članovi KUD-a »Rumunka« koji su se predstavili s plesnom točkom »Romska večer«. Uslijedio je nastup članova KPZH »Šokadija« koji su svojim plesom potvrdili stihove: »Kad zaigra mlada šokadija, pod njima se zemljica savija«, a velikim pljeskom publi-

ke nagrađen je i nastup pjevačke skupine KUDH-a »Bodrog«, koja je s ostalim sudionicima programa otpjevala pjesmu »Naši stari«.

Kulturno-umjetnički program u povodu Zavitnog dana okončao se uspješnim solističkim koncertom popularnog pjevača Krunoslava Kiće Slabinca koji je pjevao bečarce i pjesme uz tamburašku glazbu, ali i one iz domena zabavne glazbe, kao što su »Plavuša« i »Zbog jedne divne crne žene«, a otpjevao je i rock'n'roll pjesmu posvećenu njegovoj generaciji koja je rasla uz rock muziku, a koja se zove »Rock'n'roll band«. Publika je srdačno pozdravila pjevača Slabinca i dugotrajnim je pljescima oduševljeno reagirala poslije svake izvedene pjesme. Nastup popularnog pjevača zaključio je slavlje i zabavu u Bačkom Monoštoru na zadovoljstvo svih.

Z. Sarić

Među gostima: Lazo Vojnić Hajduk i vlč. dr. Andrija Kopilović

»Pobožni bečar«: Krunoslav Kićo Slabinac

U Zemunu predstavljen »Zbornik radova« sa znanstvenog skupa »Dani Ilije Okrugića«

Pogled u budućnost iz daleke prošlosti

*U »Zborniku« je obrađen opus Ilije Okrugića, od svećeničkog i ekumenskog djelovanja, preko lirske poezije i glazbe, pa sve do dramskih djela * Književna večer je održana u znak zahvalnosti Okrugiću koji je cijeli svoj život posvetio Srijemu i Srijemcima*

Zemun, po mnogima najljepši grad u Srijemu, ovih je listopadskih dana u znaku knjige. U središnjem dijelu Gospodske ulice, u blizini Velikog Trga, održava se ulična prodajna izložba knjiga zemunskih i beogradskih nakladnika. Hrvati Zemuna također su dali svoj doprinos u mjesecu knjige. Skromna nakladnička i uopće kulturna ponuda srijemskih Hrvata, u subotu 8. listopada 2005. godine obogaćena je manifestacijom koja je u svom središtu također imala knjigu, i to novu, što je u Zemunu i Srijemu rijetkost, pa je iz tog

Jasne Melvinger, prof. Jasne Ivančić, dr. sc. Šimuna Jurišića, prof. Ružice Černi, prof. Josipa Škvorca, te dr. sc. Vlatka Rukavine u kojima je obrađen opus Ilije Okrugića, od svećeničkog i ekumenskog djelovanja, preko lirske poezije i glazbe, pa sve do dramskih djela.

PROMOCIJA PRED BROJNOM PUBLIKOM: U više nego skromnim (čitaj: tijesnim) prostorijama čitaonice, okupio se veliki broj Zemunaca i njihovih gostiju, upravo onoliko koliko ih je u čitaonicu moglo ući, ljubitelja pisane hrvatske riječi,

štovatelja djela Ilije Okrugića, napose ljudi željnih ovakvih kulturnih događanja na razini višoj od većine manifestacija što su se u Srijemu posljednjih godina mogle vidjeti. Među gostima su bili: Branimir Lončar, zamjenik Veleposlanika RH u Beogradu, Nikola Jelinčić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, preč. Jozo Duspura, zemunski župnik i dekan i

smo dr. Jasne Melvinger, sveučilišne profesorice iz Novoga Sada i jedne od sudionica svibanjskog simpozija, koje je dodatno pojasnilo kako je veliki Okrugićev opus do danas ostao neobjavljen. Pismo se završava riječima: »Primjer Okrugićeva književnoga opredijeljenja, nacionalnog i zavičajnog, za sve nas treba biti instruktivan i dobrodošao«.

POČETAK SUSTAVNOG PROUČAVANJA DJELA ILIJE OKRUGIĆA: O Zborniku su zatim govorili Željko Grac i dr. Vlatko Rukavina. Naglašeno je da je ovo samo početak ozbiljnijeg i sustavnog proučavanja djela Ilije Okrugića, koji je nepravedno zapostavljan kroz više od sto godina i čija se mnogobrojna neobjavljena djela i danas nalaze u Matici srpskoj u Novom Sadu, a čiji je značaj za hrvatsku književnost i glazbu veliki. Dr. Vlatko Rukavina posebno je govorio o drugom dijelu knjige pod naslovom »Zemun i Zemunci u riječi i slici«, u kojemu su predstavljene izvaci iz tiska u povodu osnutka Zajednice Hrvata Zemuna i Udruge Zemunaca u Republici Hrvatskoj, te predstavljeni suvremini hrvatski kulturni stvaraoci podrijetlom iz Zemuna i Srijema. Najavljeno je i predstavljanje Zbornika u Zagrebu, koncem studenog ili početkom prosinca.

Uslijedio je prigodni program. Zemunski zbor, sa solistom Bojanom Vitasom, izveo je nekoliko skladbi Ilije Okrugića, među

Predsjednik ZHZ - Knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić« Stipe Ercegović i počasni predsjednik Vlatko Rukavina

razloga autoru ovoga teksta bilo veliko zadovoljstvo nazočiti književnoj večeri novoj knjizi u čast.

»Zbornik radova« naslov je ovoga djela koje je, kako i stoji u naslovu, zbornik radova s prvog znanstvenog skupa pod nazivom »Dani Ilije Okrugića«, koji je održan u Zemunu koncem svibnja u organizaciji Udruge Zemunaca u Republici Hrvatskoj (koja je i nakladnik »Zbornika«) i Zajednice Hrvata Zemuna, knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić«. U »Zborniku« su tiskani radovi mr. sc. Antuna Kolarevića, dr. sc.

začasnog kanonika, te Vladimir Bošnjak, do-predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Nepunih pet mjeseci iza znanstvenog skupa, promociju Zbornika otvorio je Stipe Ercegović, predsjednik zemunske čitaonice, te između ostalog rekao: »Okupili smo se ovdje da bismo se međusobno bolje upoznali i da nas drugi bolje upoznaju. Više i ljepše od ovoga ne bi nam pozeleo ni fra Ilija Okrugić koji je cijeli svoj život posvetio Srijemu i Srijemcima, a mi njemu posvećujemo ovu večer kao znak naše vječne zahvalnosti.« Pročitano je zatim pi-

»Šokica« na sceni?

Govoreći o mnogobrojnim djelima Ilije Okrugića, predsjednik zemunske čitaonice Stipe Ercegović spomenuo je i dramu »Šokica« i izrazio svoje uvjerenje da će se ta drama uskoro naći i na teatarskim pozornicama u izvedbi dramskog odjela Knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić« Zemun, što su nazočni posjetitelji književne večeri propratili pljeskom i odobravanjem.

Zemunski zbor sa solistom Bojanom Vitasom

kojima se izdvaja skladba »Domovino, slatko milovanje«, a beogradski glumac *Slobodan Ćustić* govorio je Okrugičeve stihove. Nastupila je i talentirana mlada violinistkinja *Anamarija Vučić* izvođeci jednu *Mendelsohnovu* skladbu, da bi na kraju nastupili i slankamenski Hrvati sa svojim tamburašima, koji su također izveli tri Okrugičeve pjesme. Književna večer začinjena je skromnim koktelom što ga je

upriličio domaćin, uz pomoć sponzora.

VANREDNO ZNAČAJNA KNJIGA: Nekoliko zaključaka se moglo izvući nakon održane književne večeri. Prvo: »Zbornik radova« je knjiga vanredno značajna za početak sustavnijeg proučavanja kulture srijemskih i podunavskih Hrvata i poticaj suvremenim hrvatskim piscima i skladateljima da i oni daju svoj maksimalni doprinos, poput Ilije Okrugića koncem XIX. stoljeća. Preporučamo je za čitanje svima kojima je bliska pisana riječ, osobito Hrvatima iz Vojvodine, jer će u njoj pronaći dovoljno razloga da budu ponosni na svoje podrijetlo i svoj zavičaj. Drugo: pokazalo se da se Srijemci zanimaju i za događaje na razini višoj od pučkih zabava, koji u većoj mjeri doprinose očuvanju nacionalnog identiteta i afirmaciji pred okruženjem. Treće: nedostatnost infrastrukture, odnosno prostora za održava-

nje ovakvih manifestacija. Malo je reći da je prostor zemunske čitaonice skroman (radi se o jednoj većoj sobi u dvorištu župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije), a u samome gradu živi nekoliko tisuća Hrvata. Za vjerovati je da će se svi relevantni čimbenici zauzeti za osiguravanje adekvatnijeg prostora za potrebe zemunskih (rekao bih i beogradskih) Hrvata, jer je to jedan od najvažnijih uvjeta njihove opstojnosti. Četvrto, očiti je »manjak« mladih suvremenih pisaca, što se vidi i iz drugog dijela knjige u kojemu se, izuzev dr. Vlatka Rukavine, nitko drugi i ne spominje. Ili je to zbog toga što drugih pisaca nema, ili iz drugih razloga, tek – taj je dio knjige, objektivno, siromašan. I peto: još uvijek nema ozbiljnije analize događaja poslije II. svjetskog rata, a napose prije petnaest godina, pa se o uzrocima lošeg položaja srijemskih Hrvata govori iz subjektivnog osjećaja. Neumoljivi statistički podaci govore da je Zemun sa 70 posto hrvatskog pučanstva koje je u njemu živjelo 1920. godine pao na manje od 5 posto početkom XXI. stoljeća. Eto ideje za još jedno znanstveno istraživanje koje će u Srijemu, nadam se, izroditi mnogo Okrugića.

Poštovani čitatelji »Hrvatske riječi«! Dok budete slušali na svojim zabavama pjesme poput »Divan je kićeni Srijem«, »Milkina kuća na kraju«, »Za jedan časak radosti«, ili možda »Oj ti vilo Velebita« ili »Oj Hrvati, oj junaci«, sjetite se da je autor tih pjesama Ilija Okrugić – Srijemac, nekadašnji zemunski kapelan i petrovaradinski župnik, koji je umro 1897. godine i sahranjen u crkvi Gospe Sniježne u Petrovaradinu. Ostaje da se vidi hoće li podsjećanje na njegovo djelo biti poticaj sadašnjim generacijama srijemskih Hrvata, ili samo zasluženo vraćanje duga talentiranom i plemenitom, a zaboravljenom čovjeku.

H. R.

Anamarija Vučić

Priekori »Hrvatskoj riječi« i Subotici

Dr. Vlatko Rukavina je izrazio veliko nezadovoljstvo pisanjem »Hrvatske riječi« o nedavno održanom sastanku predstavnika čitaonice i mjesnog ogranka DSHV-a, nazvavši to »bulevarskim i uličnim stilom pisanja koji nimalo nije dobronamjeran«. Govoreći o Subotici kao »cvijetu na reveru« kojega su svi Hrvati rado nosili i spomenuvši ljepotu bunjevačkih pjesama i plesova, dr. Rukavina je naglasio da se u posljednjih petnaest godina u Subotici događaju velika politička previranja koja se nipošto ne smiju prenijeti u Srijem, jer je Srijem nešto treće. Po njegovim riječima, u Srijemu ljudi znaju lijepo živjeti sa susjedima, u kući i u dvorištu skupa piti kavu, surađivati sa prijateljima u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu i cijelome svijetu. »Prema tome«, zaključuje dr. Rukavina, »takav način razgovora i pisanja nije dobar i mi ćemo ga osuditi. Ja se sjećam događaja od prije petnaest godina kada su istaknuti ljudi iz Subotice dolazili u Slankamen, Hrtkovce, Gibarac, Kukujeve i ondje držali vatrene, revolucionarne govore i zatim otišli. Kada su ekstremisti krenuli na Srijemce, nitko iz Subotice ih nije uzeo u zaštitu. S druge strane imamo Golubince, gdje su ljudi jako tolerantni i mudro postupali u tim danima, kao i mi ovdje, a tako ćemo činiti i ubuduće.«

Predavanje o radu arhitekta Baltazara Dulića

Dva jubileja

Predavanje je održano u organizaciji »Pučke kasine 1878.« u povodu 100 godina od rođenja Baltazara Dulića i 70 godina od posvećenja crkve sv. Josipa radnika u Đurđinu, koja je građena prema njegovu projektu

U organizaciji »Pučke kasine 1878.«, proteklog tjedna su proslavljena dva značajna jubileja – 100 godina od rođenja inženjera arhitekture *Baltazara Bolte Dulića* (6.1.1905. – 23.7.1982.), odnosno 70 godina od posvete crkve Sv. Josipa radnika u Đurđinu (6.10.1935.).

Na Otvorenom sveučilištu, u petak 7. listopada održano je predavanje o životu i djelu inženjera arhitekture Baltazara Dulića – Bolte, kako su ga mnogi poznavali. Uvodne riječi i nostalgично sjećanje na oca, izrekla je *Nevenka Fabijan Vidaković*, kćerka Bolte Dulića, koja danas živi u Zagrebu. Ona je čest gost u Subotici, jer su joj korijeni i rođna kuća ovdje.

UTJECAJ ZAGREBAČKE ŠKOLE: Nastavak predavanja o arhitekti Bolti Duliću iznio je *ing. Vidor Fabijan*, unuk Baltazara Dulića. On je svoje predavanje započeo od najranijeg sjećanja na dida Boltu, koji mu je dozvoljavajući da crta po radnom stolu već tada usadio sklonost prema lijepom crtanju, promatranju lijepih projekata svog djeda, pa tako i samoj arhitekturi. Sudbina ili sreća, ali Vidor Fabijan je od veoma rane mladosti bio »predodređen« za arhitekturu i on danas ima svoj vlastiti arhitektonski

Otvorenje izložbe u Đurđinu

biro u Zagrebu.

Djelo *ing. Baltazara Bolte Dulića* je veoma opsežno. Počeo je svoj radni vijek kod građevinskog inženjera *Lea Štrasa* a kasnije kod *Dragutina Karolja Molcera*. Jedno od prvih radova bio mu je projekt samostana časnih sestara »Kćeri milosrđa« iza Kerske crkve (Crkva sv. Roka). Već kod ovog djela, kao i na kasnijim djelima, vidi se utjecaj zagrebačke škole, moderan dizajn bez mnogo ornamentike, ravne linije, velike ravne površine, arhitektura tako riješena da služi čovjeku za uživanje s mnogo svjetla. Diplomirao je 1930. godine.

BROJNI PROJEKTI: Veoma plodan rad Baltazara Bolte Dulića je veoma teško registrirati, jer je veoma mnogo projektirao. Od crkvi, župnih dvorova, funkcionalnih zgrada, restauracija mnogo sakralnih objekata, tvorničkih zgrada, stambenih objekata do, po mom skromnom mišljenju, njegove najznačajnije monumentalne i veoma lijepe građevine – Ljetnje pozornice na Paliću. Projektirao je do smrti, a zadnje djelo mu je crkva Marije majke Božje u Aleksandrovu, koju nije uspio dočekati da se posveti, jer je nemi-

Predavanje na Otvorenom sveučilištu

novna smrt bila brža. Popis njegovih djela prezentiran od strane njegova unuka Vidora Fabijana bio je veoma impresivan i iznosio je dobrim preko 100 jedinica.

U nastavku predavanja gradski arhitekt *mr. Zsombor Szabó* plastično je prikazao rad Baltazara Bolte Dulića u širem prostornom projektanskom smislu, jer je on i projektant u suradnji sa *Karlom De Negrijem* prvog urbanističkog plana Subotice. Među veoma širokom lepezom njegovih djela nalazi se i prvi urbanistički plan njegovog rodnog Đurđina.

PRIZOR ZA UŽIVANJE: Posebice je istaknuto njegovo prvo samostalno djelo, projektiranje crkve u Đurđinu, koje mu je dao u zadatak *msgr. Lajčo Budanović*, subotički biskup. Crkva je sazidana u veoma kratkom roku od ožujka do listopada 1935. godine i posvećena već 6. listopada 1935. godine.

Također je istaknut i njegov projekt Ljetne pozornice sakrivene skoro nevidljivo u moru zelenila i borove šume na Paliću. Gledatelj mora doći sasvim blizu pa tek onda uočiti glavni portal od prirodnog kamena, popeti se stubištem i tek onda pukne pogled na veličajnu pozornicu s preko tisuću sjedišta. Prizor za uživanje, jer se na jednom mjestu može uočiti nenametljiva, ogromna pozornica s dvije kule i svim pratećim sadržajem, majstorski konstruirana.

GRADNJA CRKVE SV. JOSIPA RADNIKA U ĐURĐINU: U nedjelju 9. listopada u crkvi Sv. Josipa radnika u Đurđinu održana je misa za pokojnog Baltazara Boltu Dulića, koju su prikazali *msgr. Bela Stantić*, generalni vikar subotičke biskupije i *mr. Lazar Ivan Krmpotić*. Poslije mise je Vidor Fabijan pročitao dijelove teksta *Bele Durancija* o djelu Baltazara Bolte Dulića koji se odnosi na gradnju crkve Sv. Josipa radnika u Đurđinu.

U velikoj župnoj dvorani *Nevenka Fabijan Vidaković* otvorila je postavljenu izložbu dokumenta, planova i fotografija o gradnji crkve sv. Josipa radnika, uz prisustvo generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici *Davora Vidiša*, zamjenika predsjednika Općine Subotica i predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića*, ministricu poljoprivrede *Ivane Dulić Marković* i mnoštva Đurđinčana i gostiju iz Subotice. Izložbu je postavio *Ljudevit Vujković Lamić*.

LJ. V.

Somborska Likovna kolonija »Colorit«

Slikanje pejzaža kraj rijeke Kidoš

*U organizaciji HKUD-a »Vladimir Nazor« održana je peta po redu likovna kolonija »Colorit« *
Obitelji Šeremešić i Kovač ugostili slikare u predivnom prirodnom okruženju*

U predivnom prirodnom okruženju u okolici Sombora, kraj rijeke Kidoš, obitelji Šeremešić i Kovač ugostili su 8. listopada u svojim vikendicama sudionike likovne kolonije »Colorit«. Pored slikara iz Sombora i okolice, na ovogaodišnjoj koloniji »Colorit« sudjelovali su i slikari iz Subotice. Ovu likovnu koloniju organiziralo je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Vrbe, jaseni, topole, hrastovi, bagremi i bujna vegetacija uz rijeku Kidoš inspirirala je slikare koji zastupaju tradicionalan izraz da naslikaju brojne pejzaže, a njihovo ushićenje pred ljepotama prirodnog okruženja oživjelo je nekadašnje geslo njemačkih umjetničkih društva »Hinaus ins Freie!« (Napolje u slobodu!).

TRADICIONALAN SUSRET SLIKARA: »Kolonija »Colorit« postala je tradicionalan susret slikara koji se druže u radu. Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« već petu godinu zaredom organizira ovu koloniju, a nastojat ćemo je organizirati i dalje. Do sada je kolonija održavana u drugoj polovici rujna, ali je ove godine termin održavanja pomjeren za listopad. Dosadašnje kolonije uvijek su se održavale na salašima koji su u posjedu članova našeg Društva, a ove godine sudionike kolonije ugostili su u svojim vikendicama obitelji Šeremešić i Kovač. Na koloniji sudjeluje dvanaest slikara iz Sombora i okolice, kao i slikari iz Subotice. Naše Društvo osiguralo je platna i boje za rad slikara, a naslikana djela će ostati u fondusu Društva. HKUD »Vladimir Na-

zor« obilježiti će u prosincu 69-tu godišnjicu od osnutka Društva, što će ujedno biti i otvorenje proslave 70-to godišnjice, jer će sve naše naredne manifestacije biti u znaku tog jubileja. Početkom prosinca održat će se prvo jedna izložba slika, a druga večer će sadržavati svečani program kojim će se otvoriti obilježavanje jubileja Društva »Vladimir Nazor«. Za treću večer planira se održavanje kulturno-umjetničkog programa. U ovoj godini naše Društvo će još organizirati jednu duhovnu tribinu, izložbu Božićnih kolača i Božićni koncert. Sada već znamo da ćemo sljedeće godine gostovati na Braču u Postirama, u rodnom mjestu književnika *Vladimira Nazora* u povodu 130-te obljetnice od njegova rođenja. Na toj manifestaciji nastupit će naša dramska i folklorna sekcija«, rekao je predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Šima Raič, ne krijući zadovoljstvo što Društvu kojemu je on čelu predstoji obilježavanje 70-to godišnjice od osnutka, ali i zbog uspješno organizirane kolonije »Colorit«.

ODLIČNI UVJETI ZA RAD: Svoje utiske o sudjelovanju na koloniji »Colorit« iznio je i jedan od gostiju, slikar *Lajčo Vojnić Zelić*, član Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. »Peti put sudjelujem na koloniji »Colorit«, dakle od njenog osnutka. Na koloniji sam se uvijek divno osjećao, uvjeti za rad su odlični, a priroda je u okolici Sombora zaista predivna. Nedaleko od vikendica obitelji Šeremešić i Kovač nalazi se Veliki bački kanal. Odšetao sam do tamo i slikao kanal i njegove obale«, rekao je Lajčo Vojnić Zelić, pokazujući završenu sliku koju je radio u tehnici ulja na platnu.

Predivna priroda inspirirala je slikare

SLJEDEĆA KOLONIJA U ZNAKU JUBILEJA: »Od kako naše Društvo organizira likovnu kolonu »Colorit«, sudionici su bili ugošćeni na nekom od salaša koji su u vlasništvu članova našeg Društva, ali ove godine smo se odlučili za promjenu ambijenta. Nismo željeli da to bude urbani ambijent, a kako su do sada na koloniji rađeni motivi salaša, ove godine smo se odlučili za održavanje kolonije kraj rijeke Kidoš koja sa svojom okolicom pruža inspiraciju za slikanje pejzaža«, rekla je Marija Šeremešić, pročelnica Dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«, koja je bila jedna od domaćica ovogodišnje kolonije »Colorit«.

Prilikom zatvaranja kolonije, kada su izloženi nastali radovi, Marija Šeremešić se zahvalila svim sudionicima, a predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* je uz čestitke sudionicima i organizatorima, prenio i pozdrave predsjednika Skupštine općine Sombor *Jovana Slavkovića*. Sudionike kolonije i organizatore pozdravili su i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, a koloniju je zatvorio Šima Raič, najvaljujući da će se sljedeća kolonija »Colorit« održati u znaku proslave jubileja 70-to godišnjice od osnutka Društva »Vladimir Nazor«. Nakon zatvaranja kolonije, sudionici, domaćini i gosti, nastavili su druženje uz glazbu tamburaša, članova HKUD-a »Vladimir Nazor«.

Z. Sarić

Marija Šeremešić, sudionici i gosti, prilikom zatvaranja kolonije

Natječaj za sudjelovanje na festivalu Filmski front

Nezavisni filmski centar Kino Klub Novi Sad raspisuje PRIJAVU za sudjelovanje na Filmskom frontu, festivalu malih i nezavisnih film-skih produkcija

1. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju sve male i nezavisne filmske i video produkcije;
2. Na natječaj mogu biti prijavljeni dokumentarni, kratki igrani, animirani i eksperimentalni filmovi;
3. Svaka produkcija može prijaviti maksimalno pet filmova;
4. Poželjno je da dužina filma ne prelazi 20 minuta za igrane, animirane i eksperimentalne, a 30 minuta za dokumentarne filmove;
5. Pravo sudjelovanja imaju filmovi napravljeni tijekom 2004. i 2005. godine;
6. Kopije filmova slati na mini DV-u ili na DVD-u,
7. Uz filmove priložiti za svaki film koji se prijavljuje:
 - pun naziv filma (originalan i na engleskom jeziku),
 - kratak sinopsis (na engleskom jeziku),
 - tehnički podaci o filmu (minutaža, godina produkcije, tehnika snimanja, autorska ekipa),
 - jedna ili više fotografija iz filma,
 - bio-filmografiju sa fotografijom autora, kontakt telefon i e-mail;
8. Izjavu da li se dijelovi filma (do 2 minute) mogu koristiti u promotivne svrhe festivala, kao i da li se filmovi u cijelosti mogu prikazivati i na drugim festivalima sličnog tipa s kojima imamo ostvarenu međufestivalsku razmjenu.
9. Natječaj je otvoren do 29. studenog 2005.
10. Ukoliko film nije na srpskom, hrvatskom ili nekom od srodnih jezika mora imati titlove (na srpskom ili engleskom jeziku).
11. Kopija filma koja će se prikazivati na festivalu mora biti na mini DV-u.
12. Kopije filmova se ne vraćaju, već ostaju u arhivi festivala.

Radove slati na adresu: Nezavisni filmski centar, Kino Klub Novi Sad, Maksima Gorkog 7, 21000 Novi Sad, tel. +381 21 423 011

kinoklub@neobee.net

www.kinoklub.org

Sajam knjiga

Gavran i Granić u Frankfurtu

Na predstojećem Sajmu knjiga u Frankfurtu koji počinje 19. listopada, danas najizvođeniji hrvatski dramski autor *Miro Gavran* predstaviti će se s deset izdanja na deset jezika svog hit romana »Judita«. Zagrebački »Algoritam« u Frankfurtu će predstaviti sjećanja *dr. Mate Granića*, dugogodišnjeg hrvatskoga šefa diplomacije. Izdavač najavljuje »potpuno drugačiju knjigu političkih uspomena«, temeljitu, iskrenu i vrlo osobnu. Granić opisuje svoj životni put od dekanske fotelje do istražnog zatvora, a najviše stranica posvećuje diplomaciji, koju političari smatraju najgrubljim poslom za koji su potrebne najfinije rukavice. Program na nacionalnom štandu kao i prijašnjih godina potpisuje *Srećko Lipovčan*, koji tvrdi da ove godine u Frankfurt neće ići brojna ekipa pisaca, je se pisci »čuvaju« za sajam autora, dakako onaj u Leipzigu. Na sajmu u Frankfurtu će izlagati oko 7.000 izlagača iz stotinu zemalja.

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Dalibor Mandić

Bez proljeća

Opet laste pod strehom se gni-
jezde,
svibanj buja kud god oko gleda -
dušom mojom teške tuge jezde,
dani teku ispod sloja leda,

Viđah je kadgod u latici svakoj,
nazirah je u njihaju cvijeća,
slagah joj pjesmu u večeri mlakoj
kada je za me još bilo proljeća.

Snagu tijela žalost žedno pije,
sunce mene davno već ne grije,
studen traje nepregledno dugo.

U srcu njenom drugi sad pribiva,
mladost bez nje beznadno je siva.
Dokle ćemo skupa, vjerna tugo?

Pod tuđim nebom

Pedeset ljeta i još tristo više
tuđe se nebo nad nama oblači,
sjetna nam lica miju hladne kiše,
svanuće suton smjesta nam za-
mračni.

Mati nam stara daleko na jugu;
mačeha krušac nevoljko nam kroji,
neželjeni bjesmo kroz povijest du-
gu,
a i dan ovaj beznađem nas spoji.

Proljeće za nas više cvjetat neće,
tek listak koji ima krošnja naša,
zima stigla, vani snijeg već lijeće.

Nazirem obris životnog međaša
iza njega mrak, tisuće grobova,
poprište naših pokošenih snova.

Dalibor Mandić rođen je 1981. godine,
živi i studira u Budimpešti. Šokački je
Hrvat. Roditelji su mu podrijetlom iz
bačkog Santova.

The Rolling Stones – »A Bigger Bang«

Virgin, 2005.

Nakon osmogodišnje stanke od njihovog prethodnog albuma »Bridges To Babylon«, nedvojbeno najveća živa rock skupina je prije mjesec dana izdala svoj 24-ti studijski album »A Bigger Bang«. Stvaran na kreativnoj relaciji dvojca Mick Jagger – Keith Richards, te kasnije upotpunjen dijelom posla za koji su već tradicionalno zaduženi bubnjar Charlie Watts i gitarist Ron Wood, a bez sudjelovanja gostujućih glazbenika, novi album nas iznenađuje izuzetno vitalnim i svirački najraspoloženijim Stonesima u posljednjih nekoliko LP ostvarenja.

U monumentalne 64 minute svoga trajanja »A Bigger Bang« oživljava rukopise Stones albuma s kraja 60-tih i početka 70-tih, te onih iz središnjice karijere (»Dirty Work«, »Emotional Rescue«) darivajući nam njihovo klasično rhythm & blues pulsiranje te paletu boogieja, funka, folka i countryja. Album je dopadljiv već na prvo slušanje jer posjeduje istinsku dozu izravnosti, što je posljedica odsustva pretjeranog studijskog ušminkavanja te usvajanja produkcijskog stila današnjice.

Prsteći rifovi uvodne pjesme »Rough Justice« ili nešto kasnije u »It Won't Take

Long«, nokaut su u stilu legendarnih »Start Me Up« ili »Rocks Off«, a preko zagaran-tiranog plesnog funka »Rain Fall Down« specifičnog za ovu skupinu (kakovog ponavljaju i pri kraju albuma na »Look What The Cat Dragged In«), stižemo do balade »Streets Of Love«. »Back Of My Hand« se čini kao potpuni povratak na korijene rokenrola oživljene u delti bluesa slide gitare i usne harmonike. Kontinuitet albuma podržavaju jezgrovite, fokusirane na gitare i ritam »Let Me Down Slow«, »She Saw Me Coming« i »Dangerous Beauty«. Slušatelj se susreće i s dvije, potencijalno čak i naj-

bolje pjesme na albumu, u kojima svoj vokalni dio odrađuje Richards, akustičarsku »This Place Is Empty« i zatvarajuću »Infamy«.

Tematski, album pripovijeda o muško-ženskim odnosima, smještenim pretežito u ispovijedi »slomljena« srca koja stoje na ivice patetike, ali i onih za koje bi se moglo reći da stoje u domenu tabloidnog života njihova pjevača. Pravo iznenađenje na ovom albumu je »Sweet Neo-Con« u kojoj Jagger kritizira američku vanjsku

politiku, što predstavlja jedan od socijalno-politički najangažiranijih tekstova još od veličina poput »Street Fighting Man« ili »Salt of the Earth«.

Dalo bi se zaključiti kako su još uvijek dovoljno žilavi (trenutačno tko zna po koji put na turneji), Rolling Stones uspjeli sačiniti još jedan pouzdan i cjelovit uradak. »Bigger Bang« je album ujednačene kvalitete bez posebnih favorita za povijesne hitove, ali i više nego dovoljan da potvrdi smisao onoga čime se, sada već preko četiri desetljeća, bave.

D. B. P.

Antun Dobronić (1878.-1955.)

Antun Dobronić, skladatelj, rođen je 2. travnja 1878. u Jelsi na Hvaru a preminuo 12. prosinca 1955. u Zagrebu. Nakon dovršene učiteljske škole u Arbanasima kraj Zadra (1896.) učitelj je na Hvaru (Gdinja, Vrisnik), u Visu i 1906. -1910. u Drnišu. U međuvremenu (1905.) položio je ispit za »neobavezno podučavanje klavira«, a u Zagrebu stekao diplomu učitelja muzike. Godine 1910.-1912. studirao je kompoziciju na Konzervatoriju u Pragu (V. Novak, K. Stecker), a zatim bio srednjoškolski nastavnik u Splitu i Arbanasima te na učiteljskoj školi u Zagrebu (1918. -1922.). U razdoblju od 1922. do 1940. bio je profesor Muzičke akademije u Zagrebu.

Najpoznatije su među njegovim djelima opere, koje autor naziva »scenskim simfonijama«: »Dubrovački diptihon«, »Mara«, »Požar strasti«, »Udovica Rošlinka« i »Goran«. Napisao je 7 simfonija, zatim više kantata, baleta, komornih djela, skladbi za pojedine instrumente, te pjesama i zborova.

Nekoliko rasprava iz oblasti hrvatskog muzičkog folklor, kao što su »Ojkanje« (1915.), »Psihologija naše pučke muzike« (1934.) i dr., plodovi su Dobronićevih folklorističkih studija, u kojima nije samo upozorio na pojedine probleme, nego ih je pokušao i naučno razraditi i riješiti.

Njegove su najuspjelije kompozicije važan prilog hrvatskoj suvremenoj glazbi, pa je Dobronićevo djelovanje imalo ne samo teorijsko, nego i praktično značenje, osobito u razdoblju kada je hrvatska glazba prekinula s ponešto diletantskom pseudoromantikom prethodnoga razdoblja i krenula novim putovima. Nastojanjem da se održi na tlu narodnih tekovina u glazbi, ukazao je mnogim mlađim skladateljima put i dao obilježje cjelokupnom svom stvaralačkom radu.

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

SAZNAJ NEŠTO VIŠE I OBOJI SLIKE!

ŠTO JE TOTEM?

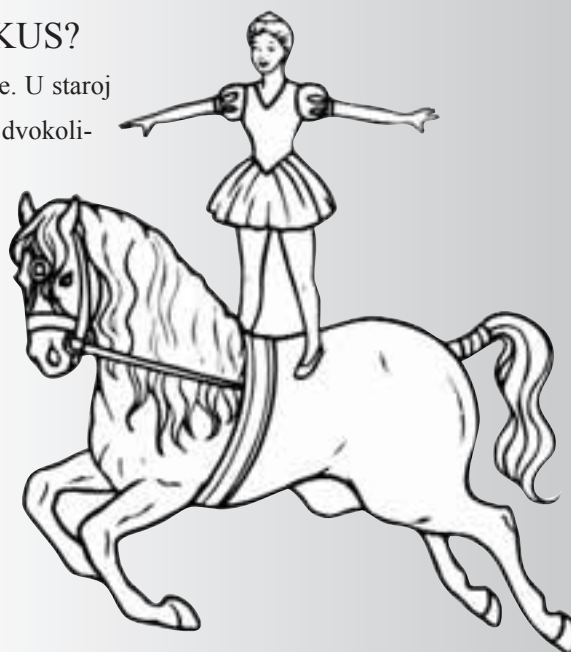
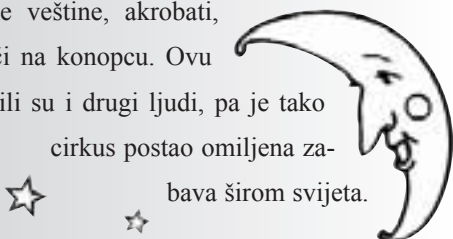
U našem društvu živimo u obitelji a bliža porodica s rođacima čini zajednicu. U nekim dijelovima svijeta postoje primitivna plemena i narodi koji vjeruju da su potekli od neke životinje, biljke ili mitološkog bića. U takvim slučajevima, rod se zove po životinji ili biljci, i neki simbol tog pretka postaje simbol ili totem te zajednice. Mnogi od ovih rodova imaju totemski stup na kojem se nalaze duborezi u boji. Na tim stupovima je predstavljen totem životinja ili važna bića iz povijesti roda. Ti stupovi se veoma poštivaju i mesto su okupljanja i obreda.

KAKO JE POSTAO CIRKUS?

Čovjek je oduvijek volio zabavljati se. U staroj Grčkoj su održavane utrke ubojnih dvokolica, u Kini su postojali akrobati a u Egiptu ukrotitelji divljih životinja.

Prvi cirkusi su nastali u Rimu a predstave su održavane u ogromnoj areni zvanoj Circus Maximus. Tek 1768. godine, Englez Filip Estli je u Londonu osnovao cirkus koji je potpuno ličio na današnje. Prikazivane su jahačke veštine, akrobati, klovnovi i igrači na konopcu. Ovu

zamisao prihvatili su i drugi ljudi, pa je tako cirkus postao omiljena zabava širom svijeta.

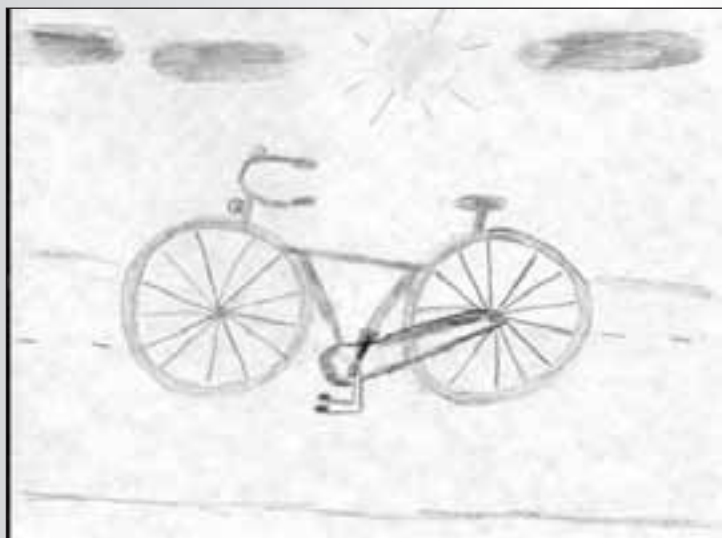

ZAŠTO SU LJUDI VJEROVALI U VJEŠTICE?

Čovjek se plaši mnogih stvari. Kada nije u stanju shvatiti zašto se nešto zbiva, a osobito kada se boji, pokušava ih objasniti tajanstvenim uzrokom. Vjerovanje u vradžbine predstavljalo je način da se objasne grom, munja i druge sada već poznate i prirodne pojave. Vjerovalo se da su vještice žene velike natprirodne moći koje ljudima nanose zlo i noću jašu na metli. Ta vjerovanja su bila prisutna pre više stotina godina kod primitivnih i neobrazovanih ljudi.

Priredio: Zoltan Sič

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

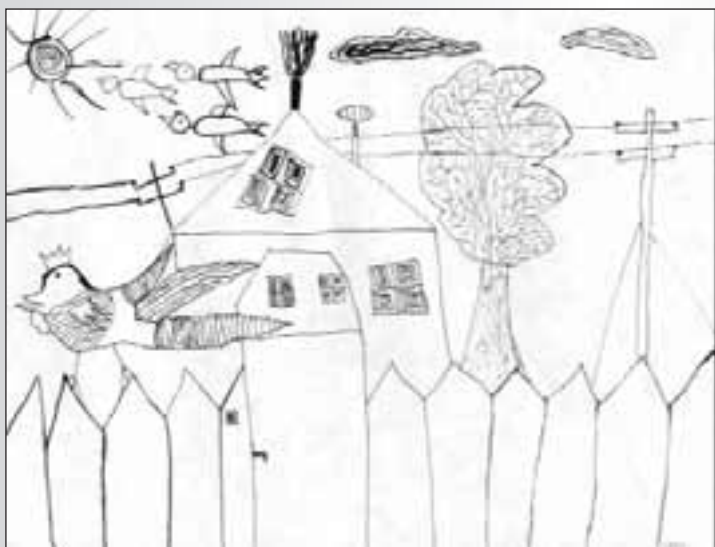

Darko Tetkov, II. a., OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

MOJA TORBA

Za polazak u prvi razred, roditelji su mi kupili torbu pink boje. Na prvi pogled učinila mi se prevelika. S torbom na leđima ponosno sam prešla prag moje škole. Od tada sam je neizmjereno zavoljela. Tijekom školske godine moja torba i ja bile smo redovito u školskoj klupi. U školi smo se razdvajale samo za vrijeme školskog odmora. Ona je štitila moje knjige i bilježnice. U jednom kutu čuvala je moje male, slatke tajne. Kada je došao kraj školske godine, torba je koristila svoj zasluženi godišnji odmor.

Aleksandra Mihaljev, I. b.
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Tomislav Čavrgov, IV. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Dajana Sloboda I Kristina Harango, IV. c.,
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

LIJEPO PONAŠANJE U ŠKOLI

Nekulturno ponašanje

U školi sam se nekulturno ponašala. Vikala sam na odmoru i bacila papir pored korpe. Te godine sam za rođendan dobila knjigu »Bon-ton«. Kad sam pročitala nekoliko stranica vidjela sam da to što sam uradila nije lijepo. Od tada nikada više nisam tako nešto uradila. Voljela bih da se sva djeca ponašaju kulturno.

Lijepo ponašanje

Kada smo u školi imali mali odmor sva djeca su se vijala, a ja sam sjedela na mjestu i čitala. Poslije su igrali košarku, tukli se i bacali otpatke. Rekla sam im da to nije lijepo. Nisu me poslušali. Kada je učiteljica ušla u učionu rekla je da sve otpatke bace u kantu. Nisam im se rugala jer je i ruganje nekulturno. Mislim da sam se tada lijepo ponijela.

Dajana Sloboda, IV. c.
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Vječita dilema prijelaznih vremenskih perioda

Kako se obući?

Velike temperaturne razlike između jutra i podneva u ovo doba godine ponekad znaju biti više od 10 stupnjeva

Jedna od znakovitih osobina jeseni, tople ljetne jeseni u kojoj ove godine uživamo, jamačno je izražena temperaturna razlika između početka dana i njegove druge, sunčanije polovice. Tijekom jutarnjih sati, sve dok se sunce ne uspe dovoljno visoko na nebu, obično je poprilično svježije i svi oni koji »rano rane« znaju da se moraju »ogrnuti« džemperom ili čak i jakim prilikom izlaska van.

Ali, samo par sati kasnije, sunce svojom zakasnjelom toplinom natjerat će na skidanje svih suvišnih dijelova garderobe i jutarnja »zaštita« postat će suvišni teret.

JUTARNJA JESENSKA DILEMA: Vjerojatno svatko od nas svakog jesenskog jutra, posebice ukoliko vremenska prognoza najavljuje topliji dan, ima uvijek prisutnu dilemu što izabrati iz ormara. U pitanju koje se samo nameće po sebi, traži se pomalo komplicirani odgovor na pitanje: Kako se obući, a pritom se ujutro ne smrznuti, a poslije ne »skuhati«?

Blago onima koji uvijek uspiju pronaći pravi odgovor! Evo kako to praktički izgleda i koje su dvije najčešće mogućnosti u izboru, ukoliko ste pješak/inja:

Varijanta 1: Bolje se ujutro toplije obući, u nastojanju da se izbjegne »smrzavanje« prigodom odlaska na radno mjesto, školu ili već tamo gdje ste se zaputiti. »Toplije« znači izabrati odgovarajuće dijelove garderobe koji po vokaciji pripadaju jesenskom načinu oblačenja oličenom u debljim materijalima.

Posljedica: Kada sunce zasija toplinom, postoji realan rizik preznojava i problema s pretoplom odjećom, te njenim viškom (džemperi, jakne) koji poslije morate nositi u rukama sve do kuće (ukoliko niste motorizirani).

Varijanta 2: Unatoč hladnijem jutru, hrabro se odlučujete za laganiju odjevnju kombinaciju primjereniju ljetnom dobu, računa jući da ćete hrabro izdržati svježinu na putu do odredišta prema kojemu ste se zaputiti. Drhtanje nastojite zatamiti bržim tempom

hoda, hrabreći se da izdržite, jer ćete poslije uživati u »mudroj odluci« dok se drugi budu »kuhali«

Posljedica: Postoji ozbiljna mogućnost da za jutarnju »hrabrost« budete nagrađeni solidnijom kihavicom ili virozom. Imunima ostaje zadovoljstvo uživanja u toplim podnevnim i poslijepodnevnim satima, kada se rasterećeni garderobnog balasta mogu mirno vraćati doma.

VREMENSKA PROGNOZA: U nastojanju da donesete ispravnu jutarnju odluku glede adekvatnog izbora oblačenja, zasigurno je veoma praktički biti upoznat s aktualnom najavom predstojećeg vremena. Ukoliko će, prema prognozi, dan pred vama biti topliji, najbolje je pristupiti tzv. kombiniranom načinu oblačenja koji podrazumijeva nešto laganiju garderobu uz dodatak »priručne« zaštite u vidu dodatnog toplijeg odjevnog predmeta koji se poslije skida. Kombiniranjem ljetne i jesenske garderobe možete se samo donekle zaštititi, jer vas i tako može iznenaditi toplinski val, ali ste barem »sigurni« glede »jutarnje drhtavice«. Ako, pak, meteorolozi najavljaju hladniji jesenski dan dileme ne bi trebalo biti i smjer u oblačenju vodi samo k toplijim komponentama bez pretjerane opasnosti da bi se moglo pogriješiti.

PONIJETI KIŠOBRAN ILI NE?: Uz jesensko doba, posebice u danima kada »kiša visi nad glavom«, česta je jutarnja dilema u pitanju iz međunaslova. Naime, samo nošenje kišobrana, osobito kada se njegova uporaba pokaže izlišnom, predstavlja dodatni balast u često zaposlenim rukama (nošenje tašne, najlon vrećica, ala-ta i sl.). Pogled u jutarnje nebo, ukoliko oblaci nisu previše indikativni u najavljivanju skorašnjih padalina, zna biti »mač s dvije oštrice« u traženju ispravne odluke. Je li bolje riskirati i ne vući dosadni kišobran, o kojemu još moramo dodatno voditi računa da ga ne izgubimo ili zaboravimo negdje, ili se osigurati za svaki slučaj i ponijeti ga. Padne li kiša toga dana, pogotovo ukoliko su enigmatičari vani, odgovor saznaju i sami

D. P.

Željka Ogresta, voditeljica i koautorica popularnog televizijskog showa

»Piramida« i u Beogradu

Od ove sezone debatni duel poznatih osoba emitirat će se i na TV »Pink«

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prošle televizijske sezone na HRT-u je započelo emitiranje »Piramide«, show programa u kojemu su na zadane, aktualne teme diskutirale poznate osobe iz javnog života. Prema originalnoj ideji njezinog supruga Dubravka Merlića, inače glasovitog hrvatskog TV novinara i negdašnjeg urednika Dnevnika, Željka Ogresta, scenaristica i voditeljica ove emisije koja se emitira uživo, uz neposredno sudjelovanje publike u studiju i cjelokupnog televizijskog auditorija, uspjela je u potpunosti osvojiti brojne simpatije milijunskog gledališta. Uspjeh i kvaliteta su prepoznati i s ove strane granice, i zahvaljujući beogradskoj tvrtki »Adrenalin«, domaća verzija »Piramide« startala je prošle nedjelje na programu televizijske kuće »Pink«.

► **Kako je uopće došlo do originalne ideje za kreiranjem »Piramide«?**

Sve je to započelo negdje prije godinu i pol kada je i sama »Piramida«, nastala prema originalnoj ideji mog supruga Dubravka Merlića, ponuđena kao projekt hrvatskoj televiziji, koja je odmah pokazala veliki interes za realiziranje ovog showa. Inače, cijeli projekt se radi u svojevrsnoj koprodukciji naše tvrtke i HRT-a.

Rekord

U završnoj, finalnoj emisiji, u kojoj je pobijedio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, imali smo rekordnih 400.000 poziva naših gledatelja, što predstavlja svojevrsni rekord HRT-a, jer ipak je u pitanju samo sat televizijskog programa.

► **Poslije iznimno uspješne premijerne sezone, vaš projekt se probio i izvan hrvatskih granica.**

Opće zadovoljstvo nakon uspješno završene prve sezone emitiranja »Piramide«, još više je uvećano interesom koji je pokazala tvrtka »Adrenalin« iz Beograda, koja je otkupila prava za emitiranje i u suradnji s Pinkom naš projekt je započeo svoj život i u SiCG.

► **Za popularnost i gledanost ovog nevakadašnjeg televizijskog programa za**

sluge, u prvom redu, pridaju uveliko i vama kako voditelji i moderatoru. Na koji način se pripremate prilikom izbora tema i učesnika za svaku novu emisiju?

U prvom redu mnogo toga radimo zajednički, s našom odličnom ekipom suradnika i uvijek nastojimo da prilikom odabira gostiju vodimo računa da su oni na primjer iz različitih krugova javnog života, te da, što je iznimno važno, imaju različite poglede

Obzirom kako imamo angažiranog javnog bilježnika koji se brine o regularnosti, svaki poziv se pedantno bilježi i često može biti odlučujući glede konačnog rezultata. Tako je prošle nedjelje Jambo (Gabrić) pobijedio Alku (Vuicu) za 1 posto ukupnih glasova (omjer je bio 41-40 posto).

► **Kvaliteta Piramide već je prepoznat i izvan Hrvatske, i ne samo glede emitiranja na beogradskom Pinku. O čemu je riječ?**

Željka Ogresta i Dubravko Merlić

glede zadanih tema. Moja uloga, kao scenaristica i voditeljice, ogleda se u pripremi 5 glavnih tema koje su najaktualnije tijekom proteklog tjedna i uvijek nastojim odabrati, uz pomoć koscenarista Željka Matića s Radija 101, da to bude ono što bi moglo našu publiku najviše intrigirati i zainteresirati. Generalno, nema tu baš neke velike mogućnosti za opsežniju pripremu, jer nikad ne možete znati unaprijed što će se dogoditi...

► **Koliko imate u prosjeku telefonskih poziva gledatelja tijekom jedne emisije?** Prilikom emitiranja svake »Piramide« koja ide isključivo uživo, u prosjeku dobivamo na desetine tisuća telefonskih poziva naših gledatelja koji svojim glasovima izravno utječu na konačni ishod dobivanja pobjednika pojedine emisije. Konkretno u prošloj »Piramidi« smo imali oko 75.000 poziva.

Prije nekoliko mjeseci je u konkurenciji 2000 televizijskih programa, naša »Piramida« ušla u završni izbor 70 najboljih, što najbolje govori da je njezina kvaliteta prepoznata i u svjetskim mjerilima. Na toj »svjetskoj burzi TV programa«, na kojoj je bio nazočan moj suprug Dubravko Merlić, iskazan je golem interes za naš program i potencijali za otkup ove posve originalne emisije, koja je prije svega i hrvatski proizvod. Ne moramo mi uvijek kupovati strane programe, već ih možemo i sami stvarati i izvoziti vani.

► **Na koncu, kao mater troje djece, kako sve to uspijevate postići?**

Veliku pomoć imam u asistenciji baka i djedova, koji uskaču kad god je to potrebno, no velika stvar je što većinu poslova u svezi pripreme same emisije mogu uraditi i doma, uz računalo. ■

Gulaš od kokoši

Specijalitet istarske kuhinje

Sastojci:

1000 g kokošjeg mesa
200 g luka
20 g češnjaka
1,5 dl ulja
200 g rajčice
20 g brašna
1,5 dl bijelog vina
mažuran, bosiljak, sol, papar

Opis:

Kokoš očistiti, oprati, izrezati na sitne komadiće i popržiti na ulju da porumeni. Dodati usitnjeni luk i malo ga popržiti. Posoliti, popapriti i dodati na kockice izrezanu rajčicu. Kada tekućina ispari, posipati brašnom, promiješati i zaliti s toliko vode da pokrije meso. Dodati vino, mažuran i bosiljak, i kuhati dok meso potpuno ne omekša.

ATTILA SZALAI

Njoki od krumpira (valjušci)

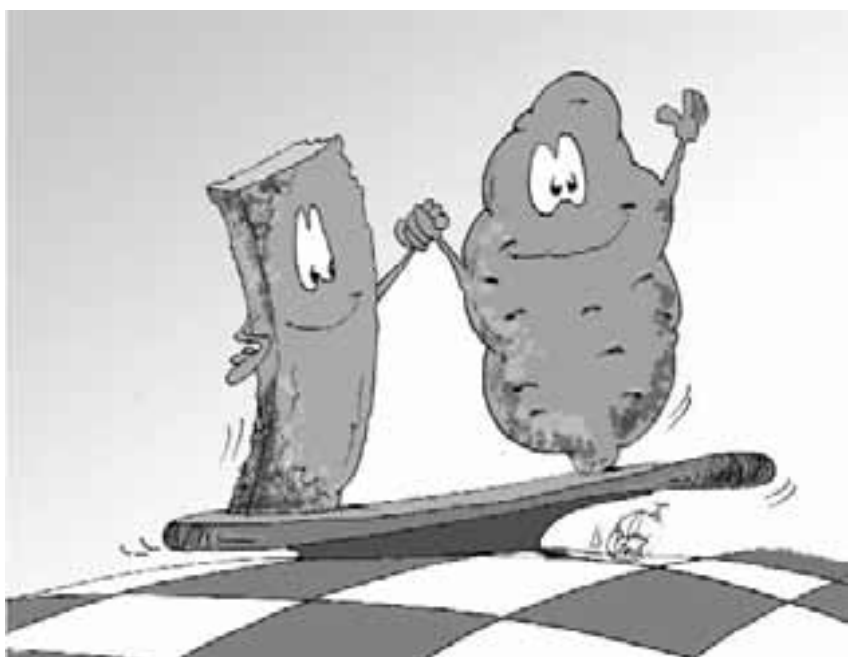
Specijalitet istarske kuhinje

Sastojci:

600 g krumpira Lipovac
300 g brašna
2 jaja
2 žlice ulja
30 g soli
50 g ribanca

Opis:

Oljušten i kuhan krumpir pasiramo, stavimo na dasku da se ohladi. Dodamo brašno, jaja, ulje i sol, umijesimo tijesto i podijelimo na više komada. Svaki komad posebno razvaljamo u tanke dugačke valjke (debljine kažiprsta), a zatim od valjka izrežemo komadiće duge 2-3 cm. Da bi njoki bili sočniji i mekaniji svaki posebno primimo sa tri prsta prevučemo lagano preko vilice. Njoke kuhamo u vreloj slanoj vodi dok ne isplivaju, a da se pritom ne lijepe. Uz njoke staviti ćemo posebno i ribani sir za posipavanje, da se posluži onaj tko to bude htio.

V I J E S T I

Tenis

Ljubičić osvojio Metz

Najbolji hrvatski tenisač *Ivan Ljubičić*, pobjedom u finalnom susretu ATP turnira u francuskom Metzu (323.250 eura) nad domaćim tenisačem *Monfilsom* (7:6, 6:0) osvojio je drugi po redu ATP naslov u karijeri. U perfektno odigranom turniru, koji mu je donio prvi ovogodišnji naslov, poslije četiri izgubljena finala, »Ljubo« je, između ostalih, u polufinalu ponovno pobijedio Rusa *Davidenka* (6:1, 6:4), rivala iz poluzavršnice Davisova kupa. Francusko tlo je izgleda sretno za Ivana, koji je i svoju prvu i dosada jedinu titulu osvojio također u zemlji »galskog pijetla«.

Košarka

Goodyear liga

I. kolo, 8. listopada

Zadar – Olimpija 80:82
 Zagreb – Cibona 73:87
 Slovan – Laško 82:73
 Helios – Široki B. 66:86
 Bosna – C. zvezda 82:73
 Partizan – Vojvodina 72:56
 Železnik – Hemofarm 75:73

Tablica: Široki B. 2, Partizan 2, Cibona 2, Slovan 2, Bosna 2, Olimpija 2, Železnik 2, Zadar 1, Hemofarm 1, Laško 1, C. zvezda 1, Zagreb 1, Vojvodina 1, Helios 1

Ančić nije uspio

Za razliku od kolege iz Davis kup momčadi *Ljubičića* koji je slavio u Metzu, *Mario Ančić* nije uspio pobijediti u finalnom susretu ATP turnira u Tokiju (765.000 USD). Bolji od njega, poslije spašene meč lopte koju je Ančić imao u drugom setu, bio je Južnoafrikanac *Moodie* (1:6, 7:6, 6:4).

Nogomet

SiCG na korak do Njemačke

Nogometna reprezentacija SiCG, pobjedom protiv Litvanije u gostima (2:0), stigla je na korak do izravnog plasmana na SP u Njemačkoj 2006. godine. S nova tri boda, SiCG je i dalje prva u 7. kvalifikacijskoj skupini s 19 bodova i za potvrdu »njemačke vize« dovoljan joj je i neodlučni ishod u posljednjem susretu protiv BiH na domaćem terenu.

Mladi idu dalje

Mlada nogometna reprezentacija Hrvatske (U-21), pobjedom protiv vršnjaka iz Švedske (1:0) izborila je prolaz u sljedeći krug (posljednji) kvalifikacija za nastup na sljedećem Europskom prvenstvu. Zlatni pobjednički zgoditak je postigao *Eduardo da Silva*, nogometaš zagrebačkog Dinama.

Rukomet

Pobjeda Zagreba

Rukometaši hrvatskog prvaka Zagreba svladali su u drugom kolu Lige prvaka španjolsku momčad San Antonio (24:20) i zasjeli na čelo skupine G. Poslije dva odigrana kola Zagrepčani imaju tri boda, drugi je San Antonio s dva, slije - de Pelister i Schaffhausen. Sljedeći susret Zagreb igrat će protiv Pelistera na domaćem terenu.

Budućnost bolja od Podravke

Rukometašice Budućnosti uspjele su nadoknaditi minus od šest pogodaka iz prvog susreta (22:28) i pobjedom na Podravkom od također šest pogodaka razlike (24:18) plasirale su se u Ligu prvaka. Za prolaz u elitno natjecanje najboljih ženskih klubova odlučilo je pravilo većeg broja datih pogodaka u gostima. Koprivničanke će nastaviti sudjelovanje u kupu EHF.

Pobjedom u kvalifikacijskom duelu nad Švedskom (1:0)

Hrvatska u Njemačkoj

Minimalnim trijumfom izborni veliki rezultat i plasman na Svjetsko prvenstvo

Piše: Dražen Prčić

Kada je *Darijo Srna* u 56. minuti pogodio, iz opravdano dosuđenog jedanaesterca, mrežu izvrnog švedskog vratara *Isakssona*, otvorila su se vrata izravnog plasmana na Svjetsko prvenstvo u Njemačkoj 2006. godine.

I na radost svih navijača, na stadionu u Maksimiru i kraj malih ekrana diljem Hrvatske i njezine diaspore, taj minimalni rezultat je ostao do posljednjeg zvižduka talijanskog suca *De Santisa* i fešta je započela. Hrvatska nogometna reprezentacija je po treći puta (za redom 1998., 2002. i 2006. godine) u svojoj povijesti uspjela izboriti plasman na summit najboljih svjetskih momčadi!

TRADICIJA I DARIJO SRNA: Kako smo već pisali u najavi ovog susreta konačne odluke u 8. kvalifikacijskoj skupini, prije početnog zvižduka suca *De Santisa*, stvorena je mega tenzija glede važnosti »Maksimskih 90 minuta« i prilike koja se pred izabranicima *Zlatka Cice Kranjčara* ukazuje u slučaju pobjede na domaćem terenu.

Spominjane su i dvije, posve suprotne tradicije, prema kojima Hrvatska nikada nije izgubila kvalifikacijski susret na svom terenu, dok gostujući »vikinzi« u posljednjih osam (8)?! godina nisu izgubili kvalifikacijski susret na strani. Po Hrvatsku je i nastavak obje tradicije, po kojemu bi ih neodlučni rezultat održao na snazi, predstavljao »lošiji scenarij«, pa se moralo igrati na jedinu i uvijek ispravnu sportsku taktiku. Na pobjedu.

Strijelac s bijele točke: Dario Srna

Udarca »Cicina« jedanaesterica, u koju su bile uperene milijunske oči i nade cijele nacije, odigrala je junački cijeli susret i pobijedila neugodne protivnike sa sjevera Europe, porazivši ih ponovno jednakim rezultatom (1:0) kao i prošle godine u Švedskoj.

Kada je već riječ o tradicijama, i tada i sada susret je odlučio *Darijo Srna*, golovi ma iz indirektnih udaraca. U Švedskoj je zabio iz slobodnjaka, a u Zagrebu iz kaznenog udarca s jedanaest metara. Odlični, mladi nogometaš koji brani boje ukrajinskog Šahtjora (Donjeck), iako igra na bočnoj poziciji u momčadi, uspio je na dosadašnjih 9 kvalifikacijskih susreta postići zavidnih 5 pogodaka i značajno pridonijeti plasmanu na Svjetsko prvenstvo. No, jedno je sigurno, golovi protiv izravnog konkurenta Švedske zlata su vrijedni i njihov će se izbornik *Lagerback* još dugo sjećati.

TRINAEST VELIČANSTVENIH: Iako zasluga za plasman na predstojeće SP pripada svim igračima koji su svojim nastupima tijekom svih proteklih kvalifikacijskih susreta pridonijeli željenom rezultatu, te stručnom stožeru na čelu s izborni-

kom *Kranjčarom*, ovog puta najveći komad »kolača slave« pripada 13 igrača koji su zabilježili subotnji nastup, kojeg će se jamačno sjećati zauvijek. U subotu 8. listopada, nešto poslije 22 sata navečer, oni su odveli Hrvatsku put Njemačke: *Tomislav Butina, Stjepan Tomas, Robert Kovač, Josip Šimunić, Darijo Srna, Igor Tudor, Niko Kovač, Marko Babić, Niko Kranjčar, Dado Pršo i Ivan Klasnić*, uz dvije pričuve – *Ivana Bošnjaka i Daria Šimića*. Odigравši jednu od najboljih partija od kada igraju zajedno, posebice u jednom teškom susretu koji je mnogo toga odlučivao, dokazali su da Hrvatska i dalje predstavlja europsku i svjetsku nogometnu silu. Osobito što je, po prvi puta, izborila plasman na jedno veliko natjecanje prije posljednjeg kola u kvalifikacijama, sjetimo se samo dramatičnih baraža protiv Ukrajine ili Slovenije, na primjer.

Izbornik Kranjčar

Iako, možda, u početku svog mandata osporavan i kritiziran zbog forsiranja svog sina *Nike*, *Zlatko Kranjčar* je dokazao svima da je bio u pravu, kako glede svog nogometnog nasljednika, tako i cijele svoje koncepcije tvorenja jedne momčadi koja njeguje čvrst i kvalitetan nogomet. Izravni plasman na SP u Njemačkoj 2006. godine, kolo prije kraja kvalifikacija, najbolja je potvrda vrijednosti ovog nogometnog stručnjaka. Čestitamo!

Vidimo se na Svjetskom prvenstvu: Igor Tudor i Dado Pršo

Pero Skenderović, kuglač

Dobar rezultat ovisi o kvaliteti staze

U kuglanju mnogo toga ovisi o tjelesnoj spremi, ali i sportskoj sreći

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Kuglač vojvođanskog prvoligaša »Birografika« Pero Skenderović (1961.) stigao je u ovaj dinamični sport nakon prestanka aktivnog bavljenja nogometom i odbojkom. Igrajući za momčad nekadašnjeg »Integrala«, posve slučajno je otišao u kuglanu istoimenog kuglačkog kluba i ostao da se sportski druži s kuglama i čunjevima.

► **Koliko dugo ste već u kuglaškom sportu?**

Aktivno se bavim kuglanjem već više od 15 godina, točnije od 1989. godine kada sam prestao igrati odbojku u »Integralu«. U biti, prvi susret sa stazom s koje se obaraju čunjevi imao sam desetak godina ranije (1979.) prilikom posve neobaveznog od-

laska s prijateljima u kuglačku dvoranu. Od tog trenutka i prvih početaka potom je prošlo deset godina, kada sam se ponovno zainteresirao za kuglanje i odlučio se aktivnije posvetiti ovom sportu.

► **Znakovito je kako ste iznimno brzo preskočili iz rekreativnog u natjecateljski razred. Gdje ste i za koju momčad prvo nastupali?**

Moj prvi i matični klub je bio upravo »Integral«, koji je tada imao momčad koja se natjecala u Općinskoj ligi Subotice. Za hvaljujući dobrim rezultatima koje sam pokazivao na treninzima odmah sam upao u prvu, natjecateljsku postavu.

► **Tijekom proteklih godina promijenili ste nekoliko momčadi.**

Za »Integral« sam nastupao u periodu od 1989. godine sve do 1992. godine kada se uslijed nedostatka finansijskih sredstava ova momčad rasformirala, u želji za nastavkom aktivnog bavljenja kuglanjem formirali smo sami novi klub pod imenom »Hemcolor«. Poslije nekoliko sezona prešao sam u momčad »Zorke«, da bi na koncu zaigrao za »Birografiku« koja se danas natječe u prvoj Vojvođanskoj ligi.

► **Kakva je konkurencija u prvom vojvođanskom kuglaškom razredu?**

Ove godine se u Prvoj Vojvođanskoj ligi natječe 10 momčadi, u prva tri, dosada, odigrana ligaška kola moja momčad je zabilježila 1 pobjedu i dva poraza. Moram spomenuti kako smo prošle godine u istom razredu natjecanja, ali s 12 momčadi u konkurenciji, zabilježili odlično drugo mjesto u ukupnom poretku i da nam je titula prvaka izmakla za jedan bod.

► **Za naše čitatelje koji se slabije razumiju u kuglanje pojasnite sustav natjecanja, te koliko kuglaša učestvuje u jednom službenom susretu?**

Svaka momčad broji 6 igrača i 2 rezerve. Svaki kuglač tijekom susreta mora izbaciti 120 hitaca, koji se razvrstavaju na četiri staze (30 ukupno – 15 u puno i 15 čišćenja). Na koncu, zbrajanjem ostvarenog rezultata dobiva se ukupni pobjednik.

► **Koliko prosječno iznosi vaš rezultat, a koliko osobni rekord?**

U prosjeku na jednom meču oborim između 470 i 550 čunjeva, što u mnogome ovisi o kvaliteti staze na kojoj se baca. Glede mog osobnog rekorda on iznosi 578 oborenih čunjeva.

► **Gdje je najbolja vojvođanska kuglana?**

Trenutačno je najbolja kuglana, tj. njene staze u Kanjiži i na njima se mogu postizati najbolji rezultati. Moja momčad, »Birografika«, trenira na jedinoj službenoj kuglani u Subotici, onoj u Domu vojske.

► **Što je po vama presudno za jednog kvalitetnog kuglaša?**

Uz nezaobilaznu tjelesnu spremu potrebnu za više od stotinu izbačaja kugle, ponajprije je potrebna velika količina koncentracije bez koje se ne može ostvariti dobar i kontinuirani rezultat, ali prečesto odlučuje i veliki segment sportske sreće. ■

Osnivanje Hrvatskog planinarskog društva

Priredio: Zdenko Samaržija

10. listopada 1813. godine rođen je *Giuseppe Verdi*, talijanski kompozitor.

10. listopada 1830. godine rođena je *Emily Elizabeth Dickinson*, američka pjesnikinja.

10. listopada 1892. godine rođen je književnik i nobelovac *Ivo Andrić*.

10. listopada 1985. godine umro je u Los Angelesu *Orson Welles*, američki glumac i režiser.

11. listopada 1889. godine rođen je *James Prescott Joule*, engleski fizičar, po kome mjerna jedinica za energiju i toplinu nosi ime.

11. listopada 1963. godine umrla je *Edith Piaf*.

12. listopada 1492. godine *Kristofor Kolumbo* je pristao na obale Novoga svijeta.

12. listopada 1935. godine rođen je *Luciano Pavarotti*.

12. listopada obilježava se Dan zahvalnosti za plodove zemlje te Dan pronalazača.

13. listopada 54. godine na rimsko je prijestolje stupio *Neron*.

13. listopada 1884. godine dogovoreno je da meridijan koji prolazi zvjezdarnicom Greenwich pored Londona bude nulti meridijan.

13. listopada 1925. godine rođena je *Margaret Thatcher*, britanska političarka i predsjednica vlade od 1979. do 1990. godine.

13. listopada obilježava se međunarodni Dan za smanjenje prirodnih katastrofa.

14. listopada 1503. godine rođen je *Nostradamus*, francuski liječnik, astronom i astrolog.

14. listopada 1890. godine rođen je *Dwight Eisenhower*, američki general, vojskovođa, političar i predsjednik SAD-a. Umro je 28. ožujka 1969. godine.

14. listopada 1990. godine umro je u New Yorku *Leonard Bernstein*, američki kompozitor i pijanist.

15. listopada 70. godine prije Krista rodio se najveći rimski pjesnik *Vergilius Publius Maron – Vergilije*. Umro je 19. godine prije Krista.

15. listopada 1964. godine imenovan je *Leonid Brežnjev* generalnim sekretarom Centralnoga komiteta Komunističke partije Sovjetskoga Saveza. Izboru je prethodila žestoka politička borba između skupina odanih *Nikiti Hruščovu* i skupina koje je objedinio Brežnjev.

15. listopada 1844. godine rodio se *Fridrich Nietzsche*, njemački filozof. Kritizirao je postojeći društveni sustav koji ubija volju za moć u čovjeku, temeljnu pokretačku snagu pozitivnih društvenih procesa. Najvažnija su djela »Volja za moć« i »Tako je govorio Zaratustra«.

15. listopada 1814. godine rodio se u Moskvi *Mihail Jurjevič Lermontov*, ruski romantičarski pisac. Umro je 27. srpnja 1841. godine.

15. listopada 1990. godine umro je *Leonard Bernstein*.

15. listopada obilježava se međunarodni Dan bijeloga štapa. Istoga se dana obilježava i Međunarodni dan seoske žene.

15. listopada muslimanima je počeo ramazanski post.

15. listopada 1874. godine osnovano je Hrvatsko planinarsko društvo. Prvo planinarsko društvo u Europi osnovano je u Londonu 17 godina ranije. *Dr. Đuro Pilar*, mineralog i geolog, prihvatio je ideju *Bude Budisavljevića* o osnutku planinarskog društva te su njih dvojica poradili na dokumentima potrebnim da se društvo registrira. Prvi predsjednik Hrvatskoga planinarskoga društva bio je *Josip Šloser*, liječnik i botaničar, a u upravni odbor ušli su *Ljudevit Vukotinović*, liječnik i botaničar, *Spiridon Brusina*, zoolog, *Mijo Kišpatić*, mineraklog, *Petar Matković*, geograf te *August Šenoa*.

POPULARNA ZACRE- BAČKA ICH-CHUIA (NA 12 KO) KOJA JE NAKON DUŽE PAUZE OPET NA OKUPU	OSTATNA DRVETA NAKON KORIJENJA	POJEDINI KIMAJU STOKI	UŽVIK U KORIDI	GLUMAC ZUPČEVIĆ	GLUMICA OJDAČIĆ VILJAC	MISTERI OZNO										
NAJVAŽ- NIJA SPOREDNA STVAR NA SVIJETU																
NISKA																
RUSKO MUŠKO IME																
PROŠJAK ARNEJ IZ "LUKSEJJE"			ODGRI- TELJICA NA DVORU NOVAČ DAN UNAPRIJED													
NOTA BOLNIZA- CIJE			DIRIGENT BILJINSKI NACLO I SILVIO IČE													
ZVOUK KRIVINE					"HUMORIST" VI ČI ODSJEK VREMENA											
"ŠVOTSKA"		LIK IZ "DUNJA MAHILJA"														
IS EKLA- STIČNA DRŽAVA		GLAZBENIK BAMIN														
				OLEG VIDOV												
				POSJED												
STARI SPIRI																
MORSKA TIGRILAKA					PRVI PADEŽ I ME JE NA ISTOČNOM SREDO ZEMLJU											
SASTAVIO: VICA SUBAT	ORGAN U KLJAKA MUŠKA ZA DUŽINU						BILKA VRLESNA ČA, BLEC PRIJE- ČIJE									
"KNOCK (NJI)"			ZIMSKA OBORINA TRUSKA		ONAJ KOJI TRASIRA STAZU VERGILI JEV SPJEV								"LITRA" PUŠTINJ- SKA ŽIVOTINJA			
SASTAVNI VEZNIK		SPORTNA STRANA SVIJETA PSEUDO- NIM ITALIJE KRAVANJE												ČOVJEK KOJI U NEŠTO SLUJEPO VJEŠTAČE		
SICILI DIO KUNE					PUTI I POTRISA AUTORA KAZNENE DVIJATNIK						ŠVIČARSKA OKLIJASICA, SONJA DVOCLAVI MSEK					
OTOKAR (KRAČE)				POSRAV ILJE I (PUČKI)			MAMJE- NJE, VAB- IJE I ZEDSKO IMI					"VOIT- AMPER" REŽISER SEDLAR				
ZAGREB GLUMAC, JOŠIP (BOŠI)							IZ AVIJE NIK DAN TAL GLUMICA, VIRNA									
MUZA LJUBAVNE POE IJE					SITNA IJE I KINESE PILUČE I AD								"AUSTRALIJA" ČITAVA POTPUNA			
OSOBNA /AMERIKAN			ZVJEZDA PRVE VELIČINE U "HOLIU" 1. I 30. SLUVO					SADRŽAJ KNJIGE "HAIKON"								
TITANOV OKSI SI IČAN DUMWANTU						"JAN FORD" I "TOM I JERRY" "VOLI T"										
MORSKA RIBA, KAMI NICA					GRAD U FRANCU SKOJ NA ŽENEV JE I IČE					SE IČE MUŽ						

RJEŠENJA:

JAROSLAV, AKUSTIKA, MUSLIMAN, ET, ADUTI, S, ODANI, DARIK, SP, ETAT, KTO, ARNIKA, E, NI, SAPUN, BREMEN, POZDRAV, SUE, ALUMINIJ, KR, ATLETIKA, OJETTI, N, ATACAMA, ELVIS, SATIRA, UGOVOR, A, GIDE, TZARA, DOK, DRVENJARA, ATAIR, REN, ERA, STINČIĆ, UGOR, SKORI, ILSE, GASTRITIS, GNU, L, OTTAWA, SINTAKSA

PETAK 14. 10. 2005.

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopis – Maroko: Putovima starih berberskih naroda
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Među nama, znanstveno-obrazovni program
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Oprah Show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Boje Baranje: Proljeće, dokumentarna serija
 16.35 – Život je lijep
 17.40 – Vijesti
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Promet danas
 18.40 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Jurski park 3., američki film
 21.50 – Puni krug
 22.35 – Vijesti iz kulture
 22.45 – Umorstva u Midsomeru 7., mini-serija
 00.25 – Burzovno izvješće
 00.30 – Vijesti dana
 00.45 – Dogs of War, američki film
 02.25 – Zlikavci
 02.35 – Večernja škola – povratak upisanih
 03.05 – Sestre, serija
 03.55 – Hidden Hills, humoristična serija
 04.20 – Film
 06.25 – Puni krug
 07.10 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat

10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – Nulti sat
 14.25 – Vijesti za gluhe
 14.35 – Ciklus Život piše priče: Poisoned By Love: The Kern County Murders, američki film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills, humoristična serija
 19.35 – Glazbena TV
 20.10 – O. C., serija
 21.00 – Večernja škola – povratak upisanih
 21.30 – Bioproгноza, PP
 21.35 – Vijesti na drugom
 21.45 – Promet danas
 21.50 – Zlikavci
 22.00 – Peti element, američki film

nova

06.45 – TV prodaja
 07.00 – Šaljivi kućni video
 07.25 – Drugo lice – Petar Vlahov show
 08.20 – U sedmom nebu, serija
 09.10 – Ciganke, serija
 10.00 – TV prodaja
 10.10 – Nasljednica, serija
 11.00 – Izlog strasti, serija
 11.30 – TV prodaja
 11.40 – Putovi ljubavi, serija
 12.35 – Mladi revolveraši 2, igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.10 – Taksist, serija
 21.00 – Istraga, kriminalistički magazin
 22.00 – Konačni obračun, igrani film
 23.40 – Demoni brzina: Divlja voda, dokumentarni film
 00.35 – Bez dlake na jeziku, igrani film
 02.15 – Buffy, ubojica vampira, serija
 03.00 – Angel, serija
 03.45 – Kraj programa

HRT 1

05.25 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 06.15 – Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 07.00 – Beyblade, crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.10 – Roseanne, humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.05 – Dadilja, humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank, dramska serija

12.00 – Big Brother– reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: A po čemu su oni poznati?!, talk show
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 23.00 – Odmor u Vegasu, igrani film, komedija
 00.35 – Vijesti, informativna emisija
 00.45 – Big Brother– reality show
 01.00 – Smithov bijeg, igrani film, akcijski (R)
 02.35 – Cobra 11, kriminalistička serija (R)
 03.25 – Big Brother– reality show

SUBOTA

HRT 1

07.55 – TV raspored
 08.00 – TV kalendar
 08.10 – Vijesti
 08.15 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 08.40 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 09.05 – Parlaonica
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Briljanteen
 10.55 – Vrijeme danas
 11.00 – National Geographic: Najčudesniji tenuci
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.15 – TV raspored
 13.20 – Prizma – multinacionalni magazin
 14.05 – Vijesti
 14.15 – Spas 911
 15.00 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 15.35 – Mali gradski vrtovi 3.
 16.10 – Oprah Show
 16.50 – Vijesti
 17.00 – Inspektor Rex 7., serija
 17.45 – Prirodni svijet: Echo of the Elephants

18.35 – TV Bingo Show
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Korak ispred, američki film
 22.00 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 22.45 – Bioproгноza
 22.46 – Burzovno izvješće
 22.50 – Vijesti dana
 23.00 – Vijesti iz kulture
 23.10 – Zatočnici raja, američki film
 00.40 – Opasnost na cesti, američki film
 02.05 – Dobro došli u Woop Woop, britansko-australski film
 03.40 – Inspektor Rex 7., serija
 04.25 – Monk 2., serija
 05.10 – Alias 3., serija
 05.55 – Mučke 7., humoristična serija
 06.45 – Ljubav nema cijene, serija

15. 10. 2005.

06.50 – TV raspored
 06.55 – Šangaj: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Kine, prijenos
 08.00 – TV raspored
 08.05 – Ljubav u zaleđu, serija (repriza tri tjedne epizode)
 10.25 – Svjetla velegrada, američki film
 11.50 – Chaplin danas: Svjetla velegrada, dokumentarni film
 12.20 – Kućni ljubimci
 12.50 – Duhovni izazovi
 13.05 – Glas domovine
 13.35 – Jurski park 3., američki film (oko 93')
 15.10 – Automagazin
 15.45 – Umorstva u Midsomeru 7., mini-serija
 17.25 – Filmska klasika: Orao je sletio, britanski film
 18.55 – O. C., serija
 19.40 – Simpsoni 14., humoristična serija
 20.05 – Emisija
 20.15 – Inter – Kamen Ingrad, 1. poluvrijeme
 21.00 – Emisija
 21.15 – Inter – Kamen Ingrad, 2. poluvrijeme
 22.05 – Emisija
 22.40 – Sport danas
 22.55 – Mučke 7., humoristična serija
 23.45 – Alias 3., serija
 00.30 – Monk 2., serija
 01.15 – Pregled programa za nedjelju

06.45 – TV prodaja
 07.00 – Dječji program
 07.00 – Pokémoni, crtana serija
 07.40 – Yu-gi-oh, crtana serija
 08.25 – Ninja kornjače, crtana serija
 09.10 – Hlapićeva priča, emisija za djecu
 09.25 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 09.50 – Hlapićeva nagradna igra
 10.00 – TV prodaja
 10.15 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 10.45 – Tri sestre, serija
 11.15 – Rodney, serija
 11.45 – Kralj Queensa, serija
 12.15 – VIP DJ, glazbena emisija
 13.20 – TV prodaja
 13.30 – Čarobnice, serija

14.20 – Seks, škola I odrastanje, serija
 15.10 – Superagent, serija
 16.00 – Vijesti Nove TV
 16.10 – Žena pod ucjenom, igrani film
 18.05 – Bumerang, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.30 – Taxi free
 20.00 – Scene zločina, igrani film
 21.40 – Sanjiva dolina, igrani film
 23.35 – Buffy, ubojica vampira, serija
 00.25 – Angel, serija
 01.10 – TV prodaja
 01.25 – Kraj programa

06.50 – Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
 07.40 – Eksploziv, magazin (R)
 08.10 – Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 08.30 – Medvjedići dobra srca, crtana serija
 08.55 – Dexterov laboratorij, crtana serija
 09.20 – Johnny Bravo, crtana serija
 09.40 – Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 10.05 – Kako su me oženili, humoristična serija
 10.30 – Zabranjena ljubav, sapunica (4 epizode) (R)
 12.15 – Smiješna djevojka, igrani film, romantična komedija
 13.45 – Everwood, dramska serija
 14.30 – Cijena savjesti, dramska serija
 15.20 – Dodir s neba, fantastična/dramska serija
 16.10 – Big Brother– reality show (R)
 17.50 – Zvijezde Extra: Mladi, seksi i plave krvi, zabavna emisija
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Čuvari gorila, dokumentarna serija
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.30 – Ubojice, igrani film, akcijski triler
 23.50 – Big Brother– reality show
 00.35 – Playboy: Kućne igre, igrani film, erotski
 02.20 – Big Brother– reality show
 02.35 – Odmor u Vegasu, igrani film, komedija (R)
 04.10 – Big Brother– reality show

NEDJELJA 16. 10. 2005.

07.25 – TV raspored
 07.30 – TV kalendar
 07.40 – Vijesti
 07.45 – Nove Pinocchijeve pustolovine, njemačko-britanski film za djecu
 09.10 – Aladdin, crtana serija
 09.30 – Timon i Pumbaa, crtana serija
 09.55 – Vijesti
 10.02 – Vrijeme danas
 10.10 – Ciklus Columbo: Smrt osvaja jackpot, američki film
 11.45 – TV kalendar
 11.56 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV raspored
 12.20 – Mali savjeti za poljoprivrednike, PP
 12.25 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.19 – TV raspored
 15.20 – Čudesna svjetlost
 16.10 – Lov na antikvitete
 16.45 – Nedjeljno popodne
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 – Ta divna splitska noć, dramska serija
 21.55 – Špitzza
 22.40 – Bioproгноza
 22.41 – Burzovno izvješće
 22.45 – Vijesti dana
 22.55 – Vijesti iz kulture
 23.05 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 23.55 – Nedjeljom u dva
 00.55 – Soraya, mini-serija
 02.40 – Simpsoni 14., humoristična serija
 03.00 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 03.45 – Plodovi zemlje
 04.35 – Rijeka: More
 05.05 – Špitzza
 05.50 – Lov na antikvitete

06.30 – TV raspored
 06.35 – Ljubav u zaleđu, serija (repriza jedne tjedne epizode)
 07.20 – Inside Grand Prix
 07.50 – Šangaj: Formula 1 za Veliku nagradu Kine, prijenos

10.00 – TV raspored
 10.05 – Ljubav u zaleđu, serija (repriza jedne tjedne epizode)
 10.50 – Biblija
 11.00 – Zaprešić: Misa, prijenos
 12.00 – Soraya, mini-serija
 13.45 – Mir i dobro
 14.15 – Sudac John Deed 3., serija
 15.45 – TV raspored
 15.50 – James Bond: Samo za tvoje oči, britanski film
 17.55 – Rukomet, LP: Zagreb – Pelister Bitola, prijenos
 19.40 – Opera Box: Orfej u podzemlju (2/2)
 20.15 – Jesam te!, humoristična serija
 20.40 – Izbor Miss Hrvatske za Miss svijeta
 22.05 – Sport danas
 22.15 – Promet danas
 22.20 – Filmovi Johna Wooa: Pucanj u glavu, hongkonški film
 00.30 – Magazin nogometne Lige prvaka
 01.00 – Sudac John Deed 3., serija
 02.30 – Pregled programa za ponedjeljak

06.15 – Školska rukometna liga
 06.45 – TV prodaja
 07.00 – Dječji program
 07.00 – Pokémoni, crtana serija
 07.40 – Yu-gi-oh, crtana serija
 08.20 – Ninja kornjače, crtana serija
 09.05 – TV prodaja
 09.20 – Hlapićeva priča, emisija za djecu
 09.35 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 10.00 – Hlapićeva nagradna igra
 10.10 – Tri prašćića, crtani film
 11.00 – Dinotopija, serija
 12.35 – TV prodaja
 12.45 – Automotiv, auto-moto magazin
 13.15 – VIP DJ, glazbena emisija
 14.15 – Jack, igrani film
 16.15 – Vijesti Nove TV
 16.25 – Daleki rođaci 3, igrani film
 18.00 – Red Carpet, zabavna emisija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.30 – Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 – Danielle Steel: Ljubav nema granica, mini serija
 21.45 – Ona ili on, kviz
 22.45 – Tajna afera, igrani film
 00.20 – Zona smrti, serija

NEDJELJA

01.15 – Automotiv, suto-moto magazin
 01.45 – TV prodaja
 02.00 – Kraj programa

06.25 – Smiješna djevojka, igrani film, romantična komedija (R)
 07.50 – Sabrina mala vještica, humoristična serija (R)
 08.15 – Kako su me oženili, humoristična serija (R)
 08.35 – Medvjedići dobra srca, crtana serija
 09.00 – Krava i Pilić, crtana serija
 09.25 – Dexterov laboratorij, crtana serija
 09.50 – Johnny Bravo, crtana serija
 10.10 – Everwood, dramska serija (R)
 10.55 – Cijena savjesti, dramska serija (R)
 11.45 – Dodir s neba, fantastična/dramska serija (R)
 12.30 – Stranci kad se sretne, igrani film, ljubavna drama
 14.35 – Školske tajne, dramska serija
 15.15 – Ubojice, igrani film, akcijski triler (R)
 17.30 – Salto, zabavna emisija
 18.30 – Lovci na balone, putopisno-mobitelna nagradna igra T- mobilea
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Auto motor i sport tv, magazin
 19.40 – Ekkluziv, magazin
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Noć u kući moje majke, igrani film, ljubavna drama
 22.55 – FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija

23.50 – Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 00.45 – Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
 01.15 – Big Brother– reality show
 01.30 – Playboy: Kućne igre, igrani film, erotski (R)
 03.15 – Big Brother– reality show

PONEDJELJAK 17. 10. 2005.

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopis – Maroko: Čarolija visokog Atlasa
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Riječ i život, religijski program
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Hrvatska kulturna baština: Villa Angiolina
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Promet danas
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Latinica
 21.50 – Na posebnom zadatku: mlRKO-SAN
 22.20 – Vijesti iz kulture
 22.25 – Burzovno izvješće
 22.30 – Otvoreno
 23.25 – Na rubu znanosti
 00.20 – Vijesti dana
 00.35 – Dobro ugođena večer: Simfonijski orkestar HRT-a, Igor Lešnik – udaraljke
 01.45 – Joe Somebody, američki film
 03.20 – Gilmoreice 4., serija
 04.05 – Hidden Hills, humoristična serija
 04.25 – Latinica
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – W. I. T. C. H., crtana serija

10.55 – Briljanteen
 11.40 – Zemlja 2, serija
 12.25 – Odmor u zoni opasnosti – Mjesta koja ne postoje: Gruzija
 12.55 – Nulti sat
 13.50 – James Bond: Samo za tvoje oči, britanski film
 15.55 – Vijesti za gluhe
 16.05 – TV raspored
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills, humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – Joe Somebody, američki film
 22.20 – Bioproгноza
 22.25 – Vijesti na drugom
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Petica, sportski program
 23.30 – Pravda za sve 8., serija
 00.15 – Početnička sreća, britanski film
 01.40 – Pregled programa za utorak

07.20 – TV prodaja
 07.05 – Futurama, crtana serija
 07.30 – Šaljivi kućni video
 07.55 – Red Carpet, zabavna emisija
 08.45 – U sedmom nebu, serija
 09.30 – Ciganke, serija
 10.20 – TV prodaja
 10.30 – Nasljednica, serija
 11.20 – Izlog strasti, serija
 11.50 – TV prodaja
 12.00 – Putovi ljubavi, serija
 12.55 – Program 666, igrani film
 14.30 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.10 – Drugo lice – P. Vlahov show
 21.00 – Prvi u tjednu: Zaštitnik, igrani film
 22.55 – JAG, serija
 23.50 – Caponeovi ljudi, igrani film

01.45 – Buffy, ubojica vampira, serija
 02.35 – Angel, serija
 03.25 – Kraj programa

05.35 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 06.25 – Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 07.10 – Beyblade, crtana serija
 07.35 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.00 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.20 – Roseanne, humoristična serija (R)
 08.50 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.15 – Dadija, humoristična serija (R)
 09.40 – Sanja, talk show (R)
 10.40 – Ekkluziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank, dramska serija
 12.00 – Big Brother– reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadija, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Što čitaju gradske koke? Pa chick lit!, talk show
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.05 – Ekkluziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – CSI: New York, kriminalistička serija
 22.05 – Potjera, igrani film, kriminalistička drama
 23.40 – Vijesti, informativna emisija
 23.55 – Big Brother– reality show
 00.10 – Noć u kući moje majke, igrani film, ljubavna drama (R)
 01.45 – FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 02.40 – Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 03.35 – Big Brother– reality show

UTORAK 18. 10. 2005.

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.07 – Mali savjeti
 za poljoprivrednike
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopis – Maroko: Na
 magičnim mjestima moći
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Normalan život, emisija
 za osobe s invaliditetom
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Euromagazin
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Promet danas
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – Ništa osobno
 21.30 – Putovanje u Mu,
 emisija iz kulture
 22.10 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Otvoreno
 23.15 – Portret umjetnika:
 Irena Pasarić
 00.05 – Bioproгноza
 00.06 – Burzovno izvješće
 00.10 – Vijesti dana
 00.25 – Ponoćna antologija:
 Magdalene Sisters,
 britansko-irski film
 02.20 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 02.40 – Gilmoreice 4., serija
 03.25 – Sestre, serija
 04.10 – Pravda za sve 8., serija
 04.55 – Globalno sijelo
 05.25 – Ništa osobno
 06.05 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija

08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – W. I. T. C. H., crtana serija
 10.55 – Parlaonica
 11.50 – Zemlja 2, serija
 12.35 – Slavni parovi: Erns B.
 Shoedsack i Merian
 Copper
 13.05 – VIP DJ
 13.35 – Nulti sat
 14.30 – Vijesti za gluhe
 14.40 – Ciklus Život piše priče:
 Dvostruki život moga
 muža, američki film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.40 – Nogometna liga prvaka:
 Bayern – Juventus, 1. pol
 21.45 – Nogometna liga prvaka:
 Bayern – Juventus, 2. pol.
 22.35 – Bioproгноza, PP
 22.40 – Vijesti na drugom
 22.50 – Bez traga 2., serija
 23.40 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 00.00 – Pravda za sve 8., serija
 00.45 – Sažeci nogometne
 Lige prvaka
 01.15 – Pregled programa
 za srijedu

nova

06.50 – TV prodaja
 07.00 – Futurama, crtana serija
 07.25 – Šaljivi kućni video
 07.50 – Ona ili on, kviz
 08.40 – U sedmom nebu, serija
 09.25 – Ciganke, serija
 10.15 – TV prodaja
 10.25 – Nasljednica, serija
 11.15 – Izlog strasti, serija
 11.45 – TV prodaja
 11.55 – Putovi ljubavi, serija
 12.55 – A hard day's night,
 igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free

20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Medij, serija
 21.00 – Naša mala klinika, serija
 22.00 – Tanka plava linija, serija
 22.30 – Will i Grace, serija
 23.00 – JAG, serija
 23.55 – Predkazanje, igrani film
 01.55 – Buffy, ubojica vampira
 02.45 – Angel, serija
 03.25 – Kraj programa

RTL

05.25 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 06.15 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 07.00 – Beyblade, crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.10 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.05 – Dadija,
 humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 12.00 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadija, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Bajkeri: divljaci ili
 dobri momci?, talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.30 – Oglas donosi smrt,
 igrani film, triler
 23.20 – Cobra 11,
 kriminalistička serija
 00.15 – Vijesti,
 informativna emisija
 00.30 – Big Brother– reality show
 00.45 – CSI: New York,
 kriminalistička serija (R)
 01.30 – Potjera, igrani film,
 kriminalistička drama (R)
 03.00 – Big Brother– reality show

SRIJEDA

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopis – Maroko:
 U labirintu starih gradova
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Treća dob,
 emisija za umirovljenike
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Znanstvena petica
 16.35 – Život je lijep
 17.30 – Vijesti
 17.40 – Zepterov savjetnik, PP
 17.45 – Najslabija karika, kviz
 18.25 – Promet danas
 18.30 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Piramida, zabavni program
 21.15 – Luda kuća, serija
 21.50 – Poslovni klub
 22.20 – Vijesti iz kulture
 22.30 – Otvoreno
 23.25 – Kako je umjetnost stvarala
 svijet, dokumentarna serija
 00.15 – Bioproгноza
 00.16 – Burzovno izvješće
 00.20 – Vijesti dana
 00.35 – Bijeg, američki
 02.05 – Gilmoreice 4., serija
 02.50 – Sestre, serija
 03.40 – Pravda za sve 8., serija
 04.25 – Ekipa za očevid 4., serija
 05.10 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 05.30 – Poslovni klub
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – Sjedinica Hrvatskog sabora,
 prijenos
 13.30 – Nulti sat

SRIJEDA 19. 10. 2005.

14.25 – Vijesti za gluhe
 14.35 – Ciklus Život piše priče: No
 One Could Protect Her,
 američki film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Emisija
 20.40 – Milan – PSV,
 1. poluvrijeme
 21.45 – Milan – PSV,
 2. poluvrijeme
 22.35 – Emisija
 22.45 – Bioproгноza, PP
 22.50 – Vijesti na drugom
 23.00 – Ekipa za očevid 4., serija
 23.45 – Sažeci nogometne
 Lige prvaka
 00.15 – Pravda za sve 8., serija
 01.00 – Pregled programa
 za četvrtak

06.55 – TV prodaja
 07.05 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Naša mala klinika, serija
 08.25 – U sedmom nebu, serija
 09.10 – Ciganke, serija
 10.00 – TV prodaja
 10.10 – Nasljednica, serija
 11.00 – Izlog strasti, serija
 11.30 – TV prodaja
 11.40 – Putovi ljubavi, serija
 12.40 – Ponovno ljubav, igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Medicinska istraga, serija
 21.00 – U sridu, talk show
 22.00 – Živjeti s ubojicom,
 igrani film
 23.35 – JAG, serija
 00.30 – Put u Cannes, igrani film
 02.10 – Buffy – ubojica vampira,
 serija
 03.00 – Kraj programa

05.30 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 06.20 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 07.05 – Beyblade, crtana serija
 07.30 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.15 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.05 – Dadilja,
 humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 12.05 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Trgovanje ljudima
 se ne događa drugima!,
 talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin (R)
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Zaboravljeni slučaj,
 kriminalistička serija
 22.10 – Klaun,
 kriminalistička serija
 23.00 – Cobra 11,
 kriminalistička serija
 23.55 – Vijesti,
 informativna emisija
 00.10 – Big Brother– reality show
 00.25 – Red Bull Air Race Svjetski
 kup– San Francisco,
 sportsko– dokumentarna
 emisija
 00.55 – Auto motor i sport tv,
 magazin (R)
 01.25 – Oglas donosi smrt,
 igrani film, triler (R)
 03.15 – Cobra 11,
 kriminalistička serija (R)
 04.05 – Big Brother– reality show

ČETVRTAK

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.07 – Zepterov savjetnik, PP
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Mare TV: Cornwall
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Heureka, znanstveno–
 obrazovna emisija
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Govorimo o zdravlju
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – City Folk: München
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Promet danas
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.10 – Brisani prostor
 21.50 – Pola ure kulture
 22.30 – Otvoreno
 23.20 – Vijesti iz kulture
 23.25 – Kulturni info, PP
 23.30 – Emisija iz kulture
 00.00 – Bioproгноza
 00.01 – Burzovno izvješće
 00.05 – Vijesti dana
 00.20 – Hot Spot,
 španjolsko-američki film
 02.25 – Gilmoreice 4., serija
 03.10 – Sestre, serija
 04.00 – Pravda za sve 8., serija
 04.45 – Brisani prostor
 05.25 – Pola ure kulture
 05.55 – Ljubav nema cijene, serija

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – Sjednica Hrvatskog
 sabora, prijenos

13.30 – Nulti sat
 14.25 – Vijesti za gluhe
 14.35 – Ciklus Život piše priče:
 Ljubav te probudila
 američki film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Reporter:
 Farma u Zimbabveu
 21.15 – Genijalci, kviz
 21.45 – Bioproгноza, PP
 21.50 – Vijesti na drugom
 22.00 – Promet danas
 22.05 – Kindergarden Cop,
 američki film

23.55 – Pravda za sve 8., serija
 00.40 – Apsolutna moć,
 humoristična serija
 01.10 – Pregled programa
 za petak

06.50 – TV prodaja
 07.00 – Šaljivi kućni video
 07.25 – U sridu, talk show
 08.20 – U sedmom nebu, serija
 09.10 – Ciganke, serija
 10.00 – Tv prodaja
 10.15 – Nasljednica, serija
 11.05 – Izlog strasti, serija
 11.35 – Tv prodaja
 11.50 – Putovi ljubavi, serija
 12.45 – Opasne namjere,
 igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV Prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija

20. 10. 2005.

20.10 – Navy CIS, serija
 21.00 – Bumerang, serija
 22.00 – Ace Ventura: Šašavi detektiv, igrani film
 23.35 – JAG, serija
 00.30 – Moja mala ubojica, igrani film
 02.10 – Buffy– ubojica vampira, serija
 03.00 – Kraj programa

05.25 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 06.15 – Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 07.05 – Beyblade, crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.15 – Roseanne, humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.05 – Dadija, humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank, dramska serija
 12.00 – Big Brother– reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadija, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Ne prodajem nasmiješenog psa..., talk show
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Nevidljivi lovac, igrani film, akcijski
 22.50 – Cobra 11, kriminalistička serija
 23.40 – Vijesti, informativna emisija
 23.55 – Big Brother– reality show
 00.10 – Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
 01.05 – Klaun, kriminalistička serija (R)
 01.55 – Cobra 11, kriminalistička serija (R)
 02.45 – Big Brother– reality show

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 14. listopada u Euobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj emisiji možete pogledati prilog o predstavljanju nove zbirke pjesama Vojislava Seke-lja »U izmučenim riječima«. Repriža emisije je u subotu 15. listopada u 15 sati.

FILM TJEDNA

Ace Ventura: Šašavi detektiv

Ace Ventura: Pat Detective, 1994., SAD, komedija

TV NOVA, 20.10.2005 22.00

Film je osvojio dvije nagrade Blockbuster Entertainment, nagrade ASCAP i Kids Choice, a nominiran je za nagradu MTV Movie Awards.

(Ace Ventura: Pat Detective), 1994., SAD, komedija

Redatelj: Tom Shadyac

Glume: Jim Carrey, Courtney Cox, Sean Young, Tone Loc, Dan Marino, Moble Willingham, Troy Evans.

Detektiv Ace Ventura (Jim Carrey) istražuje i rješava zagonetne slučajeve. No, on nije običan detektiv, njegova profesionalnost isključivo su životinje. Jednog dana Ace prima poziv od Melisse Robinson (Courtney Cox) koja ga angažira da pronade čuvenu maskotu ragbi tima Miami Dolphinsa, simpatičnog dupina Snježnu Pahuljicu. Ace se odmah zdušno baca na zadatak, a Melissa požali što ga je angažirala. Naime, njegove metode rada su prilično neprihvatljive i uznemirujuće za okolinu. Premda izgleda glupo i nekompetentno, Ace Ventura zna što radi, a njegov način rada, iako neobičan, prilično

je djelotvoran. Da stvar bude još neobičnija, Melissa shvaća da ju ovaj čudni detektiv počinje privlačiti.

Dokle više?

U tekstu pod nazivom »Kucanje na otvorena vrata«, koji je napisao Vladimir Bošnjak, suradnik »Hrvatske riječi« iz Novog Slankamena, a objavljenom u »Hrvatskoj riječi« broj 138 na strani 66, on navodi: »Što se Slankamena tiče, prestao sam izvijestavati iz tog mjesta onoga trenutka kada je Upravni odbor HKPD »Stjepan Radić« pred Skupštinu 2003. godine zahtijevao od mene da otkážem već najavljeni dolazak novinara »Hrvatske riječi« i (onda još aktualnih) TV Divana. Podsjetit ću dotičnog da zaboravlja, namjerno ili slučajno, da je 8. listopada 2002. godine podnio ostavku na dužnost tajnika u HKPD »Stjepan Radić«, dakle mnogo prije datuma održavanja godišnje Skupštine. Dolazak novinara niti je bio najavljen niti ga je trebalo otkazivati. Ostavku je Bošnjak podnio, kako stoji u priopćenju, zbog zdravstvenih razloga, što mu nije zasmetalo pri angažmanu u HNV-u. Ubrzo poslije toga samovoljno je istupio iz članstva ove stoljetne udruge, zaboravljajući pri tomu da ga je upravo ova udruga predložila za elektora. On joj se na taj način odužuje, što istupa iz njenog članstva i konstantno je u javnosti ocrnjuje i blati.

Također namjerno prešutkuje da je upravo HKPD »Stjepan Radić« među prvima organiziralo promociju glasila »Hrvatska riječ« u Slankamenu, dana 9. veljače 2003. godine, dakle četiri mjeseca poslije podnošenja njegove ostavke.

Dalje u tekstu piše: »Nije to bio usamljeni slučaj kada Slankamenci nisu htjeli 'Hrvat

sku riječ' u svojoj sredini. Dogodilo se to i na nedavno održanom 'Miholjskom koncertu', s kojega sam ipak poslao izvješće objavljeno u ovome broju, budući da je bio nazočan predsjednik HNV-a Josip Pekanović i osobno me je zamolio da to učinim.« Bošnjak odgovara g. Bistrickom na primjedbu objavljenu u prošlom broju da nitko nije napisao ništa u »Hrvatskoj riječi« o odlasku i ispraćaju vlč. Dinka Kalmara, župnika župe sv. Mihovila Arkandela u Novom Slankamenu, tako što bez razloga spominje i ocrnjuje HKPD »Stjepan Radić«. Ako ništa drugo, to je krajnje bezobrazno s njegove strane. Da je Bošnjak pravi Slankamenac, Hrvat, bio bi domaćin te večeri, dočekivao i počastio goste u Hrvatskom domu skupa sa svima nama. Umjesto toga on dolazi kao gost i to nezvani.

»Slankamenska kulturna elita«, kako je naziva Bošnjak, ima dovoljno problema i bez njega ali uspješno ide naprijed, u što su se mogli uvjeriti svi prisutni na »Miholjskom koncertu«, pa i dotični Bošnjak.

Pitam se, što je tako brzo poslije koncerta otišao iz Hrvatskog doma, što nije ostao do ranoga jutra s oko 200 članova našeg Društva i gostiju iz Hrvatske i srijemskih udruga? Možda nije imao s kim razgovarati? Je li on nekom pružio ruku i pozdravio ga? Pitam se dokle će to trajati? Dokle će Bošnjak biti tema? Dokle će Bošnjak predstavljati Srijemce? Osjetio sam potrebu ovo napisati upravo radi, kako kaže Bošnjak, »točnog informiranja naših čitatelja«.

Ivan Gregurić
tajnik HKPD »Stjepan Radić«
iz Slankamena

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadorđev put 2,

telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno):

(024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

